

Uléécαα Pitumε Mεwai

Lελεε ritelé ntí kέμεε ní we

Luki yεε Uléécαα Pitumε Mεwai ritelé wói. Nsímé Kεcιre ritelé ke Luki uu n wói mεnoή ye με. Lε ke Yeesu uu rinóω pitumε n he re piké ne Nsímé Kεcιre rikóónú, Uléécαα icápιne iké ne rimpéré kuu ritiki uu ne Uléécαα Pitumε Mεwai ritelé wólu.

Yerusalem kuyu-i ke Nfáασone nn Pantekooti anyá ketúné Uléécαα icápιne pikó kecáá súιμε. Kε ke Uléécαα icápιne ii kóri.

Kaί ne ríyu 13 kέμεε n kpísi, Luki ye nyísele lε ke Pωli uu pεpεe áπι Uléécαα m pakarelē ayu kέμεε nsímé kεcιre ne ní ha. Pωli ye pεe mεκεε Kirisi pikó wéékuseleηε. Yeesu Kirisi yεe Pωli sée re uké panse uupiretiki (9). Uléécαα icápιne yεe Sirii ketē kecáá Antiyōasi kuyu-i ní we yεe u wée re u ne upisencō pinyine piké ha ketaa-pō Yeesu nsímé kεcιre riyóó.

Ifaaci iyē mekériiηe ye mmé:

1. Nfáασone mεkame ne Uléécαα icápιne foί mekarii Yerusalem kέμεε (1:1-8:3).
2. Nsímé Kεcιre meyóó kuyu nnéi kέμεε ne Yutee ne Samarii-pō (8:4-12:15).
3. Nléécαasimé piyóó nsē ke Uléécαα utumε Pωli uu n sόne hái ne ketē ketō-pō (13:1-28:31).

Nfáασone ke Yeesu uu ne upitumε m mé

¹ Unésáne Teofiili, ne ritelé foί kέμεε pó símisile lε nnéi ke Yeesu uu piwai ne picélaa n kóraane

² hái ne keyáa kē kai keyómεcαα-mē u n kpíipō. Uké

kelenε ririṭaá, u upitume kuu n wée uicélaa pale ne Nfáasone nnaṅε. ³ U umεkpɔ-maá méwεε mpehē mpehē kémεε umεcire pi nyíεεε piké céri re u nfáa mále. Siyáa afεεna kuu pi rikpáfúme uu Uléécaa iyɔɔpi nsímé pi símisi. ⁴ Keyáa kenyine kapi kesé we ne Yeesu, uu pεε isé nnyí pi pa re: Ani kape yisi nɔké Yerusalem ne ketaa wa, amá ani lisone lē kani n kɔ nen símisi re Sáa Uléécaa ye ne nó mé kutu ricɔ. ⁵ Míni ḡmanε ke Yohani uu nó wóle. Amá li tise nkáripι, Uléécaa uké ne Nfáasone nó wole.

Yeesu ye keyómεcaa ritaá

⁶ Pεpεε pεε Yeesu keyúrí n cápínεlē api pεε u pise re: Kumúṅé kpε-i kaa Isirayεεli keyɔɔpité pεserinεε, Upíima?

⁷ Uu pi pεεε re: Ai nónnékó nka re nɔké mewai mεε n sɔnti kumúṅé ne mεitunε n nyu. Sáa Uléécaa yeε lē ne uricuruu nnaṅε yekei. ⁸ Amá Nfáasone nn nókenécáá n súime, nó nnaṅε nnyine yē, ani pεε panse pinétansei Yerusalem kuyu-i ne Yutee ketē kecáá nnéi ne Samarii ketē kecáá, hái ne ketē nnéi ketɔ-pɔ. ⁹ Ke Yeesu uu rinóɔ tē pimáa mí masí, ai keyómεcaa-mē u kpíipɔ, nípá úye un u nyáneipɔ ahope anyine áá weri áá ne u yarii api pεε u paapɔ. ¹⁰ Pin kei nní lē we pin keléécaa inípeε wiilē un tósu ke pitisi pité pinyine pεε ilū tomé n tanaalē api pikεyúrí rikpáfúme. ¹¹ Pitisi pē api pi maa re: Yo nnya ke ń Kalilee pikó mpí ani nní nyenu non keléécaa-mē nyánei. Lē kai nní nókenécɔpe nké-i Yeesu uyē keléécaa-mē n kpíipɔ non nyáni mεcɔ kuú ha pεεri.

Matiyasi ye Yutasi ripɔhɔ tone

12 Pitume api pɛɛ kelō kē kapi ye n sée re Olifiyee rikúú yisi api Yerusalem pɛɛ. Tikúú tɛɛ ne Yerusalem kolenle. Lirinā ne sá yare kilomɛtiri use.

13 Kapi n tuiɓɔ, api kulee kunyine-i taá kɛ́yɔ kɛnyine kɛcáá-pɔ. Kei kapi ye cápine. Pɛpɛɛ kei n cápinelɛ pɛɛ Piyɛɛ ne Yohani ne Yakupu ne Antiree ne Filipu ne Tomaa ne Patelemii ne Matiyee ne Alifee unɛmáne Yakupu ne Simɔɔ yeɛ ukuyu ní la ne Yakupu unɛmáne Yuuti 14 ne Yeesu uni Maari ne pinósi picɔ pinyine ne Yeesu piwã. Pinnéi mmɛ pɛɛ rinóɔ rise wa api ye cápine apí ne piyómeyáhaa n ηmóópúlɛ.

15 Likumúnjé kɛɛ-i, Piyɛɛ uu keyáa kɛnyine yisi, piyómeyáhaa píle ne afɛɛré pinyine pin cápinelɛ, uu pikɛɔpɛ maa re: 16 Pimáɛɛɔ, li pise re lɛ ke Nfáasɔne nn Nléécaasimé ritelé kɛmɛɛ n símisi liké wa. Nfáasɔne ye Yutasi kɛcáá Tafiti rinóɔ rinyine maasele. Yutasi uyɛɛ panse pɛpɛɛ Yeesu n tí ukpeenwai. 17 U pɛɛ uróɔ use le, tɔn kɛsɛ́ pikɛi pise mpí wai. 18 Siwóó sɛ́ kuu usoi ní kpu api u hééle kuú ne kɛɔare lɔ, uu pɛɛ kei lóiri uu ríyu mɛfoi ketɛ́ fapi, uu kɛɔpɛ kpáfú, anyóhɔ nnéi aa cúme. 19 Yerusalem pikó nnéi pɛɛ mewai mɛ́ kɔ́, hái apí ne kɛɔare kē sée re Hakelitama, lɛlɛɛ re unyine menye ye kei kɔɔnu.

20 Ticuruu li Ipakare Siyome kɛmɛɛ wólaalɛ te:

Ukɛyɔ keké mɛɛmanɛ tone!

Uka úu kape kekɛmɛɛ tónɛ! Li kɔ wólaalɛ te:

Usoi féé uké upikɛi yási uú nɔ́j! 21 Kumúnjé kpɛ́ nnéi ke Upíima Yeesu uú pɛɛ kerómɛɛ ní we, pisoɛi pinyine ye pɛɛ nɛpá yei ró tíkilenle. 22 Hái ke Yohani uú ne míni u n wóle ne péé uyɛi-me kai keróɔpɛ nké-i u n kpíipɔ aí ne keyómɛcaá sɛ́, pisoɛi pinyine ye pɛɛ ró tíkilenle. Lɛ́ nnya, li pise re pisoɛi pɛ́ kɛɔpɛ use uké kerómɛɛ n we

uké meróco itansei li re Yeesu ye nkpó kémεε yisi.

²³ Kei kapi pεε pisoι pité sée api nyερεε. Πεπεε Yosefi Parisapasi kapi ye kó n sée re Yusituusi. Ulírū yeε Matiyasi. ²⁴ Api pεε keyóme yáási re: Upíima, póo pisoι nnéi sifa kémεε nyu. A pisoι pité mpí kecópe uyε kaa n wée ró nyíε ²⁵ uké pansε utumε uu Yutasi pikεi yósu uú nój. Yutasi ye uketonε riyále uu sí kei kaí ne u rinsá re uké tone. ²⁶ Kei kapi pεε paηai ai Matiyasi tini, uu pεε Yeesu pitumε kefi ne use pē kecáá kpápó.

2

Nfáasone mekame

¹ Kai Pantekooti keyaa ní tu, piyómeyáhaa nnéi api kelō keεε cápine. ² Mεεε ne mεεε, nné nnyine nn keyómεcaá-pó leeri yare kuyó pape-pape kunyine kpeε pepu. Aku kέyo ke-i kapi n tú nnéi yipu. ³ Api linyine yenu yare inalempi, ai pi kpáfúme, ai yékáá, ai mpá úye kecáá tone. ⁴ Nfáasone nn pεε pinnéi yipu nn pikεmεε ní we. Kei kapi pεε meyu mpehē mpehē ke Nfáasone nn pi n he pisímé lō.

⁵ Pisufi pεε Uléécaá likó ní la ye pεε Yerusalem-i wele. Isoipuri nnyí nnéi yeε ketē kecáá ní we ayu kémεε kapi léeme api weri. ⁶ Ke nné nn lē ní le, pisoι api cápine riwúí. Piyómeyáhaa api pεε meyu mpehē mpehē n símisi. Πεπεε n cápinelē pin pεε pimεyu kémεε kómει, ai nnóo pi yipu hái. ⁷ Ai pεε méwoo pi wai, ai kó meykíyiki nnóo pi yipu api pεε re: Néntε pisoι mpí nnéi pεε nní n símisi ye Kalilee pikó le? ⁸ Kai pεε íye wa ke ntónéi mmú, mpá úye uu péé ne umεyu kémεε pi kómει? ⁹ Kerócope nké-i,

pinyine ye Paritesi ne Metii ne Elam sitē leerile. Picō ye Mesopotamii pikó le ne Yutee pikó ne Kapatōssi pikó ne Pōnti pikó ne Asii ketē pikó ¹⁰ ne Firisii ne Pamfilii ne Esipiti ne Lipii ketē kee Sirēeni mēmpō n̄ we pikó. Picō pōon Rōm kuyu-pō leeri, ¹¹ ne Kirēeti ne Arapii sitē-pō. Picō ye Pisuiŋi yíkíyiki le, picō ye pansēle Pisuiŋi pin Moisi isé tíkile. Mpá ne lē, ntónéí mmú, mpá úye ye pēe umeyu kémēe pi kómēile pin mewai píima ke Uléécaá uu n wa símisi. ¹² Ai pi nnéí muuni tímr̄, api pēe méwoo n̄ we pin píseine re: Nsímé n̄-ye kecíre ye mmú? ¹³ Amá picō pōo piyómeyáhaa pē sēnnyi pin tee re: Píta lari ŋmaa pēe nní pi pomaalē!

Piyee nstmé

¹⁴ Piyee uu pēe yisi u ne pitume kefi ne use api nyere, uu rinóo cásē uu pisoí pēe n cápinelē ma re: Ns̄ Pisuiŋi ne nó pitórōo mpí nnéí nóo nní Yerusalem kuyu-i n̄ we, ani nnésímé n̄sone kutu ricō ani kóm! ¹⁵ PISOI mpí ápi pomaalē yare kani nní n kpáralē. Li mmare tōsile, mese áme we kefi ŋmane kái pi yare kani nní n nyáni. ¹⁶ Lē ke antepu Yowēeli uú pēe mekēe m̄ ma yee neni nkpéni nní wai. Lelee re: ¹⁷ Uléécaá ye ma re Unfaasone yé siyáa tōrōo kémēe mpá úye kecáá súime.

Nópinéŋmáne ne nópinékpére apí ne Uléécaá rinyiri símisi.
Pináŋe-naŋe api méwee yénti,
piwéése api láríkēe. ¹⁸ Meyíkíyiki kam tíyesene
Nnéfáasone nké likeyaa kē pinékeikó tisi
ne pinósi kecáá súime,
api pēe pansē antepuye.

¹⁹ Né mewaisaŋa keyómēcaá-pō wa,

am mewai píima ketē nté wapisi:

Ménye yé kóikee, nna nń toré,

ányo ñmòhò aa híla líkí-líkí.

²⁰ Itunε ii pansε rinmóhò, iwáre pòò wónhòo yare
ménye,

Upíima keyaa ake kelenε weri.

Keyáa píima ne káyukóó ye ke.

²¹ Uye un pεé uyε-i Upíima rinyiri n sée, uu u
yoriye.

²² Ani mmú kutu ricò, Isirayeli pikó! Uléecaa ye
Nasarēti ukó Yeesu isoi pakareε. Uléecaa ye ne u ri-
tikile uú ne nókenécòpe mewaisaηa ne mewai píima
wapisi yare kani nńi nórínécúruu n nyu. ²³ Uyē
kapi nóanénipe-i wa yare ke Uléecaa uu mekke-me
umenyuwe kecáa n yekei, ani pεpεε ápi Uléecaa n
wuru u pa api kunapéékóó kecáa u karií aní ne u
kopu. ²⁴ Amá Uléecaa uu nkρò anipe-i u yósu uu
nkρò kémeε u yukuse. Ncée ñn we re nkρò nké u
m múlě. ²⁵ Tafiti ye Yeesu kecáa maa re:

Mesére kam kenéyu-i Upíima nyáni,

ám kapε ne n téríi nnya kuu kunéluke-luke-mē
káyukóótone-i we.

²⁶ Lē nnya ke rinépòò ari láárú,

nen tinékín kémeε yóm.

Mpá nen n kpu, ne ne pó tálεnle.

²⁷ Pó Upíima, áa yé pikρòkρò kémeε né riyá.

Áa yé ñmurei upókεikó sone uké fóni.

²⁸ Pò ifáacee né nyísele.

Mεpówee kenékúrí ye nkínñiηε né hele.

²⁹ Pimáreçò, ani ncée né he ké ukpure Tafiti nkó
nó símisi ké rikpáiiise re u kpule api u kulési, tòn
kò urikpíí nyu ne neni-me. ³⁰ U pεε antepu le un

nyu re Uléécaá ye rinóó yekeile uu wéeri re ukepirē kenyine kee masí uiyōpi tonene, ³¹ Kirisi meyiise nkpō kēmee ke Tafiti uu lē yē. Linsímé kuú pee lē símisi kuú ne maa re: Uléécaá úu yé pikpōkpō kēmee u riyá, úu yé ηmurei uké fóni. ³² Tō ntónéi mmú yénle lē ke Uléécaá uu nkpō kēmee Yeesu uyē n lése. ³³ Uléécaá ye ukuluke-luke-mē u ritaásale. Sáa Uléécaá uu kō Nfáasone kuú pee n yekeilē u pa. Mmē kuu nní kerócaá súiseme yare kani nní n nyáni nōn kō kómēi. ³⁴ Tafiti úu keyómeccaá ritaá, amá uricuruu ye péé maa re:

Upíima Uléécaá ye Unépiíma maa re:

A kunéluke-luke-mē kényukótone-i tone

³⁵ líké ha ne tu péé uye-i kam yé n tíyese aa pipóláarō telise. ³⁶ Isirayeli pikó nnéi piké kō nsone re Yeesu uyē kani kunapéékōó kecáá n karií ke Uléécaá uu pansese Upíima ne Ukirisi.

³⁷ Kapi nsímé mmē n kō, nn pi loni suu ne akōhō-pō api pee Piyee ne pitume picō maa re: Iye kari yé nkpéni wa, pimáreco? ³⁸ Uyē uu pi pese re: Ani mēfine conse piké nípá nó úye míni wole ne Yeesu rinyiri, Uléécaá uké nōanékové nó sárei uu kō Nfáasone nó he. ³⁹ Li we re lisone lē ke Upíima Uléécaá uu mí maa re u yé pisoí wa kuú ne nó ne nōsinéwá ne pitaa-taa kulúí píima kpē nnéi kuu n séirine mē. ⁴⁰ Piyee uu kō anóo acō pi máikee uú ne aseí pi komēise uu kō ne pi n ηmóópúselē. U ye pi maa re: Ani mewai kópe kunáí pikó mpí kēmee nóménécíre lese. ⁴¹ Pisoí meyā api Piyee nsímé mmē ηmurei api míni wole. Keyáa kē, pisoí ákotokú ataani kumújé pee piyómeyáhaa pē kecáá rikpápo.

Lē ke piyómeyáhaa api n finu nsímé

⁴² Piyómeyáhaa ye pree pitume icélaa kémee ημόρπύληνε, pin tinóo rise má, pin kesé iluke le, pin kə keyóme yáasi. ⁴³ Pitume ye pree mewaisaŋa meýá ne mewai píima wapisile. Mπά úye un pree pakarente re Uléécaa yee pikai wai! ⁴⁴ Pē nnéi pree Yeesu ne kefa n tene ye pree kelō kесе wele, api rinóo rise wai api ye pilikó nnéi hóone. ⁴⁵ Pi ye pree pisitē ne pilikó nnéi yálsile, api mπά úye ncōŋ paí apí ne lisiwóo sē hōonente. ⁴⁶ Pi pree kómeynele pin siyáa nnéi meséere Uléécaa keyo-i cápinelē. Pi pree síyo sónaaneele pin kesé le, pin kə Uléécaa iluke ne kefa kесе hōone lin pi láarú. ⁴⁷ Pi pree Uléécaa pakarelenle, mπά úye un ne kefa pi fénnelē, Upíima un pree mπά keyáa kēye pisoí ayu ləlu un pikecáa kpariisepo.

3

Kékankáláká kenyine pipélé nstímé

¹ Ketúnjé kenyine, lin metaani pipépe masí ke Piyee ne Yohani api yisi api Uléécaa keyo-i piyómeyáhaa sí. ² Pisoí pinyine ye pree ne utisi unyine sónaapəle, api ye Uléécaa keyo rinənoo-i u tonsə un pree kei picéetəŋé wélei. Pi ye rinənoo tē sée re Rinənoo Səne. Pi utisi uyē marile kékankáláká. ³ Kuu Piyee ne Yohani n yé pin la piké keyo-i lompo, uu kunípe pi welé. ⁴ Piyee ne Yohani api u nyáneí tíní, Piyee uu pree u maa re: A tó riwerii! ⁵ Uu pi paí nsəne un ne mé te u yé pikemee linyine yosí. ⁶ Kei ke Piyee uu pree u maa re: Né ám siwóo má, ám kə wura má. Amá lē kam m má kam Nasareti ukó Yeesu Kirisi rinyiri ne pó pálē: A yisi aa sónel! ⁷ Piyee uu kunípe luke-luke u tini uu nyerece. Mese ne mese, ána ne anui a papisi, ⁸ uu yóosi uu cuuni

uu nsé kápáá, u ne pẽ apí ne Uléécaá keyo suupɔ, un sónɛ, un cuunkɛɛ un kɔ Uléécaá pakarentɛ. ⁹ PISOI pee n cápinelẽ api u yenu un sónɛ un Uléécaá pakarentɛ. ¹⁰ PISOI apí céru rɛ uyɛɛ yɛ pee Uléécaá keyo-i Rinɔnɔɔ Sɔnɛ-i n tũ un wélei. Mewai mẽ amɛ pISOI nnéi nnɔɔ yipu ai kɔ pírí pi wai kaí ne lã u n wa nnya.

Piyɛɛ rinɔɔ kuu Uléécaá keyo kɛmɛɛ ní ma

¹¹ Kɛ utisi uyẽ uu lã Piyɛɛ ne Yohani n lonaalẽ, pISOI nnéi apí pehé api pikuwéé-mẽ kelɔ kɛ kapi yɛ n sée rɛ Salomɔɔ apookpaná-mẽ n sí, lin nnɔɔ pi yipaalẽ. ¹² Kɛ Piyɛɛ uu lã n yé, uu pi pise rɛ: Pimáɛɛɔ Isirayɛeli pikó, yo nnya kɛ utisi nkó pipélé apí nní nnɔɔ nó yipaalẽ? Yo nnya kani ró nyáni yare tɔɔ ntónanɛ cire ne u pɔise née tɔɔ Uléécaá kɛmɛɛ aseí tikilẽ nnya kɛ usoi nkó uu yisi uu sónɛ. ¹³ Pirósáayaha Apiraham ne Isaaki ne Yakupu Uleecaa yɛɛ ukéikó Yeesu ríyu waise. Nórínécúruu nɔɔ u tí ani n-yóopinanɛ pikó anipɛ-i u wai, uyóopi Pilati uu rɛ uké u riyá ani yúlu. ¹⁴ Amá nɔɔ pee usoi yɛɛ úu akópe m má ne aseí ute yulu ani pee meníɛɛ Pilati pise rɛ piké usoikɔ nó lésemɛ. ¹⁵ Nɔ tɔyɛɛɛɛ apí uyɛɛ yɛ nfáa n hɛ kopu, Uléécaá uu pikpɔkpɔ kɛmɛɛ u yukuse irónípee ii u yenu. ¹⁶ Kɛfa karí ne Yeesu n tenɛ nnya kɛ urinyiri ari usoi nkó kani nní n nyáni nɔn kɔ nyu papukuse. Kɛfa karí ne u n tenɛ yɛɛ tɔyɛɛ kɛ usoi nkó uú peí cáká-cáká yare kani nní n nyáni. ¹⁷ Amá pimáɛɛɔ, ne nyule rísɔnɛ rɛ nó ne nópínéyóopi áni nyu kelenɛ kaní ne lã Yeesu wa. ¹⁸ Nsímé mmẽ kɛ Uléécaá uú pee mekɛɛ-mɛ antepuyɛ nnéi ní máase mɛɛ nkpéni nní wai. Lɛlɛɛ rɛ li pise rɛ uyẽ kɛ Uléécaá uu wéɛ uké íwe

li. 19 Lē nnya, ani mēfine conse ani nómenécire Ulééca pa uké nóanékópe nó sárei. 20 Upíima yé pεε tíyεse ani kumúnjé kunyine-i hóo uu pεε uyē kuu hái mεκεε-με n wée uu yekei nó páμε. Uyεε Kirisi Yeesu. 21 Uyεε yé keyómεcaα-pα n we kelene, hái ne kumúnjé kpe-i ke Ulééca uu mπά yo m pεserine yare kai pεε ní we yare kuú pεε mεκεε-με uantepuyε kuu n wée m máase. 22 Moisi ye péε maa re: Nónunélééca Upíima yé antepu unyine nó páμε yare né, un nónnépuri ukó. Ani mmē nnéi kuu nó n símisine kutu ricα. 23 Uye unsá kutu u rincα, piké Ulééca pikó kecαpe u lese api kópu. 24 Antepuyε nnéi pεε hái antepu Samuyeli-i-me n símaari aí ne neni tulu ye siyáa nsí nsímé male. 25 Nόó lē ke Ulééca uu antepuyε m máase re u ne nó mē te. Ulééca ye ne nkómεine nópinésáa séele péε uye-i kuú pεε Apiraham mί maa re: Pipópírē kamí ne tikine ké ne ketē nnéi nsoipuri rikpá. Nόó kα nkómεine mmē te. 26 Nόó nnya ke Ulééca uu uukeikó wée uu nókenémεε u tumti kelene. U u tummele nó nnya re uké nó rikpá uu pεε mπά nó úye uakópe-i u lese.

4

Pi Piyεε ne Yohani ketúhaane píima-i sée

1 Piyεε ne Yohani pin kei lē písoi símisi, mεse ne mεse, pεpεε ye Ulééca inyóonse n wa ne Ulééca keyα uméré wéeεε ne Pisatusee pin tuipα. 2 Li pεε meyá pi pólúle re pitumε pē keté ye we pin písoi céési pin kα pi símisi re Yeesu ye pikpαkpα kémεε yisi, lin pεε nyíselē te pikpαkpα yé fe api yisi. 3 Lē nnya kapi pitumε pē keté tí api hánesi aí ne weesi

re itunje ye pilólé masí nnya. ⁴ Amá nǎpá ne lē, pɛpɛ pitume pē icélaa n kō meyā ne pɛé ne kefa i tenele, api tulu yare pitisi ákotokú anupū kumúnjé.

⁵ Kai n weesi, Pisui fi piyukóó ne pipiwéése ne isé picélaa apí ha Yerusalem-pə cápine. ⁶ Uléécaa usina Ana ne ukɛyɔ pikó nnéi ne Kayifu ne Yohani ne Alekisantiri pɛɛ kɔ pɛɛ kei we. ⁷ Api Piyee ne Yohani leseri piké ne pi túhaane, api keɔpɛ pi nyeresɛ api pi pisɛ rɛ: Nnanje ní-ye néé úye keɔcire rinyiri kaní ne lē wa? ⁸ Nfáasɔne nn Piyee yipu uu pɛɛ pi maa rɛ: Nǎ Isirayɛeli kuyu piyɔɔpi ne piwéése! ⁹ Mewai sɔne kari utisi nkó wa nnya kapi neni keyaa nké ró písei rɛ íye kai wa kuú ne péi? ¹⁰ Lē nnya, nónnénéi mmú ne Isirayɛeli pikó picɔ nnéi ani kō tɛ Nasareti ukó Yeesu Kírisi uyɛ kani kunapéékóó keɔáá ní kari, Uléécaa uu pikpɔkpɔ kémeɛ u yukuse rinyiri nnanje karí ne utisi nkó péise, kuu nní isare láárú un nǎkenéyu-i nyenu. ¹¹ Yeesu uyɛ keɔáá kai wólaalɛ tɛ:

Tipare tē ke nǎ pimóme ani n fómpɔ,

tɛɛ nkpéni panse tikɛcire tɛɛ kenui-i ní we. ¹² Uyɛ memáá, úyulale úka ucɔ úu we. Uléécaa úu rinyiri ríka ricɔ ketē nké keɔáá pa kari yé n sée liké ne tiróyu n lɔ.

¹³ Piyee ne Yohani ápi menyuwe píima méka má ápi kɔ piyukóó píka. Amá pirípɔ kapi pɛé ne símisi ne itisi. Ke pitúhaane api lē n yé, ai pi muuni simm, api kɔ ceru rɛ Piyee ne Yohani ye pɛé ne Yeesu sónelɛ. ¹⁴ Kapi usoi yee ní péi n nyáni un pikékúrí nyenu nnya, pitúhaane pē ápi pɛɛ nyu ní-ye kapi yé male. ¹⁵ Api pɛɛ Piyee ne Yohani ketúhaane ke-i lákase, api pɛɛ kei n we pin pimɛɔpɛcire nsímé

píñirise. ¹⁶ Api pɛɛ m písɛine rɛ: Iye kari pisoĩ mpí wainɛ? Yerusalem kuyu nnéi yɛ pikóme masí rɛ pi mɛwaisaŋa píima wa. Ari yé fe tóké kési. ¹⁷ Lɛ nnya, nsímé mmɛ řn kapɛ nɛ pikóónú rinkpá, tóké nɛ pi yɛ ari pi cési rɛ ápi kapɛ úka mpuri nɛ Yeesu uyɛ tinyiri řka písímé rikpá.

¹⁸ Kei kapi pɛɛ pi séepɔ apí nɛ pi yulu rɛ ápi kapɛ Yeesu nnaŋɛ nɛ picélaa rikpá. Api kapɛ yɛ ricuruu urinyiri séɛ. ¹⁹ Piyɛɛ nɛ Yohani api pi pɛsɛ rɛ: Nó ticuruu ani ripaí nké tɛ li nɛ Uléecaa kémɛɛ sá rɛ usoi uké nó pakarɛ née Uléecaa kuu yé pakarɛ? ²⁰ Nóo yé nkɛpéni mmɛ ceri. Tó ári yé fe tóké lɛ kari n yé ari kɔ kom písímé riyá. ²¹ Kei kɛ pitúhaane pɛ api kɔ picé pi rikpá api pi yá api tómpɔ. Api řka yɛ kapi yé nɛ rinwáána piké nɛ kutu pi rimpása. Pisoĩ meyã yɛ pɛé wele pin mɛwai mɛɛ nní n wa nnya Uléecaa pakarɛntɛ. ²² Utisi uyɛ kapi nní nɛ Uléecaa nnaŋɛ m pɔise aŋmɛ yɛ afɛɛna rifaaule.

Kirisi pikó piyomɛyáhaa

²³ Kapi Piyɛɛ nɛ Yohani rin-yá, api yisi api pipisoĩ lɛɛpɔ api lɛ kɛ pɛpɛɛ yɛ Uléecaa inyóónsɛ n wa piwééɛ nɛ Isirayɛɛli piwééɛ api pi m ma pi kɛɛni. ²⁴ Kɛ pipisoĩ pɛ api lɛ n kó, api rinóo rise wai api Uléecaa yáási rɛ: Upíima Utenɛciré, póo ketɛ nɛ keyóme nɛ mínimaa nɛ lɛ nnéi lɛɛ nípá yei ř we wa. ²⁵ Mpófáasɔnɛ kaá nɛ ritiki aá nɛ urósáayaha Tafiti upókeikó maasɛ rɛ:

Yo nnya kɛ mpuri sanɛ pikó api ketɛ kecáá pansɛntɛ?
Yo kɛcirɛ nnya kɛ sisoipipi asi simúnɛ kóɛ wai?

²⁶ Ketɛ kecáá piyɔopi yɛ pimɛcirɛ cápine rɛ piké atopi leemɛ.

Piyóopi api rinóo rise wai re piké ne Upíima ne uyē kuu n wée tó. ²⁷ Meyíkíyiki ke Erooti ne Pónsi Pilati ne Isirayēeli pikó ne mpuri sane pikó api Yerusalem nté rinóo rise wa re piké ne upókεikó Yeesu kaa n wée tó. ²⁸ Lē kaa mekeε-me m musí, áá ne mpónaηe yekei kapi nkpéni lē wa. ²⁹ Lē nnya, a nkpéni pipicé rísone kutu ricó, Upíima aa tíyεε pipókεikó piké itisi ne mpósímé riyóó. ³⁰ A mpónaηe nyíεe pitóikó piké pélesi, aa mewaisaηa ne mewai píima upókεikó Yeesu kaa n wée rinyiri ne wapisi. ³¹ Kapi lē piyómeyáhaa mí masí, keló ke-i kapi n cápínelē ake yéηesi. Nfáasone nn pinnéi yipu api pεε itisi ne Uléécaá nsímé n yóólē.

Kirisi pikó rinóo rise

³² PISOI kulúí kpē nnéi pεε ne Yeesu kefa n tene ye pεε kefa pénelenle pin kó kemúnjé keεε má. Uka úu ye pεε maá re u linyine umεcire te. Mpa yo kapi pεε pénelē pin te. ³³ Uléécaá ye pεε pitumε rínaηe hele pin ne nyíεe re Upíima Yeesu ye nkpó kémεε yisile, Uléécaá un pεε Kirisi pikó nnéi meγá kpálē. ³⁴ Líka ái pεε piuka párilē. Pεpεε sicare née síyó m má yèè pεε si yáale apí ne lisiwóó cápínεpó ³⁵ api pitumε pa. Pē póó mpá úye ncóη paí apí ne si hōonente.

³⁶ Pi pεε Lefi mpuri ukó unyine Siipuru ketē-pó marile. Pi ye u sée re Yosefi. Pitumε póó rinyiri u he re Parinapasi. Liasei re uyεε ye picó rinnmóópúε. ³⁷ Uyē uu kó ukεcare yái uú ne lisiwóó hapó uu pitumε pa.

5

Ananiyasi ne Safira nstímé

¹ Utisi unyine ne uunəsi pεε pεé we. Pi ye u sée re Ananiyasi, api unósi pó te Safira. Utisi uyē uu ukεcare yái. ² U ne unósi api kómειne api siwóó hásu api pésu, uu pεé ne sitórωω sí uu ha pitume pa. ³ Piyee uu pεε u pise re: Ananiyasi, íye kai wa ke Setani uu lē pó lō uu ha ne Nfáasone kiraase aa kecare siwóó hásu aa pésu? ⁴ Póké kelenε kecare kē n yáá, ái pów ke tee? Kemeyái-maá, ái pów kesiwóó tee? Yo nnya kaa nkpáni mewai kópe mmé ripóyu-i wa? A kō te ái sisoipipi kaa kίraase, Uléécaa lo kaa kίraase. ⁵ Ke Ananiyasi uu lē n kō, uu lólu uu kpi. Iwame píima inyine ii pē nnéi pεε lē n kō loni. ⁶ Piηmáne api yisi api kusánjáá u pílaa api sákaa apί ne leepō apί ha kulesi. ⁷ Ituηε mekóónú metaani memáá, unósi un tuipō úu nyu re linyine ye wa. ⁸ Piyee uu u maá re: A né símisi nké te nnéi mmú kani nókenécare yáa, née yo? Uu re: Eεε, mμεε mu! ⁹ Piyee uu u maá re: Yo nnya kani kómειne anί ne Upíima Nfaasone peeni? Aa nyánii, pεpεε upóla n kúlesi ana kam nní kómει pin lonti. Pi kō lē ne pó tósule. ¹⁰ Kei nní, unósi uu Piyee ana nyε-i lólu uu kpi. Piηmáne pē piké ne n lompō un pikpō masί, api u kpisi apί ha ula kekúrí kulesi. ¹¹ Iwame píima inyine ii Kirisi pikó nnéi ne pεpεε nsímé mmē n kō loni.

Mewaisaηa ke Uléécaa uu n wapisi nstímé

¹² Pitume ye pεε mewaisaηa ne mewai píima pisoι inipεε-i wapisile. Pεpεε Uléécaa ne kefa n tene ye pεε rinóω rise wale api ye kei kapi ye n sée re Salomōω apookpaηá-i n cápinelē. ¹³ Uka ucō úu ye pεε méwōo

kaha uké pi λεερῶ, mῑpá ne lē, písoi ápi pεε kῶ kusa pi waiselē. ¹⁴ Pítisi ne pinósi kulúii pεε Upíiima ne kefa n tene api pεε meséere pi n kpáriisepῶ apí ne kulúii kpá. ¹⁵ Písoi api ye peé ne pitóikó icée-i léepῶ api pisifine ne asḡḡápῶré kecáá pi finsente re Piyee un píyei kei n tósu, ukumíiri kuké mῑpá use unyine yarii. ¹⁶ Písoi kulúii api kῶ ayu nyee ne Yerusalem n kólē yisi apí ne pitóikó ne pinírihélāa wúrunkεεpῶ, api kῶ pinnéi pélesi.

Lē kapi pitumε n wéékuse nsmé

¹⁷ Kai lē n wa, Uléécaá usina ne Pisatusee pεε ukekúri ní we api kufatoi píiima ne nyere re piké pitumε cópii. ¹⁸ Api mesei pi cópii api kuyu kukpaniilee kémee pi hánesi. ¹⁹ Amá kai kesine n wa, Upíiima uleecaatumε unyine uu sí uú ha kukpaniilee hánne uu pi lesepῶ, uu pi maa re: ²⁰ Ani Uléécaá keyῶ-i ha, aní ha nsímé mee ye nfáa n he ke Yeesu uú ne ní ka nnéi písoi símisi. ²¹ Pitumε api mesei ḡmurei api mmare mare yisi api Uléécaá keyῶ sí apí ha písoi picélaa kápáá. Uléécaá usina ne pepεe ukekúri ní we api tuiiri api pitúhaane wéése ne Isirayaeli piwéése nnéi icápine séi. Kei kapi písoi tū apí ha pitumε pē kukpaniilee-i kpíipῶ. ²² Ke pē api ní ha, apí kukpaniilee-i pi yē. Api pεε pεeri api pi maa re: ²³ Tῶ kukpaniilee λεεpῶle kun ḡsῶne hánaalē, piméré pῶon kῶ anḡnῶ-i tápaalē. Amá kari n hánne, ári úka kemée yē. ²⁴ Ke Uléécaá keyῶ uméré wéése ne pepεe ye Uléécaá inyῶonse n wa piwéése api lē n kῶ, aí méwoo pi wai, api pεε lē kai yé ne kétῶ ní kpu kecáá m músu. ²⁵ Kei ke unyine uú ka uu pi maa re: Nῶ kómēii! Písoi pē kani kukpaniilee-i n wa pεε nní Uléécaá keyῶ-i nyenupῶ pin písoi céési.

26 Uméré wéese ne piméré picɔ api pɛe yisi, ápi rikɔhɔ mekó wa apí ha pi kpíɔpɔ apí ne hapɔ, pin wuru re pin pitume pɛ ne rikɔhɔ n wai, pisoí yé apare pi tapisí api pi kóni. 27 Kapí ne pi n hápɔ, api ketúhaane píima-i pi séi. Uléecaa usina uu pɛe nsímé pipísei pi kápáá 28 re: Karí ne nó ní yè arí ne keté kɔɛeni re áni kapɛ usoi uyɛ tinyiri ne n céési, íye kani wa? Nɔ wele nɔn Yerusalem kuyu nnéi icélaa iyɛ nɔɔlɛ mɔpá úye uké kɔ, nɔn kɔ la re unkpɔ iwe iké ne ró tene! 29 Piyee ne pitume picɔ api pi pɛse re: Li ne sá re usoi uké Uléecaa pakare ne kuu yé pisoí m pakare. 30 Yeesu uyɛ kani kuna kecáá n karií ke pírosáa Uleecaa uu nkpɔ kémeɛ yukuse. 31 Uléecaa ye ukuluke-luke-mɛ káyukɔ́ tone-i u ritaásele uu u waise Uyóopi ne Uyulale. Uyɛ kuú la uké Isirayeli pikó nyíse re piké ritiki apí ne piakópe kɛpire tɔ uu pɛe pi sárei. 32 Tóo nsímé mmɛ pitansei, Nfáasɔne ke Uléecaa uu pɛpɛe u m pakarelɛ n he pɔ́ ne kɔ itansei lele.

33 Ke pitúhaane api lɛ n kɔ, ai pi fukɔme api re pi yé pitume pɛ kɔ. 34 Amá Ufarisi unyine ye pɛe pitúhaane pɛ kecɔpe wele. Pi ye u sée re Kamaliyeli. Isé ucélaa unyine lo ke mɔpá úye uu n waiselɛ. Uyee pitúhaane píima pɛ kecɔpe yisi uu re piké pitume pɛ leseɔ nkáripí kelene. 35 Kapi pi n léseɔ, uu pɛe pɛpɛe n cápinelɛ maa re: Nɔ́ Isirayeli pikó, ani nómenécíre tí ne mewai mɛ kani nní ní la nɔkɛ pisoí pɛ wa. 36 Ai kahanɛ nkpáni n nánai ke Teetasi uu léeme un pólólɛ te u úyukɔ́ píima unyine le. Pisoí píle píle mena kumúnjé pɛe u ritiki. Api u kopu. Pɛ nnéi pɛe pɛé unkó n tíkilɛ api kpíi, piuka úu neni tiselɛ. 37 Uyɛ kɛpire, Kalilee ukó Yutasi póo pikéɛ

itunε kumúnε léeri, uu pISOI kulúI kpáú api u n tikilē. Uyē uu kə kpi, pεpεε pεé u n tIKILē póə kə kpii. ³⁸ Lē nnya, ne la ké nkpéni nó símisi re áni kape ne pISOI mpí kutu n cəlē. Ani pi riyá piké tómpə. In te sISOipipi kémeε ke pisimúnε ne piliwaiwai nní ai léeri, méwoo kai wainε. ³⁹ Amá in te Uléécaá-i kai léeri, rínanε rí-ye ke nóə má nəké ne linyine pi wa. Ani nómenécire tí, áI kape ka liké wa re nə ne Uléécaá təpu. ⁴⁰ Api mεsei unKó kóm api u tiki. Api pεε pitumε pē séipə api rinóə he re piké sipópi pi yéeriine apí ne pi yulu re ápi kape Yeesu rinyiri ne pISOI pisímé rikpá, api pεε pi yá api tómpə. ⁴¹ Pitumε api mpóənarε ne pitúhaane pē kekúrí yisi, lin pi láárú re Uléécaá yeε yē te pē kaí ne sá re piké Yeesu nnya íwe li. ⁴² Mpá keweεsi kéye ke pitumε api pεε Uléécaá keyə-i ne síyə kémeε Nsímé Kεcire picélaa ne mpiyóə ηmóópúlē.

6

Pi pitisi pisεei leε re piké pitumε n léni

¹ Yeesu pipiretiki api kumúnε kpe-i kulúI wai rísəne. Upipiretiki pεε Mékireki n símisi api Pi-epiree ne n ténI re pi nPá keyáa kéye iluke kapi ye n hóəne kémeε pipikumannəsi menípeε le. ² Kei ke Yeesu pitumε kefi ne pité pē api upipiretiki riwúí tē sée api cápine api pi maá re: Ai ne sá re tóəké Nléécaasimé piyóə ne siká wa təké ha iluke pihəəne ne kutu n cəlē. ³ Lē nnya pimáreə, ani nókenécəpe pitisi pisεei pē kaní ne ISOI səne n nyu leε. Nfáasəne nké kə pi n yipaalē, piké kə mεwéésesəhə m má, təké pikéi pē pianipe-i wa. ⁴ Tóəké pεé uyε-i ne piyómeyáhaa ne Nléécaasimé piyóə n ηmóópúlē.

⁵ Tinóo tē ari pinnéi larisi, api pikecōpe pisoι piseei lese. Pēpee Etiyēeni ye Uléecaa ne kefa meγá n tenelē, Nfáasone nn kō u yipaalē. Uyē ne Filipu ne Purokōo ne Nikanōo ne Timōo ne Parimenaasi ne Antiyōosi ukó kapi ye n sée re Nikolaa. U pēe mekeē Pisui fi keyome yáasile uu kelene pansē Yeesu upiretiki. ⁶ Kapi pi n lése, api pi kpísi apí ne pitume leepō, pē api pikecáa keyóme yáasi api kō anípe pikecáa láa. ⁷ Nléecaasimé nn mpa yei n kóónulē, Yeesu pipiretiki pin meγá kulúu wai Yerusalem kuyu-i, aí ne pēpee ye Uléecaa inyóonse n wa meγá pēne api Yeesu ne kefa tene.

Etiyēni metine

⁸ Uléecaa ye pēe Etiyēni meγá ípēelē nyísele uu kō rínanē u he un ne mewaisanā ne mewai píima pisoι kecōpe wapisi. ⁹ Pisui fi kuyómeyáhaalee pikó pinyine kapi ye pēe sée re: Pēpee ilási kémeē ní le keyō. Alekisantiri ne Silisii ne Asii ketē pikó ye pi. Pikecōpe, pitisi pinyine api nsímé nnyine kecáa ne Etiyēni íkeñene wai. ¹⁰ Amá ápi yé fe piké ne Etiyēni keñene, mewéesesōhō ke Nfáasone nn u n he nnya. ¹¹ Api pēe pisoι pinyine kulei re piké ukēcáa nnóome wa re pi kō un Moisi ne Uléecaa alé fáanii. ¹² Api kō kuyu pisoι ne kuyu piwéese ne isé picélaa itái súúni api yisi api nyere, api sí apí ha Etiyēni tini apí ne ketúhaane píima-i sí. ¹³ Api kō pinóome pinyine ne hapō re piké íseérakó li piké ne u rikpára re: Mesére ke utisi nkó uu Uléecaa keyō ne isé alé fáanii. ¹⁴ Tō konle un símaankēe re Nasareti ukó Yeesu uyē né Uléecaa keyō fori uu kō inyékii ke Moisi uú ne ró n tíye conse. ¹⁵ Pē nnéi pēe ketúhaane

piima ke-i ní we ye pεε Etiyεeni kényu-i nyáneile api yénu re ukεyu ye uléécaatumε kekó mecɔ wele.

7

Etiyεeni rinɔɔ kuu ní ma

¹ Uléécaá usina uu pεε Etiyεeni pise re: Lee ni meseii? ² Etiyεeni uu re: Nɔ́ pinémárecɔ ne pinésáa, ani kutu ricɔ n̄sɔne ani kóm! Uléécaá, meýóopi ute ye urósáa Apiraham tikpáfúmεle pεé uyε-i kuú pεε Mesopotamii-pɔ ní we, uu kelene Haraani-pɔ fine.

³ Uu pεε u ma re: A kepótē ne kupómáre riyá aa ketē kē kam pó n nyísene kémεε sí. ⁴ Apiraham uu pεε Kalitee ketē yisi uú ha Haraani-pɔ fine. Usáa mekpɔ-maá, Uléécaá uu kei u kpísi uú ne ketē nké-i kani neni nní ní we weri. ⁵ Uléécaá úu kei ketē u he. Mπά kénacɔpe ritísí, úu u he re uké kei ripéélú. Amá uu pεε rinɔɔ yekei re u yé kennéi u ne masí upipirē pa apí n te. Uu kɔ pεε kumúnjé kpε-i kewá má. ⁶ Lē ke Uléécaá uu u ní ma ye nní:

Kucɔyu-pɔ ke pipópírē apí masí finene, api ilási pi tini, api íwe pi wai aɲmē píle píle mena.

⁷ Amá né ne mpuri mmeε ilási pi n tinine túhaane api pεε limemáá léeri apí weri api nté kelɔ nké-i né yáási. ⁸ Kei ke Uléécaá uu pεε u ne Apiraham kecɔpe rinɔɔ yekei re uké riké. Lē nnya kapi Isaaki mari Apiraham uu pεε keyáa páha-paha tunjé u ké. Isaaki pɔɔ kɔ uuɲmánε Yakupu ké. Yakupu pɔɔ kɔ limεcɔ upiɲmánε kefi ne pité pē kérii. Pεpεε nní pírókpure kefi ne pité pē.

⁹ Pikpure pē api pikεcɔpe use kapi ye n sée re Yosefi ne kefa tóosi api u yái, uú ha Esipiti-pɔ ilási le.

Amá Uléécaá ye pɛɛ Yosefi kekúrí wele, uu ncóŋ nnéí kémɛɛ u lesɛ ¹⁰ uú nɛ kefa u fénnɛ uu mɛwéésɛsɔhɔ u he. Esipiti uyɔɔpi uu Esipiti ketě kecáá iyóɔpi u tonse uu kɔ ukeyɔ likó nnéí kpísi uu uanipe-i wai. ¹¹ Nkú nnyine nn Esipiti ketě nnéí nɛ Kanaa ketě loni. Pirósáayaha api íwe píima le, ápi ye yě piké li. ¹² Yakupu uu kóm tɛ melukɛpipi ye Esipiti ketě-pɔ we, uu pirósáayaha tum mefoí. ¹³ Kapi melírú n hápɔ, Yosefi uu tíyɛɛ upimarecɔ api u ceru. Esipiti uyɔɔpi pɔɔ kɔ Yosefi riyíki céru. ¹⁴ Yosefi uu pɛɛ tum api usáa Yakupu séipɔ nɛ ukumare nnéí pisoi kuwóɔ nɛ afɛɛɛ nɛ pinupū. ¹⁵ Yakupu uu yisi u nɛ pirósáayaha picɔ apí ha Esipiti keteni-i fine apí ha nɛ kei kpíni. ¹⁶ Api pi cɔni apí nɛ Sikem kuyu sí apí ha kei rikpíi kɛ Apiraham uu Hamɔɔ piŋmáne-i nɛ usiwóɔ n̄ lɔ kémɛɛ pi kulesi.

¹⁷ Kɛ rinóɔ kɛ Uléécaá uú pɛɛ Apiraham n yekei ituŋɛ ii n nyahairi, ntópuri nn pɛɛ meyá kulúi n wai Esipiti ketě kecáá. ¹⁸ Uyóɔpi fale unyine yeɛ úu píkaí Yosefi nkó n̄ka n kómaalɛ uu Esipiti keteni-i iyóɔpi tonɛ. ¹⁹ Uyóɔpi uyě uu ntópuri nɛ isɔhɔɔcee tóoi uu pirósáayaha íwe lukeise, hái un náási yare piké pisipipi riyá siké kpí. ²⁰ Likumúnjé kpe-i kapi Moisi mari un Uléécaá inipɛɛ-i nyamí. Iwáɛ itaani kapi usáa keyɔ-i u kpíni. ²¹ Api limemáá u fómni, Esipiti uyɔɔpi ukpéɛ uu u kpísi uu nyólu yare uricuruu yeɛ u mari. ²² Esipiti pikó menyuwe nnéí kapi u céesi, unsímé nɛ umɛwai amɛ tíyɛɛ uu rínanɛ m má. ²³ Kuu in̄mɛ afɛɛna n yě, uu rɛ u yé ha upimarecɔ Isirayɛeli pikó rilóólú. ²⁴ Kuu n hápɔ, uu Esipiti ukó unyine lɛɛpɔ un Isirayɛeli ukó unyine kaii. Uu unáɛi kecáá kpá uu Esipiti ukó uyě kaii uyě uú ha

ne kpi. ²⁵ Moisi ye pee músu re upimarecɔ Isirayeli pikó yé kɔ te uyē ke Uléecaa uú la uké ne ritiki uké ne ilási kémee pi lese. Némápákanε upimarecɔ ápi lē kɔ. ²⁶ Moisi uu kɔ keyáa lírū tuné Isirayeli pikó pité leepɔ pin cēhesi, uu pee hapɔ re uké pi yoriye. Uu pi pise re: Nɔ pisei pise le, pinésáne! Yo nnya kani pee cēhesi? ²⁷ Uyee pee ucɔ n íwe n wai uu pansepɔ uu Moisi láupɔ uu u pise re: Wóo iyóopi pɔ tónse re a irósímé n túhaane? ²⁸ Pɔ lalε pɔké né kpu yare kaa sé Esipiti ukó ní kpu, née íye? ²⁹ Ke Moisi uu anó nyē n kɔ, uu wuru uú ha Matiyaa ketē-pɔ tone. Kei kuu piñmáne pité mári.

³⁰ Inmē aféena memáá, Moisi uu pee keyáa kenyine kucesi kóima-i Sinayi riyɔpe kekúrí n we. Kei ke Uléecaatume unyine uu kuhíhíi kunyine kecɔpe inalempi kémee u rikpáfúme. ³¹ Ke Moisi uu lē n yé, ai menyine u wai. Uu re uké rinyɔsɔpɔ uké ha mewai mē nyáni. Uu Uléecaa rinɔ kom te: ³² Néε pipósáayaha Uleecaa, ne Apiraham ne Isaaki ne Yakupu Uleecaa. Moisi uu pee iwame ne n terii úu kaha uké riwerii. ³³ Upíima uu u maa re: A apónéeri mahā, li we re kelɔ ke-i kaa nní n nyenu ye Uléecaa ripɔhɔ le. ³⁴ Ne Esipiti keteni-i nnépuri iwe yenle, am kɔ piinmɔpi kom. Lē nnya kam ka ké pi yoriye. Lē nnya, a nkpéni kam ké Esipiti ketē-pɔ pɔ tū.

³⁵ Moisi uyē ke Isirayeli pikó apí pee n kési, api u maa re: Wóo iyóopi ne itúhaane pɔ tónse? Uyē cire ke Uléecaa uu tumme re uké piuyɔpi, uké kɔ ilási kémee pi lese. Uléecaatume uyee kuhíhíi kecɔpe inalempi kémee u rinkpáfúme yee u lénine. ³⁶ Moisi yee Isirayeli pikó Esipiti keteni-i léseme. Inmē aféena kémee kuú ne Esipiti keteni-i ne Míni-

Wεέ-Kukoi kέmεε ne kucesi kóima-i mewaisaηa ne mewai píima mē wapisi. ³⁷ Uyē cirε yεε pεε Isirayεeli pikó símisi re: Uléecaa yé antepu unyine nó páme yare nē un nónnépuri ukó. ³⁸ Ke Isirayεeli pikó apí pεε kucesi kóima-i n cápine, uyεε pεε pirósáayaha ne Uléecaatumε yεε Sinayí riyape kecáa-pō u n símaari kecape we. Uléecaa nsímé mee ye nfáa n he kuú pεε yósu un tó pálē. ³⁹ Amá pirósáayaha apí pεé la piké u pakare, apí uipuri yulu apí n káipi piké Esipiti pεε. ⁴⁰ Apí pεε Arō maα re: A piléecaa ró mó pεε yé keróyu-i n sónε, li we re ári nyu lεεε Moisi uyεε nní Esipiti ketē-pō ró n lésemε n wa. ⁴¹ Apí keyáa kē tináapipi móm, apí ri nyóonse, apí pianipe limómε-mómε lē anyá wai, piakih aa niηesi. ⁴² Amá Uléecaa uu kepire pi tō uu pi yá apí ituηε ne iwáρε ne awáρεpi n yáasi yare kai antepuyε atelé-i n wólaalē. Li kei wólaalē te:

Nó Isirayεeli pikó, né kani iηmē afεena kέmεε kucesi kóima-i isεε

ne nyóonsente ani kō licō licō hekεsiii?

⁴³ Amá piléε kapi ye n sée re Molōki kucánhí ne nópinéléε

Refaa riwarepi kaní pεε topori. Lē kaní serí nōn ne pi yáasi.

Lē nnya kam nó lésene ké ne Papilōni ketē kepire-mempō ha.

⁴⁴ Pirósáayaha ye pεε kucesi kóima-i kucánhí mále kpεε n nyíselē te Uléecaa ye tó ne uyē kecape rinóo yekeile. Ku pεé wele yare kpē ke Uléecaa uú pεε Moisi n símisi re uké wa. U pεε Moisi maα re uké kpē kuú pεε n yé kucō wa. ⁴⁵ Pirósáayaha ye kucánhí kpē ne pipipirē tíyεε. Pεé uyε-i ke Yosuwee uú pεε

pi n kpáúlē kápí pēé nē ku ripéne apí nē ketē kēe
 pikēyu-mēmpō ní we tēj. Ketē kē pikó kē Uléécaá
 uú pēe lákase. Kucánjǐ kpē aku lē Kanaa-i n we aí nē
 Tafiti kumúnjé tulu. ⁴⁶ Uléécaá yē pēé nē Tafiti kēfa
 fénnēle. Tafiti uu pēe u pise rē uké ncée u hē uké
 kēyō mǎ kéké wa kei kē Yakupu Uleecaa uu ní we.
⁴⁷ Amá Salomōō yēe ka uu kēyō u mōm. ⁴⁸ Mpá nē lē,
 Uléécaá yēe mpá yō kecáá ní tǔ, úu síyō kē pīsoi apí
 m mǎ kēmēe sói. Yarē kē antepu Esayi uu ní maa rē:
⁴⁹ Upíima yē maa rē
 Keyómēcaá yē rinéyóōpitū lē,
 ketē pōō kēnénacōpē
 kēyō kēyē kē nōō yé né mǎ?
 Yei kam yé tonē kē nē n wéntē?

⁵⁰ Ai rinécúruu nēe lē nnéi waa? ⁵¹ Etiyēeni uu kō
 pīmáa pi kpá rē: Nó pīsoi mpí atii yē páápúle
 hái. Nó akíj takále, nōánétu áa yē kō nsímé
 kō. Nópínésáayaha mēcō kani nní we nōn
 Nfáasōnē rinōō kesu. ⁵² Antepu úyē mpuri
 kē nópínésáayaha ápi wéékuselē? Pē nnéi pēe
 n símisi rē Asei ute yē wemē kapi kō. Asei
 ute uyē kē nōō kō nkpéni nní piláarō anipē-i
 wa ani u kopu. ⁵³ Uléécaá yē nē piléécaatumē
 ritikile uú nē uisé nó pa, amá áni i ritiki.

Etiyēeni nkpō kecáá nsímé

⁵⁴ Kē pēpēe pēe ketúhaane-i ní we apí lē n kō,
 ai kuwóí pi fukōōmē apí pēe Etiyēeni nsímé mmē
 nē aní n takai. ⁵⁵ Amá Etiyēeni pōō pēe keléécaá
 inípēe n tapaalē, Nfáasōnē nn u yipaalē un nē
 Uléécaá mēyōōpi nē Yeesu yēe Uléécaá kuluke-luke-
 mē kēyukōōtone-i n nyenu nyáni. ⁵⁶ Kei kuu pēe
 rē: Nē keyómēcaá nyánile kēn wúkulelē, Usoi Kēpipi

ken Uléécaá kuluke-luke-mē kényukótonε-i nyenu. ⁵⁷ Kuu lē mí ma, api kepupeila píima kenyine té api atu tápisi api pinnéi kesé pehépa api u filí, ⁵⁸ api u lakase apí ne kuyu iyaa leepa api apare u tapisí api kópu. Pεπεε kei ní we api pisitukanka cícaá máhani api ηηmánε unyine kapi ye n sée re Sαoli pa uu si m mē. ⁵⁹ Pi Etiyεeni apare tapisile un we un kō ne keyóme yáasi. Uu re: Upíima Yeesu, a nnéfáa yási, ⁶⁰ uu pεε anui kecáá wúla uu mesóri pupei re: Upíima, kapε akópe nnyé piriyu kecáá wa. Kuu lē píimáa mí masí, uu pεε kpi.

8

¹ Etiyεeni nkpa mmē nné ne Sαoli sá.

Sαoli ye Kirisi pikó wéékuselē

Likeyaa kē cirε kapi Yerusalem kuyomεyáhaalee pikó piwéékuse koraane ai wónpa. Pinnéi api Yutee sitē ne Samarii sitē kecáá yékáá, ai yá pitumε ηmane. ² PISOI pεε Uléécaá likó ní la pεε Etiyεeni kulesi api nkpa tone api ukεcáá tēni hái. ³ Sαoli pón ηmóópúlē te uké Uléécaá icápine kpu. Síyo kuú pεε kónúlē un Kirisi pikó cópii, pitisi ne pinósi, un kukpaniilee súúni.

Filipu ye Nsimé Kεcirε Samarii keteni-i yóólē

⁴ Pεπεε rin-yékaa ye pεε ketē kónúlenle pin Nsimé Kεcirε yóólē. ⁵ Filipu uu yisi uú ha Samarii kuyu maa-i yóó re Yeesu yeε uyē ke Uléécaá uu n wée. ⁶ PISOI nnéi ye pεε rinóo rise wale pin Filipu kutu colē. Pi pεε kómεile re u mewaisaηa wapisi, api kō me yenu. ⁷ Aníri ye pεε pISOI meyā kémεε lele an pupukεε. Síkankáláká ne pipáikó kulúi ye pεε pélesile. ⁸ Ai pεε lē nnya pISOI n láárú kuyu kpe-i.

9 Utisi unyine yeε hái mεκεε-με kuyu κρε-ι we, api ye u séi re Simɔɔ. U pεε μεταρεwai wapisile ai ye Samarii pikó nnóɔ yipu. U kɔ pεε umεcire kpíilenle re u úyukɔ́ unyine le. 10 PISOI nnéi, kai n kpísi siwá ne piwéése ye pεε u waiselenle hái. Api ye maa re: Uléécaá nnaηε kapí ye n sée re nnaηε maa μεε usoi nkó kέμεε we. 11 Hái mεκεε-με ke umεταρεwai amε nnóɔ pi yipaalē. Api pεε lē nnya u n waiselē. 12 Amá ke Filipu uu Uléécaá iyɔɔpi ne Yeesu Kirisi kecáá Nsímé Kεcire pi n símisi api ηmurei, pi tíyεσεle api míni pi wole, kai n kpísi pitisi ne pinósi. 13 Simɔɔ uyē ticuruu póɔ kɔ ne Nsímé Kεcire mmē kefa tene api míni u wole. Uu pεε Filipu n tikilē un mεwaisaηa ne mεwai píima ke uyē uu n wapisi nyáni men nnóɔ u yipaalē.

14 Pitumε pεε Yerusalem-i ní we api kóm te Samarii ketē pikó ye Nléécaasimé yósi. Api pεε Piyεε ne Yohani kei tumpɔ. 15 Piketé kē api yisi api sí apí ha ne Uléécaá welu re uké Samarii pikó pē Nfáasone he. 16 Nfáasone nín pεε kahane likumúnjé κρε-ι úka kecáá n súime. Míni ηmane kapí pεé ne Yeesu rinyiri pi wole. 17 Kei ke Piyεε ne Yohani api pεε anίpe pikecáá rilaa, Nfáasone nn pεε pi loni.

18 Ke Simɔɔ uu n yé te pitumε ye pISOI kecáá anίpe rilaa Nfáasone nn pi loni, uú ne siwóɔ hapɔ uu pitumε pē maa re: 19 Ani kɔ né nnaηε mmē he ké ye nen úye kecáá anίpe rinlaa, uké Nfáasone yósi. 20 Amá Piyεε uu u pεσε re: Nó ne sipówóɔ sē ani ásáláú wa. Pɔ musí re pó fe aa Uléécaá lihεcheε ne siwóɔ lɔluu? 21 Lipókó líka ai nté we, áa kɔ líka kecáá nté ncée má. Li we re áa Uléécaá kέμεε aseí má. 22 A κεpómúnjé kópe κεpire ritɔ aa Upíima ne ténι re lin

kusárei n we, uké kemúné kē pó sárei. ²³ Ne nyáni yare nfasimé kópe ne rikpákará kaa n fanaalē ye pó múflenle yare ulási. ²⁴ Kei ke Simoo uu pee rinoo yosi re: Ani nórinécuruu ne Upíima né tē, lē kani nní m ma ái kape ne né n wa nnya. ²⁵ Ke Piyee ne Yohani api Samarii kuyu kpē-i Upíima nsímé piyóó ne picélaa m masí, api yisi api Yerusalem pele, pin ncée-i siyupi meyā kémee Samarii ketē kecáá Yeesu Nsímé kecire yóólē.

Filipu ne Etiyopii ukawe ifaaci

²⁶ Upíima uleecaatumē unyine uu Filipu maa re: A yisi aa itunē kumii-mē pansē aa Yerusalem ncee mē Kasaa n cépilē kpísi. Api ye ncée mmē titiki. ²⁷ Filipu uu mēse ne mēse yisi uu tómpo, uú ne ncée Etiyopii ketē utisi unyine sáne. Ukawe píima unyine lo *. Uyee Etiyopii unosiyoopi Kantaasi memá nnéi kecáá paílē. U Yerusalem-i kale re uké Ulééca yáasi ²⁸ un pee nkpeni kulu, un ukēsannōipi kecáá tū un antepu Esayi ritelē kēeni. ²⁹ Nfáasone nn Filipu maa re: A kenōipi nké kekúri hapo. ³⁰ Filipu uú ne itóó nyosōpo uu kóm Etiyopii ukó uyē un antepu Esayi ritelē kēeni. Filipu uu u pise re: Pō lē kaa n kēeni aseí kómēii? ³¹ Utisi uu re: Unyine unsá né n lē, íye kam yé ne kō? Uu pee Filipu séi re uké hapo uké kesannōipi kémee ukekúri tone. ³² Li Ulééca Nsímé kelō kē kuu n kēeni kémee wólaalē te: Pi ne u tósule yare kapi ye kusányaha n tōrōi pin ne pikópe sí, un séélē yare risānpipi kapi nkpíí n nyálu, úu rinoo wúkule.

* **8:27** Pi ye pee kuyu kpē inyekii kémee pikawe píima pē comesile api kelene pikei pi pa uyōopi keyo-i.

³³ Apí ne u túhaane api u cepise, úu pee nkpáni líka tu.

Wóo yé pee nkpáni upipirē tinəo maá?

Pi ketē kecáá unfaa lesele. ³⁴ Kuu lē pikéē m masí, uu pee Filipu pise re: A risuúlu a né símisi nké te úye nsímé ke antepu nkó uu nní símisi. Uricuruu kuú ne máne née unyine nsímé kuu símisi? ³⁵ Kei ke Filipu uu péé ne antepu Esayi nsímé mmē riwááná uú ne Yeesu nsímé kecire u símisi. ³⁶ Api nsē nǎj apí ha ne míni kelō kenyine tulu. Ukawe píima uyē uu pee re: Míni ye mmé nní. Yo icə yee párilē ké ne míni ní wole? ³⁷ [Filipu uu u pese re: In te pə ne kepófa nnéi nsímé mmú tene, pi yé fe api míni pó wole. Utisi uu re: Ne ne kefa tene re Yeesu Kirisi ye Uléécaá Kepipi le.] ³⁸ Uu kesannǎipi nyereese, u ne Filipu api míni-i lompə, Filipu uu míni u wole. ³⁹ Kapí míni-i n léepə, Upíima Nfaasone nn Filipu kpíipə, ukawe uyē úu pee piyéne u rikpá. Uyē uu kə mpóonare ne uncee nǎj. ⁴⁰ Filipu póo ha Asəoti ketē-pə leeri. Uu pee kei ayu nnéi nyee ncée-i ní we kémee Nsímé Kecire n yóólē uú ha ne Sesaree ketē tulu.

9

Səoli ye mēfine conse

(UPM 22:6-16; 26:12-18)

¹ Səoli úu pee kusa kumúhē kpe-i Upíima pipiretiki ne kefa póólú un wéési uké pi kō. Uu yisi uu lē nnya Uléécaá usina leepə, ² uu re uyē uké átélé u wa aké ncée u he uké ha Tamaasi-pə Pisui fi ayomeyáhaalee rika. Un kei píye n leepə pee Upíima ncee n tíkile, pitisii, pinósii, uké fe uké pi cópii uké pahaankee uké ne Yerusalem tómpə. ³ Kuu ncée n kpísi un ne Tamaasi nyahaipone ke metéi

menyine amē meyéne mese keyómecaa-pə leeme
 amē tapu amé ne u kóónú. ⁴ Uu keteni-i lólu, uu pēe
 rinóo rinyine kom tin tee re: Səəli, Səəli, yo kecire
 nnya kaa lē né wéékuselē? ⁵ Səəli uu pēe pise re: Póo
 úye, Upíima? Upíima uu rinóo u yósu re: Née Yeesu
 uyē kaa nní ní we pən wéékuselē. [Aa ye nkpáni fe
 pəké ne nkpə melō təpiriinke. Un terii lin nnóo u
 yipaalē, uu pēé maa re: Upíima, yo kaá la ké wa?
 Kei ke Upíima uu pēé maa re:] ⁶ A yisi aa kuyu-i
 lompə. Pən n lompə, pi yé pēe pó símisi lē kaa yé ní
 wa. ⁷ Səəli pisencə api nyere píri, rinóo ári we. Amá
 pi pēe rinóo kómēile ápi pēe úka nyáni. ⁸ Səəli uu
 yisi uu anípe wii úu pēe líka nyáni. Api pēe kunípe
 u múlú api u tərəi apí ne Tamaasi sí. ⁹ Siyáa sitaani
 kuu wa úu ye líka yē, úu ye líka li úu ye kə líka n ntí.

¹⁰ Kirisi upiretiki unyine ye pēe Tamaasi-i wele,
 api ye u séi re Ananiyasi. Upíima uu keyáa kenyine
 u kpáfúme uu u séi re: Ananiyasi! Ananiyasi! Uu
 re: Née nkó, Upíima! ¹¹ Upíima uu u maa re: A yisi a
 ncée mmē kapi ye n sée re Kecire kpisi aá ha Yutasi
 keyə-i Tarisi ukó uyē kapi ye n sée re Səəli kecáa pise.
 U wele un keyóme yáasi. ¹² Ai u nyíse re utisi unyine
 kapi ye n sée re Ananiyasi ye lompə uu anípe ukecáa
 láa re uyē Səəli inípe iké ye kə yē. ¹³ Ananiyasi uu re:
 Upíima, ne konle pisoi meyā pin símisi re utisi uyē
 úu kusa pipósoi pēe Yerusalem-pə ní we rikpákára
 wapisi. ¹⁴ Pēpēe ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése
 pēe ncée u hē re uké nté kam uké pē nnéi pēe pó n
 yáasi cópii. ¹⁵ Amá Upíima uu u pese re: A n ηme. Ne
 usoi uyē wéele re uké pinékei wa. U yé tíyese mpuri
 sane pikó ne pipiyəpi ne pēé ne Isirayēeli pikó api
 rinényíri ceru. ¹⁶ Né rinécúruu u símisi re u yé

kenécáá íwe ncəpuri li. ¹⁷ Kei ke Ananiyasi uu pεε ncée kpísi uú ha Yutasi keyə lompə, uu Səəli kecáá anípe laa uu re: Unémárecə Səəli, kaá pεε ncée n tíkimelē pən nté wéme ke Upíima uu pə rikpáfúme. Uyεε né tumme re ipónípeε iké ye kə nkpeni yé, Nfáasəne nké kə pə ló. ¹⁸ Kei nní, linyine ai uinipeε kecáá lápile yarε ikpíntomé awéé ai lólu, uu pεε nkpeni n nyáni. Uu yisi api míni u wole ¹⁹ uu pεε iluke le uu ínəne yenu.

Səəli ye Tamaasi-pə Nléécaasimé yóólē

Səəli uu Yeesu pipiretiki kémεε Tamaasi-i siyáa wai. ²⁰ Uu pεε kei nní yisi uu síyə se-i ke Pisuiɸ ayomeyáhaalee aa ní we ka uu yóó re Yeesu yeε Uléécaá Kepipi. ²¹ Ai pē nnéi pεε u n kóməi nnóo yipu api ye pεε re: Ai nkó yeε ye lē Yerusalem-pə pεpεε rinyíri ntí n sélei n wéékuselēε? Néntε u kə nté kale re uké lipite pē cópii uké ne pεpεε ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése leepə? ²² Pεé ke Səəli uu ínəne piyéne rikpá uu ye ne Pisuiɸ pεε Tamaasi-i ní we nsímé feriyε uu pi séése. U ye pi nyíse re Yeesu yeε Uyulale ke Uléécaá uu n wéε. ²³ Kai nkáripí n nánai, Pisuiɸ api símaane aí tone re piké Səəli kpu. ²⁴ Ai Səəli kutu-i loni re pi u wéési. Ketúné ne kesine kapi pεε kuyu sipoo mé piké ne u ní kpu nnya. ²⁵ Upipiretiki api pεε kesine menére menyine-i u wai apí ne kuyu mmele kepire-mē u súisepə.

Səəli ye Yerusalem-i we

²⁶ Ke Səəli uu Yerusalem n tuiɸə, uu Yeesu pipiretiki picə pitíki peeni, amá pinnéi pin pεε u wuru. Api pakarelē te u mεsei Yeesu upiretiki. ²⁷ Kei ke Parinapasi uu mεse u kpísi uú ne pitumε

λερῶ, uu lē ke Upíima uu umεcire n lése uu Tamaasi ncee-i Sῶli nyíse ne lē kuú ne u n símisi pi keeni. Uu kῶ lē ke Sῶli uu Tamaasi-pῶ ne ikari Nléécaasimé ne Yeesu rinyiri rin-yóó pi símisi. ²⁸ Kaí ne kei n kpísi, Sῶli ne pitumε pē pεε pεε Yerusalem-i sónesi, un ne ikari Nléécaasimé ne Upíima rinyiri yóólē. ²⁹ U ne Pisui fi pεε Mékirēki n símisi yèè pεε ifaaci wale. Amá pē pin pεε wéési piké u kpu. ³⁰ Ke piyómeyáhaa picῶ api lē n céri, api u kpísi apí ne Sesaree-mē u sí api Tarisi-mē u tónsepo.

³¹ Uka úu pεε kumúnē kpe-i Yeesu pikó cónlē Yutee ne Kalilee ne Samarii ketē nnéi kecáá. Pi pεε ikari kpáriisenεle pin kῶ Upíima riwure mále. Nfáasone nn pi léni pin kulúí kpalē.

Enee pipélé

³² Piyεε ye pεε mpa yei kuyu-i sónεle, uú ne keyáa kenyine Yeesu pikó pεε Lita kuyu-i ní we kémεε tulu. ³³ Uu kei utisi unyine kapi ye n sée re Enee leepῶ. U kékankáláká le. Li wa inmē ipaha kuú ne kefine kecáá n finu úu ye fe uké sónε. ³⁴ Piyεε uu u maá re: Yeesu Kirisi ye pó poisεle, Enee. A yisi a ripócúruu kepófine riwépi. Enee uu kei nní mεse ne mεse yisi. ³⁵ Lita pikó ne Saarῶ pikó nnéi api u yenu api pimεcire Upíima pa apí ne Upíima kefa tene.

Pi Tōrikaasi yukuse nkpo kémεε

³⁶ Yafa-pῶ ke unósi unyine uú pεé we. Pi ye u sée re Tapita. Pi ye rinyiri tē Mékirēki kémεε tuisε re Tōrikaasi * Uyē nkó mεε re uké mpa píyei lisone n wai uké kῶ písoi n hekesi. ³⁷ Uu likumúnē kpe-i

* **9:36** Tōrikaasi: Li aseí re ketáha

káási uu kpi. Kapi piwóle u m masí, api kέyɔ kecáá-pɔ kulee kunyine-i keléécaá-pɔ u finsε. ³⁸ Yeesu pipiretiki pεε Yafa-pɔ ní we ye pεε kónle re Piyεε ye Lita-pɔ we. Lita ye kɔ ne Yafa kólenle. Api pεε pisoι pité lese api Piyεε kέmεε tum te piké u maa re uké mekεε pikεmεε wurupɔ. ³⁹ Piyεε uu wákasi u ne pē api tóoisene api tómpɔ. Kuu n tuiɔ, apí ne kέyɔ kecáá kulee kpε-i u taápɔ. Pikúmannɔsi nnéi apí nyɔsɔpɔ api itu ne u kálisi. Api sitúkanka ne akpélenku nyē ke Tɔrikaasi uú pεε nfáa m má un yóóni u nyísente. ⁴⁰ Kei ke Piyεε uu pεε pinnéi lésepɔ, uu wúla uu keyóme yáási. Uu pεε ukpɔkpɔ-mē pansepɔ uu re: Tɔrikaasi, a yisi. Tɔrikaasi uu inípeε wúkule. Kuu Piyεε n yē, uu yisi uú tone. ⁴¹ Piyεε uu kunípe u tini uu u léni uu yisi. Uu pεε limemáá piyómeyáhaa ne pikúmannɔsi pē séi uu Tɔrikaasi ne unfaa pi nyíse. ⁴² Nsímé mmē nn Yafa kuyu nnéi kóónú, pisoι meyã api Upíima ne kefa tene. ⁴³ Piyεε uu Yafa-i ukónεfukei Simɔɔ keyɔ-i tone ai siyáa wai n̄sɔne.

10

Piyεε ye Kɔrineε keyɔ ha

¹ Utisi unyine yeε pεε Sesaree-pɔ we, api ye u séi re Kɔrineε. U pεε Rɔm usóóca kpéē unyine le. U pεε pisoι píle kutɔpilee uwéése le. ² U ne ukεyɔ nnéi ye pεε Uléécaá likó lalε. U ye pεε píwekɔ ulikó meyá hεkesile un kɔ mesére Uléécaá yáási. ³ Keyáa kenyine kuu ketúnjécɔ metaani kumúnjé Uléécaatumε unyine méyene menyine-i yē cáká-cáká. Uléécaatumε uyē uu ukεyɔ-i lompɔ uu u séi re Kɔrineε! ⁴ Kɔrineε uu pεε iwame ne uléécaatumε uyē n nyánei uú ne

u pise re: Ne meyo-me, Upiima? Uléécaatumē uu u pese re: Uléécaá ye ipówele konle uu kō lē kaa píwekáo n lēni yenu. Uu yé pō palei. ⁵ A nkpéni písoi tū piké ha Yafa-pō utisi uyē kapi ye n sée re Simáo api kō rinyiri u he re Piyee séeme. ⁶ Ukónēfukei uyē kapi ye n sée re Simáo keyō-i kuú we mínimaa ritime-pō. ⁷ Ke uléécaatumē uyē uu lē n símisi uu tómpō, Kōrinēe uu upikéikó pité pinyine séi. Ukutōpilee kémēe usóóca unyine ye pee Uléécaá likó lalē n̄sōne. Uu kō uyē séi. ⁸ Uu lelee n wa nnéi pi keeni uu pee Yafa-pō pi tum.

⁹ Ai ncée pi weesi pin Yafa lapō. Piyee uu itunje kecíre kumúnjé keyō caca ipiraa yopoi re uké keyóme yáasi. ¹⁰ Nkú nn u wai uu re u yé iluke li. Kapi n̄ we pin iluke iyē wai, ai u wai yare kenípeehēe. ¹¹ Uu yénu keyóme ken wúkulelē, linyine lín cepimele aí ne keteni-i tuiiri yare kusánjáá maamaa kunyine kapi n t̄nje pin kuatime kēna muleilē. ¹² Ana ana likó nní ncōpuri ne lelee m mún̄ui ncōpuri ne sinúipi ncōpuri yee pee keméē we. ¹³ Ai rinóo u maari re: Piyee, a yisi, a kō aa le. ¹⁴ Piyee uu rinóo pese re: Kása, ám píkai irósé kémēe icírí inyine lukaalē, Upiima! ¹⁵ Ai kō melírū pimáa u kpá re: Lē ke Uléécaá uú mí maa re liluke-luke, páa kapē li maa re icírí. ¹⁶ Mēpehē metaani kai lē wa, ai pee limemáa kusánjáá kpē keyómēcaá-mē kpíipō.

¹⁷ Piyee uú n we un umecíre písei re méyene mē aseí ye nkpéni áye. Likumúnjé kpe-i, písoi pē ke Kōrinēe uu n tumpō pōon Simáo keyō wélapō apí ne keripoo tuiipō mēse ne mēse. ¹⁸ Api séi api pise re kei ke Simáo kapi rinyíri n he re Piyee uú wee? ¹⁹ Piyee un we un meyéne mē kecáá músu, Nfáasōne

nn u maa rε: Pitisi pitaani pinyine ye mpí pin pó wéési. ²⁰ A yisi a ricεpipɔ, nó ne pē ani mεse ne mεse tómpɔ. Née pi tumpɔ. ²¹ Kei ke Piyεε uu pεε súipɔ uu pitisi pē maa rε: Née Piyεε uyē kani n wéési. Née usoi uyē kani n wéési. Ne meyo-mε? ²² Api rε: Rɔm usóoca kpéē Kɔrinεε yeε ró tummε. U usoi kecire le, un kɔ Uléécaá pakarelē. Pisui fi nnéi ye ukεcáá n̄sɔne símisile. Uléécaatumε unyine yeε u símisi rε uké pó sée áá ha ukεyɔ-i nfasimé kaa m máme u símisi. ²³ Piyεε u kényɔ pi tani uu kulee pi he api fine. Kai kóso n weesi, uu yisi uu pi tiki api kesé tómpɔ. Pimárecɔ pinyine pεε Yafa-i n̄ we póɔ kɔ yisi api u saruni. ²⁴ Liukóso kapi Sesaree tu, Kɔrinεε un ukεyɔ-i upikó ne upisane cápinelē un ne pi mé. ²⁵ Ke Piyεε uu n tuiɔ, Kɔrinεε uu u tēpei, uu wúla ne ketē-pɔ uú ne ipakare u yáási. ²⁶ Piyεε uu u yukuse uu nyereεε uu rε: A yisi a nyere! Né ne kɔ kesoi pipi le. ²⁷ U ne Kɔrinεε pin lē ifaaci wai uú ha ne kényɔ lomɔ, uu leepɔ p̄isoi pin cápinelē kulúí ²⁸ uu pi maa rε: Nórínécúruu ye nyule rε Usuifi úu ncée má upiyomεyáhaa nnya, u ne mpuri sane ukó unyine piké n s̄one, née uké ye ukεyɔ rilóólú. Amá Uléécaá ye n̄é símisile rε ái nyaní te ké m músu rε unyine ye icírí née úkperinkpekɔ́. ²⁹ Lεlee tíyese, kani kenémee n tumpɔ rε piké né sée, ám nkpáni pipáká-páká peē. Ne la ké nkpéni nó pise rε n̄-ye kaní ne né séi? ³⁰ Kɔrinεε uu pεε rinóɔ u yósu rε: Siyáa sina ye nsí kam itunε nnyí icɔ-i, ketún̄écɔ metaani kumún̄jé nkú-i kenéyɔ-i we nen keyóme yáási. Mese ne mεse, aní paí utisi unyine un ilū tanaalē in tēlu un ne kenékúrí nyenu. ³¹ Uu né maa rε: Uléécaá ye ipówele yosile, Kɔrinεε. U lē kaa lipókó p̄isoi n

hekɛsi yɛnlɛ. ³² Lɛ nnya, a pɛsoi tū piké ha Yafa-pɔ Simɔɔ kapi rinyíri n hɛ rɛ Piyɛɛ séemɛ. Ukónɛfukɛi uyɛ kapi yɛ n sée rɛ Simɔɔ keyɔ-i kuú wɛ mínimaa ritimɛ-pɔ! ³³ Am pɛɛ mɛsɛ nɛ mɛsɛ pɛsoi tumpɔ rɛ piké pɔ séemɛ. Li né larisilɛ hái rɛ pɔ ka. Ntónéí mmú, Uléécaá inipɛɛ-i kari nkɛpɛni nní wɛ, tɔn kutu cɔlɛ táké kɔ tɛ ní-yɛ kɛ Upiima uu pɔ máamɛ rɛ a ró símisi.

Anɔɔ kɛ Piyɛɛ uu Kɔrinɛɛ keyɔ-i ní ma

³⁴ Kei kɛ Piyɛɛ uu pɛɛ rinɔɔ yɔsí uu rɛ: Nkɛpɛni kam mɛyíkíyiki kɔ tɛ Uléécaá úu pɛsoi nɛ picɔ kóólɛnɛ. ³⁵ Mpá mpuri ní-yɛ ukó yɛ kpére u pakarelɛ un aseɪ tikilɛ, u yɛ liute n lalɛ. ³⁶ Yeesu Kirisi kuu tummɛ rɛ uké Isirayɛɛli pikó Nsímé Kɛcɪrɛ símisi rɛ u nɛ nkínɛnɛ pi ka. Yeesu Kirisi uyɛɛ pɛsoi nnéí Upiima. ³⁷ Kɛ Yohani uu Nléécaasímé piyóó nɛ pɛsoi píniwolɛ ní masí, nɔ yɛnlɛ lɛlɛ Kalilɛɛ kɛtení-i n wa aí ha nɛ Yuteɛ ketɛ nnéí yósu. ³⁸ Uléécaá yɛ pɛɛ Nasarɛti ukó Yeesu kɛpɪrɛ wɛlɛ. U pɛɛ Nfáasɔnɛ ukɛmɛɛ walɛ nn nínanɛ u hɛ, un nɛ nípá yɛi sónɛ un lisónɛ wai, un pɛsoi nnéí kɛ kuníri aku m múílɛ pɔisɛntɛ. ³⁹ Tóó lɛ nnéí kuu Pisuiɪi kuyu-i nɛ Yerusalem-i n wa piseérakɔɔ. Pi kunapéékɔɔ kɛcáá u kariilɛ apí nɛ u kopu. ⁴⁰ Amá Uléécaá uu keyáa táánū tunjé nkɛpɔ kɛmɛɛ u yukusɛ, uu fɛ uu umɛcɪrɛ lesɛ uu kɛrɔcɔpɛ pinyinɛ nyíɛ apɪ yɛnu rɛ u nkɛpɔ kɛmɛɛ yisilɛ. ⁴¹ Ai pɛɛ rɛ pɛsoi nnéí kuu umɛcɪrɛ nyíɛ, amá tó kɛ Uléécaá uu mɛkɛɛ-mɛ n léɛ rɛ táké piseérakɔɔ kuu umɛcɪrɛ nyíɛ ari u yɛnu. Umɛyisɛ-máá, tɔ kɛsɛ tonɛlɛ ari lɛ ari níru nɛ uyɛ. ⁴² Uu kɔ ró forii rɛ táké Nsímé Kɛcɪrɛ Pisuiɪi símisi piké céri rɛ uyɛ kɛ Uléécaá uu léɛ rɛ uké pinyánnyá

ne pikpəkpə túhaane. ⁴³ Antepuyε nnéi ye unsímé símisilε api péhele re úye un ne kefa u n tene, uyē nnya, Uléécaá ye liute akópe sárei.

Nfáasone ye mpuri sanε pikó kecáá súime

⁴⁴ Kumúhε kpe-i ke Piyεε uu lē n símisi, Nfáasone nn pē nnéi pεε uanəə nyē kutu n cólē kecáá súiri. ⁴⁵ Pisuifi pεε Yeesu ne kefa n tene ye pεε Piyεε sarunle. Ai nnóə pi yipu re Uléécaá ye kə mpuri sanε pikó Nfáasone hε. ⁴⁶ Mesei ke Pisuifi pē apí pεε kómει mpuri sanε pikó mpí pin meyu saηa menyine símaankεε pin kə siyóme ne Uléécaá pakarentε. Kei ke Piyεε uu pεε re: ⁴⁷ Merócə ke Uléécaá uu pisoι mpí Nfáasone hε. Tó pεε nkpéni fe arí ne pi yulu re ápi kapε míni woleε? ⁴⁸ Kei ke Piyεε uu rinóə hε re piké Yeesu Kirisi rinyiri ne míni pi wole. Lē memáá, api pεε u pise re uké pikεmεε siyáa sinyine wa.

11

Piyεε ye umεwai Kirisi pikó pεε Yerusalem-i ní we keεnkεε

¹ Pitumε ne Kirisi pikó pεε Yutee keteni-i ní we api kóm te mpuri sanε pikó pó ne kə Uléécaá Nsímé yósi. ² Ke Piyεε uu Yerusalem m pεεpə, Pisuifi pεε Yeesu ne kefa n tenelē ápi kényu u pa. ³ Pi u maa re: Pə pikéciré keyə lompə, nó ne pē ani kelə keεe le! ⁴ Kei ke Piyεε uu pεε lelee n wa pi keεnkεε ne kétə-pə, uu re: ⁵ Yafa-pə kamí péré kényə kenyinε-i we nen keyóme yáasi, ai né wai yare kenípeεhee, ai linyine né nyíse lin kenémεε wémε. Likei lee wele yare kusánjáa maamaa kunyinε kapi n tánε pin kuatime kena muleilē. Ai pεε keyómεcaá n leeri lin cepimelē aí weri aí ne né kə. ⁶ Am kusánjáa kpē

kémee nsone paí, am ána ana likó nní ncɔpuri ne liyuúikó ncɔpuri ne lelee m múñui ncɔpuri ne sinúipi ncɔpuri yenu. ⁷ Kei kai rinóó né máame re: Piyee, a yisi, a kó aa le! ⁸ Amá am tinóó yósu re: Kása, ám pikai irósé kémee icírí inyine lukaalē, Upíima. ⁹ Ai kó melírū keyómecaa-pɔ pimáa kpá re: Lē ke Ulééca uu mí maa re liluke-luke, páa kapε li maa re icírí. ¹⁰ Mepéhē metaani kai lē wa, ai pεε limemáá kusánáá kpē keyómecaa-mē kpííɔ. ¹¹ Likumúnjé kpε-i, písoi pitaani pinyine api kei nní weri api kέyɔ ke-i kari n we ripoo-i nyere. Sesaree-pɔ kapi lē pi tumti. ¹² Nfáasone nn né maa re ké yisi ké mese ne mese pi ritiki. Pimárecɔ pikpuulū mpí api yisi api né sáruni arí ha ne kesé Kɔrineε keyɔ-i lomɔ. ¹³ Uyē uu ró kέénkεε lē kuu uléécaatumε ukeyɔ-i n yé un u tee re uké písoi tū piké ha Yafa-pɔ Simɔ kapi rinyíri n he re Piyee sée. ¹⁴ U yé nsímé u símisi mee yé u ne ukeyɔ pikó nnéi n yóriye. ¹⁵ Kam nsímé n kpísi, Nfáasone nn pikεcáá súiri yare knn lē kékoraane kerócáá n súime. ¹⁶ Kei kam pεε Upíima rinóó ntí léise re: Míni nmanε ke Yohani uu nó wóle. Amá Nfáasone ke Ulééca uu nó wolene. ¹⁷ Kari Upíima Yeesu Kirisi ne kεfa n tene, Ulééca uu Nfáasone ró he. Mmē kuu kó nkpréni pē he. Wóo pεε nkpréni né ké ne Ulééca n kénεne? ¹⁸ Kapi anóó nyē n kó, api piakij niñukuse api Ulééca ríyu waise api re: In lē, mesei ye me re Ulééca ye nμureile re mpuri sane pikó póóké kó piakópe kepire ritó piké nfáa yíkíyiki yé.

Kirisi pikó pεε Antiyóosi-i n we

19 Kumúnjé kpe-i kapí pɛɛ Etiyɛɛni ní kpu, pi pɛɛ pɛpɛɛ Kirisi nɛ kefa n tɛnɛ wéékusɛlɛnɛ háí. Ai tíyɛɛɛ picɔ́ apɪ wúrunkɛɛ apí nɛ Fenisii ketĕ nɛ Siipuru nɛ Antiyɔ́ɔ́si tulu, amá pin pɛɛ Pisuifi ŋmanɛ Nléécaasimé símisi. 20 Mpá nɛ lĕ, Siipuru nɛ Sirɛɛni pikó pinyinɛ yɛ yisilɛ apɪ Antiyɔ́ɔ́si sí apí ha Upíima Yeesu Nsímé Kɛcirɛ Pikirɛki símisi. 21 Upíima nnanɛ nn pi lɛni, písoi meyā apí nɛ kefa u tɛnɛ apɪ mɛfinɛ conse. 22 Kirisi pikó pɛɛ Yerusalem-i ní we apɪ lĕ kom, apɪ Parinapasi Antiyɔ́ɔ́si-pɔ́ tum. 23 Kuu n tuiɔ́, uu yénu lĕ ke Uléécaá uu pɛpɛɛ nɛ Kirisi kefa n tɛnelĕ tinkpá, ai u larisi uu pi ŋmóópúɛɛ rɛ piké Upíima nɛ kefa kɛɛɛ n tikilĕ. 24 Parinapasi yɛ pɛɛ meyíkíyiki usoi sɔ́nɛ lɛ. Nfáasɔ́nɛ nn u yipaalĕ un kɔ́ nfatɛnɛ má. Lĕ nnya ke písoi meyā apɪ ŋmurei apɪ Upíima nɛ kefa tɛnɛ.

25 Parinapasi uu limemáá yisi uu Tarisi-pɔ́ Sɔ́li piwélaa sí. 26 Kuu u n yé, uu u kpísi uu nɛ Antiyɔ́ɔ́si u sí. Apɪ kei Uléécaá icápinɛ iyɛ-i kuŋmĕ nɛ kuriyu wai pin Nléécaasimé písoi meyā céési. Antiyɔ́ɔ́si uyɛ-i kapi mɛfoí foí Yeesu Kirisi pipirɛtiki rinyíri hɛ rɛ Kirisi pikó. 27 Kumúnjé kpe-i ke antepuyɛ pinyinɛ apɪ Yerusalem yisi apɪ Antiyɔ́ɔ́si sí. 28 Nfáasɔ́nɛ nn piusɛ unyine kapi yɛ n sée rɛ Akapuusi céési uu yóó rɛ nkú píima nnyinɛ yé ketĕ nnéi kɛcáá wa. Nkú mmĕ ní weri nn mɛsei Kulooti iyɔ́pɪ kumúnjé-i wai. 29 Kei ke Yeesu pipirɛtiki pɛɛ Antiyɔ́ɔ́si-i ní we apɪ símaane aɪ tone rɛ pikɛcɔ́pɛ, mpá úyɛ uké lĕ kuu yé n fe tɔ́hɔ́ piké nɛ pimáɛcɔ́ pɛɛ Yutee-pɔ́ ní we lémpɔ́. 30 Apɪ mɛsei lĕ wai, apɪ Parinapasi nɛ Sɔ́li tum apɪ sí apí ha ítɔ́hɔ́ iyĕ nɛ pi lɛni apɪ pipiwééɛɛ pa.

12

Pi Yakupu kpu api Piyεε pód kpanii

¹ Likumúnjé kpe-i ke uyóopi Erooti uu Kirisi pikó pinyine piwéékuse ló. ² Úu tíyεε api ritéhe ne Yohani umaa Yakupu kopu. ³ Kuu n yé te lē ηmaa ke Pisufi apí pεε ní la kuu lē wa, uu kó tíyεε api anyá nyε-i kapi ye akpónó nyεε áa pite m má n lí kémεε Piyεε pód tini. ⁴ Kapi lē u n tí api kpanii, api pisóóca siwúípi sina wai, mpa kéye kémεε pisóóca pina, pin ne u mé. Nkpó meló anyá memáá kapi lē ne músu re piké mpa úye inipeε-i u túhaane. ⁵ Ke Piyεε uu lē kukpaniilee-i ní we pin u mé, Kirisi pikó pin ukεcáá Uléécaá welu mewénte áme we.

Piyεε mεlele akpanii kémεε

⁶ Kesine keε n weesine Erooti uké ne Piyεε n túhaane kémεε ke Piyεε uu pisóóca pité kepáápáá we un loni. Anípe keté kapi pεε akpanii u wailē pin ne u pahaalē, piméré pón kó kukpaniilee rinónó-i nyenu pin mé. ⁷ Mεε ne mεε, Upíima uleecaatumε unyine uu lompó, metéi amε kukpaniilee yipu. Uléécaatumε uyē uu Piyεε ilúké pépé uu u yónse, uu u maa re: A riwakasi! Akpanii kapi péé ne u m pahaalē aa kei nní uanipe-i léeri aa súrii. ⁸ Uléécaatumε uu pεε u maa re: A kupótampála rité aa apónéeri tani. Piyεε uu mεsei lē wai. Uléécaatumε uu kó re: A kupókpélenku tā aa yisi aa né tiki. ⁹ Piyεε uu u tiki api léépó, lin u we yare kelaré. Úu pεε músu re mεsei ye mε. ¹⁰ Api piméré foí fáau, api pilírū kpá api pεε nweni rinónó kapi ye ne kuyu-mē n léépó tulu, tē ari timεcire hánnepó api léépó. Api ncée kpísi pin tósu. Kei nní, uu Piyεε

inipeε-i pəlu. ¹¹ Kai Piyεε n hemne kuu peε yé te mewai ye wale. Kei kuu peε re: Nkpeni kam yé te mesei ye me. Uléécaá ye uléécaatumē tummele uu Erooti anipe-i né lese, uu kə mmē ke Pisuifi apí peé ne né ní la kémεε né lese.

¹² Ke Piyεε uu n yé mmē kémεε kuu ní we, uu Yohani kapi rinyíri n he re Mariki uni Maari keyə sí. PISOI kulúí ye peε kei cápínelenle pin keyóme yáasi. ¹³ Kuu n hapə uu keyə ripoo pepu, unósi keikó unyine kapi ye n see re Rooti uu sí uké ha ye te wóo lo? ¹⁴ Uu Piyεε metē ceru. U yé ripoo hánnele née, uú nya uu mpónare ne itóó ne keyə-mē peεpə, uú ha re Piyεε ye ka un tipoo-pə we. ¹⁵ Pepeε kei n cápínelē apí u maá re u isəhə torile. Amá uu keyu mahani ηmaa re mesei ye me. Api re in lē, ukumíri ye ku. ¹⁶ Piyεε un lē we un tipoo pepu. Kapi n hánne apí u yenu, piipiηε ii nnyiyε loni. ¹⁷ Uu kunípe ne pi símisi re piké n séélē apí kape ríka ma. Uu kə pi símisi lē ke Upiima uu kukpaniilee-i u n lése. Uu kə pimáa pi kpá re piké ha Yakupu ne pimáreco picə lē símisi. Kuu lē pisímé pi ní masí, uu yisi uu kelō féé tómpə. ¹⁸ Kai n weesi, ai písóca pē kecəpe nəkəre hái, apí peé m píseine re méye ke Piyεε uu lō? ¹⁹ Erooti uu peε rinóo he re piké u wéési. Amá apí u wéési apí u yē. Kei kuu peε piméré pē see uú ne pi túhaane uu re piké pi kō. Uu peε limemáa Yutee keteni-i yisi uú ha Sesaree keteni-i siyáa wai.

Erooti nkə

²⁰ Erooti ye peé ne Tiiri pikó ne Sitəo pikó wólaalenle. Pē apí rinóo rise wai re piké ha u yē. Apí lē nnya uyóopi piméré uwéése Pilasituusi kópóo, apí yéntine uú ne kekpeē pi wai piké ha ne u kpurei. Ai

méwoo, uyóopi Erooti ketē kέmεε likó nfaa kapi má.
²¹ Keyáa kē kapi yé rinsáne ake tulu. Erooti uú ha
 umeyóopilape tani uu uriyóopitū kecáá tone uu péé
 ne pisoι riwúí ne meyá n símisi. ²² Kei ke pisoι api
 ipakare riwóo re: Uléecaa rinóo ye ntí, ái kesoipipi
 rikó. ²³ Kúu n céri re Uléecaa ηmanε yeε ipakare te
 nnya, Upíima uleecaatumε unyine uu kei nní u fapi
 uu lalai, apapi aa u takai uú ha ne kpi.

²⁴ Nléecaasimé nn pεε likumúηé kpe-i kóónú api
 mpá yei n kom. ²⁵ Ke Parinapasi ne Sóoli póo lē nnya
 kapi Yerusalem-i pi n tumpó piwai m masí, api yisi
 api Yohani kapi rinyíri n he re Mariki ne péne apí ne
 Antiyóosi pele.

13

Parinapasi ne Sóoli ye Nstmé Kecire piyóó ha

¹ Antepuye ne pisoι pεε Nléecaasimé n céesi
 ye pεε Antiyóosi-pó Uléecaa icápine-i welε. Pεpεε
 Parinapasi ne Simeyóo kapi ye kó n sée re Uηmóho
 ne Siréeni ukó Lusiyuusi ne Manayéeni ne Sóoli.
 Manayéeni ne Kalilee uyóopi Erooti pεε kesé iwá li.
² Keyáa kenyine kapi anóo paasi pin Upíima ne welu.
 Nfáasone nn pi maa re: Ani Parinapasi ne Sóoli iyaa
 leεe piké pikéi pē kam pi m pa wa. ³ Kapi pinóopahaa
 ne piwele m masí, api anípe pikεcáá láa apí ne pi
 tum, api tómpó.

Parinapasi ne Sóoli ye Siipuru-pó we

⁴ Nfáasone nn Parinapasi ne Sóoli tum, api Selesii-
 pó sí api kei kúninói loni apí ne míni kepápápá
 ketē kapi ye n sée re Siipuru sí. ⁵ Kapi Salamini n
 tu api Pisui fi ayomeyáhaalee-i Nléecaasimé piyóó

kápáá. Yohani ye pεε pikεmεé wele un pi léni. ⁶ Api mīni keπάάpáá ketē kē kóónú api tene apí ha Pafóosi tulu. Kei kapí pεé ne Usuifi unyine kapi ye n sée re Paari-Yeesu risáne. Uyē ne metarewai ukó ne antepu nōome le. ⁷ Siipuru ketē uyōopi Serikiyuusi Pōolusi keyō-i kuú pεé we. Uyē ne usōhōō pīima le. Uu tīyese api Parinapasi ne Sōoli u séipō re li ripōō u wa re uké Nléécaasimé kō. ⁸ Metarewai ukó uyē uu pi m púnεisente un náási re úyukōō uyē úu kape ne Yeesu kefa tene. Pi ye Mékireki ne urinyiri tuisse re Elimaasi, lelee re metarewai ukó. ⁹ Nfáasone ye pεε Sōoli kapi ye kō n sée re Pōoli yipaalenle. Kei kuu pεε Elimaasi uyē nśone riwii ¹⁰ uu u maa re: Pó unōōme ne uyaaluke nkó. Kuniri kepipi nké, pōō mīpá lisone líye n ηmélú. Pō ne wele pōn Upīima simúnjé cire-cire háresi, née yo? ¹¹ A nképni kutu ricō aa kóm. Upīima yé pó pi aa nyīini aa kō ntunje metéi paa siyáa sinyine. Kei nní lē, kuηmaha aku Elimaasi hila, uu ye toóri toóri un unyine wéési yee yé u n tōrōi. ¹² Ke uyōopi uyē uu lē n yē, uú ne Upīima kefa tene. Li we re Upīima kecáá icélaa iyē ne u lonne nśone.

Pōoli ne Parinapasi ye Pisitii ketē-pō Antiyōasi kuyu ha

¹³ Pōoli ne upisencō api Pafóosi-i kúninōi loni apí ne Pamfilii ketē-pō Periki kuyu sí. Yohani uu kei pi yá uu Yerusalem pεle. ¹⁴ Pōoli ne Parinapasi pōō piketé kei yisi api sōne api Pisitii ketē-pō Antiyōasi kuyu sí. Api kewénteyaa tunjé Pisuiifi kuyomεyáhaalee-i lompō apí tone. ¹⁵ Unyine uu isé atélé ne antepuyε akó písoi inipεε-i kééni. Kuu pikéē ní masí, kuyómεyáhaalee piwéése api Pōoli ne Parinapasi kémεε tum apí ha pi maa re: Pimárecō,

nɔn nnyine m má nɔké ne písoi ikari rikpáse, nó fe ani nkpéni símisi.

¹⁶ Kei ke Pɔɔli uu yisi uu kunípe síka uu písoi séése uu re: Nń Isirayeli pikó ne nó pitórɔɔ mpí nńo Uléécaá n wuru, ani kutu ricɔ ani kóm! ¹⁷ Isirayeli Uleecaa ye pee pirókpure wéele, uu tíyese api kulúi wai, peé uye-i kapí pee Esipiti keteni-i ilási n tú. Uu peé ne unnanɛ kei pi yukuse. ¹⁸ Uu kucesi kóima-i pikecáá paí inmē afena. ¹⁹ Uu limemáá mpuri nseei Kanaa keteni-i kópu uu nsitē cápine uu upísoi pa re piké n te. ²⁰ Ai lē n we aí ne tulu inmē píle píle mena ne inmē kuwó kumúhē.

Uu pee limemáá pikpéenwai pi he, ai kpísi aí ha ne antepu Samuyeli itunɛ tulu. ²¹ Lē memáá, api Uléécaá pise re uké uyóɔpi pi tí. Kei kuu pee Pɛnyamεε kumare ukó, Kiisi unmánε Sauuli iyóɔpi tonse inmē afena. ²² Kuu Sauuli iyóɔpi n lapile, uu Yeseε unmánε Tafiti i pa uu re:

Ne nkpéni Yeseε unmánε Tafiti yee ne né rinsá yénle.

U yee yé menéla nnéi wa. ²³ Tafiti kepirē keε ke Uléécaá uu Isirayeli pikó pa re keké pi yoriye yare kuú pee ní maa re lí yé wa. Kεkεε Yeesu. ²⁴ Yeesu uké kelenε ní kam, Yohani ye pee riyóóle uu Isirayeli pikó nnéi símisi re piké piakópe kepire rito piké míni wole.

²⁵ Yohani uké ne upikei ketɔ n tu, u maa re:

Nɔ músu re née wóo? Ai née uyē kani m mé.

Uyē ne kepire wemele. Nē ám tu ricuruu re ké ripe ké uanéeri keɛmepi fénnε.

²⁶ Pɔɔli uu kɔ kpá re: Pimáreɔ, ntónéi ke Uléécaá uu nsímé mmú pálē uké ne ró yóriye, nń Apiraham sipirē ne nó pitórɔɔ mpí nńo nní Uléécaá n wuru.

27 Mesei ke Yerusalem pikó ne pipiyɔɔpi api Yeesu yé, ápi kɔ antepuyε nsímé kapi ḿpá kewénteyaa kéye n kééni riyíkí kɔ. Amá kapi Yeesu ní kpu, lelee nsímé mmē kémεε ní we kapi lē wa. 28 Api kɔ níka yē, mmē nnya kapi yé u ní kpu, amá pi pεε Pilati pise re uké u kpu. 29 Lē kai Nléécaasimé kémεε Yeesu kecáá n wólaalē kapi lē wa. Api pεε limemáá kunapéékɔ́ kecáá u súise api u kpísi api nhóre-i wai. 30 Amá Uléécaá uu pikpɔ́kpɔ́ kémεε u yukuse. 31 Pεpεε hái Kalilee-pɔ́ u n sárū apí ne Yerusalem sí kuu siyáa kulúí umεcire nyíse. Pεpεε kɔ neni nní upiseérakɔ́ Isirayeli pikó inipεε-i. 32 Nsímé Kεcire mmú ke Uléécaá uu pεε yekei re u yé pirókpurε pa. Mmē karí ne nó ka. 33 Mmē kuu nní nkpréni t́ pipipirē wa. Li we re u Yeesu nkpɔ́ kémεε yukusele yare kai Ipakarε Siyomε ritelé lírú kémεε n wólaalē te:

Póo Kenépipi,
néε neni pó mári.

34 Uléécaá ye pεε mekke-me maa re u yé pikpɔ́kpɔ́ kémεε u yukuse úu kapε ne píkai n fóni nnya. Lē kuu Tafiti maa re: Né lisɔne kecire lee ái n fónune nó pa. Tinóo sɔne kam pεε Tafiti n yekei ye tē.

Lisɔne kecire lee ái ye píkai n caai kam pεε Tafiti m pane kam nó pane.

35 Lē nnya ke Tafiti uu kɔ kelɔ́ kecɔ́ maa re:

Aa yé ηmurei upólala uké nhóre kémεε fóni.

36 Tafiti uyē ye pεε uisoi kémεε Uléécaá mela wale. Kuu n kpu, api upisaayaha kémεε u kulesi uu fónu.

37 Amá uyē ke Uléécaá uu pikpɔ́kpɔ́ kémεε n yukuse úu fóni. 38 Pimárecɔ́, li tu re ani nísɔne kɔ́ te uyεε tíyεse kapí ne neni akópe pisárei nsímé nó símisi.

39 Uyεε tíyεse ke úye uu ye un ne kefa u n tene,

Uléécaá uu liute akópe u sárei. Moisi isé íi fe iké usoi akópe sárei. ⁴⁰ Lẽ nnya, ani nómenécíre tí, áni kapε tíye lẽ ke antepuyε apí piatelé-i n wói liké nó wa. Lẽlεε rε:

⁴¹ Nó kupakarεciré pikó mpi,

ani kutu ricó ani kóm liké nó riyóó, ani itóó ne mίlesi.

Nónnéfáa mmú kémεε kamí la ké mewai menyine wa ke unyine uu yé un nó n símisi áni yé pakarε. ⁴² Ke Póoli ne Parinapasi apí kuyómeyáhaalee-i n léepó, apí kó pi séi rε piké kewénteyaa kecó pεεpó piké nsímé nse mmẽ pisímé pi rikpá. ⁴³ Icápine memáá, Pisuífi yíkíyiki kulúí ne pitérj tέρj pεε Pisuífi keyomε n yáasi apí yisi apí Póoli ne Parinapasi tiki. Pẽ apí ikari pi hε rε ápi kapε tíye unyine uké Uléécaá kefa kuú ne pi n fénnε ncee kémεε pi fóm.

⁴⁴ Kai kewénteyaa kecó kẽ n tu, li wa yarε Antiyóosi kuyu pisoí nnéi pεε cápine piké Nléécaasimé kó. ⁴⁵ Ke Pisuífi apí riwúí tẽ n yé, pikεfa akε tóosi apí pεε lẽ ke Póoli uu n símisi n kesu pin kó u lámisi. ⁴⁶ Póoli ne Parinapasi apí kéyu kpáiiεε apí pi símisi rε: Nό kaí ne sá rε Nléécaasimé nké mefoí tu kelene. Kani nní n n késu non kó nómenécíre ne nfáa tenεciré lómiise nnya, tó mεse ne mpuri sanε pikó-mẽ m pele. ⁴⁷ Lẽ ke Upíima uu ró n forii rε toké wa ye nní:

Ne pó lésele rε a panse metéi aa isoipuri nnéi n kpáiiĩ,

pinnéi piké piyulale yẽ.

⁴⁸ Ke mpuri sanε pikó apí anóó nyẽ n kó, ai pi larisi apí Upíima nsímé pakarε. Pẽ nnéi ke Uléécaá

uú ne nfáa teneciré n sée, apí ne Yeesu kefa tene. ⁴⁹ Upíima nsímé ye pree kumúnjé kpe-i ketē kē nnéi kecáá kóónúlenle. ⁵⁰ Amá Pisuiifi api pinósi yukóó pree Uléecaa n yáási ne kuyu piwéése tálaankee api yisi api Pòoli ne Parinapasi piwéékuse kápáá, api piketeni-i pi lakase. ⁵¹ Pòoli ne Parinapasi api yisi apí ha kuyu ripoo-pò pinnataai péi-péi api pikuwéémē yaapò, ai wai re piakópe aké ne pi riséé. Pòoli ne Parinapasi api yá api Ikoniyòm kuyu-mē tómpò. ⁵² Nfáasone ne mpóonare póon pree Yeesu pipiretiki pree Antiyóosi-i ní we yipaalē rísone.

14

Pòoli ne Parinapasi ye Ikoniyòm-pò we

¹ Pòoli ne Parinapasi api kò Ikoniyòm-pò Pisuiifi kuyomeyáhaalee loni, api kéyu kpáiiise api símisi Pisuiifi meyā ne Pikireki meyā api ηmurei api Yeesu ne kefa tene. ² Amá Pisuiifi picò pree ápi n ηmurei piké ne kefa u tene api mpuri sane pikó tálaankee re piké Pòoli ne Parinapasi kecáá simúnjé kópe wa. ³ Mpá ne lē, pē ne Ikoniyòm-i tónene ai siyáa wai. Api itisi ne n símisi pin ne Upíima tálē. Upíima ye pree rínanje pi hele pin ne mewaisanja ne mepíima wapisi, ai ye nyíse re mesei ke Upíima uu pisoí ípaelée nyíse. ⁴ Kuyu pikó api kei nní kéne meté. Picò re Pisuiifi nkó mee wa, picò re pitume nkó mee wa. ⁵ Pisuiifi ne mpuri sane pikó ne kuyu piwéése api pimecire cápine piké Pòoli ne Parinapasi íwe wa piké apare pi tóókee piké pi kó. ⁶ Kai lē Pòoli ne Parinapasi kutu-i n lompo, api músu tinní, api wuru apí ha Likayonii ketē-pò Lisitiri ne Teripu ayu-i ne akékúrí pékesi ⁷ api kei Nsímé Kecire n yóólē.

Pwoli ne Parinapasi ye Lisitiri-pw we

⁸ Lisitiri-pw ke utisi unyine uu pee we. Hái kapí ne u m mári úu píkai sónelē. U kékankáláká le, uu ye péé n tū. ⁹ Uu pee Pwoli nsímé kutu n cōlē. Kei ke Pwoli uu u nyáneí n̄sone uu yénu re nfatene ye u tulaalenle un yé fe uu pélu. ¹⁰ Pwoli uu rinóo cásē uu u maá re: A yisi aa apóna kecáá kecíre nyere. Utisi uu yisi uu cuuni uu nsé kápáá. ¹¹ Ke písoi api Pwoli mewai mē n yé, api kei pikó meyu, Mélikayoniyee ne pupai re: Piléé ye mesoi sóneme apí ne ró leeri. ¹² Api re Parinapasi ye Seusi. Kai nní Pwoli yee pee símisi nnya api re uyee Herimeesi. ¹³ Piléé pē kapi ye n sée re Seusi keyo ye pee wele kuyu ritime-pw. Uléékóo yee kei pi n nyóonse uu anáala mefele toraankēe uu tórikēe úú ne kégō kē tinonoo-i hapō, u ne písoi pee n cápinelē apí n náasi piké Parinapasi ne Pwoli nyóonse. ¹⁴ Ke Parinapasi ne Pwoli api lē n kō, api pisitukanka céérii ai nyíse re ái ne pi risá, api pee riwúí tē kecōpe soōpō pin cési re: ¹⁵ Nó písoi mpí, yo kani lē wai? Tó ne kō nómenécō sisoipipi le. Nsímé kecire karí ne nó ka tōn nó tee re áni liséré-seré nní nkó riyá. Líwookóo ye ni. Ani nómenécíre Uléécaá yee nfáa n te pa. Uyee ketē ne keyóme ne mínimaa ne likemeē likó wa. ¹⁶ U mekeē-me pirókpure kēmeē-pw písoi nnéí riyále re piké pimepōla n wai, ¹⁷ mpá ne lē, mesére kuu pee mewai sone nó wai re ani ne kei u n nyáni. Uu ye keyómecaa-pw ikónē nó heri, liitunje in kō n tu, uu iluke nó he. Uu ye kō liluke-luke nó he uu kō tīyese ani mpóonare yenu. ¹⁸ Mpá ke Pwoli ne Parinapasi api lē m̄ ma, li ne pi papisile api kelenē fe api inyóonse iyē yulu.

¹⁹ Pisui fi pinyine api Antiyōasi yee Pisitii-pw ní we

ne Ikoniyom-i yisi api sí, pi ne pisoι kulúι apí ha kómēine. Api Pōli apare tókēe re piké u kpu. Api pēe limemáá u pulu apí ne kuyu ilúkē léepō, pin músu re u kpule. ²⁰ Amá ke Yeesu pipiretiki api ukékúrí n cápinepō, uu yisi uu kuyu sí. Kai kóso n weesi, u ne Parinapasi api Teripu kuyu tómpō.

Pōli ne Parinapasi ye Sirii keteni-i Antiyōasi kuyu pēle

²¹ Pōli ne Parinapasi api Teripu kuyu-i Nsímé Kεcire yóó, pisoι meyā api Yeesu tiki. Api pēe limemáá yisi api Lisitiri ne Ikoniyom ne Antiyōasi ye Pisitii-pō n we pēle. ²² Kapi kei n tuipō, api Yeesu pipiretiki pēe kei n we ikari kpáse re piké n ημόόpúlē. Api ye kō pi maa re pi yé íwe píima li piké kelenē Ulééca iyōopi kέmēe lompō. ²³ Pōli ne Parinapasi api mπά Ulééca icápine íye-i piwéése tonsente. Pi ne pē api anō paasi api keyóme yáasi api pēe limemáá pi kpísi api Upíima kapí ne kefa n tene anipe-i wai.

²⁴ Ke Pōli ne Parinapasi api kei Pisitii ketē ke- i n yisi, api Pamfilii kekó-mē loni. ²⁵ Api Periki-pō Nléécaasimé pisoι símisi, api kei yisi api Atalii tómpō. ²⁶ Kei kapi pēe kúninōi lō apí ne Sirii ketē-pō Antiyōasi sí. Kei kapi pēe Ulééca anipe-i pi wa api u welu re uké ípēelēe pi nyíse piké fe piké pipikei wa yare kapi nní n wa. ²⁷ Kapi Antiyōasi kei n tuipō, api Ulééca icápine pikó cápine, api lē nnéi ke Ulééca uú ne pē tintiki uu wai pi keeni, ne lē kuu n tíyese mpuri sane pikó pōō kō Yeesu ne kefa tene. ²⁸ Pōli ne Parinapasi api Yeesu pipiretiki kέmēe tone siyáa kulúι.

15

Yerusalem icápine

¹ Kirisi pikó pinyine api keyáa kenyine Yutee ketē-pə yisi api Antiyōasi sí, api ha Kirisi pikó picə maa re: Nənsá n kérii yare ke Moisi isé ii m pise, áni yé píyulale yē. ² Pəoli ne Parinapasi api pi kesu, íkenene píima inyine ii likecáá pikεcəpe leeri. Api símisi aí tone re Pəoli ne Parinapasi ne pinyine picə piké Yerusalem ha, pi ne pitumε ne piwéése piké ha kesé nsímé mmē tipáí. ³ Uléécaá icápine pikó api pikεcáá paí api ne ncée tiki. Api Fenisii ne Samarii sitē-mē tiki, api lē ke mpuri sane pikó api Upíima rintíki pisoi símisi. Nsímé mmē nn Kirisi pikó nnéi larisi háí. ⁴ Kapi Yerusalem n tuiپə, Uléécaá icápine pikó ne pipiwéése ne pitumε pεε pi yási. Api Yerusalem pikó pē símisi lē nnéi ke Uléécaá uú ne pi rintíki uú ne wai. ⁵ Amá Pifarisi pinyine pεε Yeesu ne kefa n tene api pεε yisi api re: Li pise re mpuri sane pikó pεε Yeesu ne kefa n tene piké kérii tílasi, piké kə Moisi isé ritiki. ⁶ Pitumε ne piwéése api cápine re piké nsímé mmē tipáí. ⁷ Kapi nsímé m pásaine aí nánai memáá ke Piyεε uu pεε rinóo yási, uu re: Pimárecə, nórincéúruu ye yenle re aí neni-me ke Uléécaá uu nókenécəpe nké-i né wée re ké mpuri sane pikó Nsímé Kεcire riyóo piké nnénóo-i n kə, piké kə ne kefa n tene. ⁸ Uléécaá yeε nyu leleε pisoi sifa-i ní we. Uyεε kə pē Unfaasəne he yare kuu tó n he mecə. U lē nyísele re pē ne kə pansεle upisoi. ⁹ Uu tó ne pē kecəpe kóólεne. Lē nnya kuu pinfatene nnya piakin hεεre aa funi. ¹⁰ Yo nnya kani nkpeni Uléécaá peikeε noké yé, nən ncəni ke úka úu háí pirósáa-i-me ne tó-i n fe uké ní cə Yeesu pipiretiki

nyikiselē? ¹¹ Amá Upíima Yeesu ipεelée nnya karí ne kefa tene re tó ne kó pimεcɔ pýulale yenle.

¹² Pεpεε n cápinelē nnéi api sée keu, api pεε Parinapasi ne Pɔali kutu n cɔlē pin mewaisaŋa ne mewai píima ke Uléécaá uú ne pi rintíki uu mpuri sanε pikó kecɔpe wapisi keenkεε. ¹³ Kapi pisímé ní masí, Yakupu uu rinóɔ yósu uu re: Aní kutu né ricɔ, pimáreɔ. ¹⁴ Simɔɔ ye ró símisile lē ke Uléécaá ricuruu uu hái mekkeε-me mpuri sanε pikó kecɔpe umpuri kuu n te n wée. ¹⁵ Antepuyε anɔɔ kai lē titiki yarε kai n wɔlaalē. Li wɔlaalē tε:

¹⁶ Lē memáá, ne Tafiti keyɔ keε n fori yukusεne, am ncaai nnéi nyóɔnse. Nέ pimómme ke pεse.

¹⁷ Kei ke pisoι tɔrɔɔ api yé pεε nέ Upíima wéési. Lελεε isoipuri nnéi kam n sée re iké panse inékó. Nέ Upíima rinɔɔ ye tē,

¹⁸ née tíyεε ke pisoι api hái mekkeε-me mewai mē ceri.

¹⁹ Lē nnya ke nέ Yakupu, am músu re ári ncée má tóké mpuri sanε pikó pεε pimεcire Uléécaá ní pa Pisuifi isé rinyikise. ²⁰ Amá tóké pi wɔipɔ ari pi símisi re ápi kapε ye inyóɔnsesare li. I tó kémeε ikpérinkpekɔ́le. Piké pimεcire tí, api ye sóɔnne yarε ke isé ii m pise. Api kapε ye isεε kápi rimpá li, ápi kapε ye kó ményε li. ²¹ Kái pεε mekkeε ní we, pisoι yeε pεε nípa kuyu kúye-i Moisi isé riyóóle, api ye kó nípa kewénteyaa kéye ketúnjé kuyómeyáhaalee-i i keeni.

Títelē tē kapi Kirisi pikó pεε ápi Pisuifi n wɔipɔ

²² Pitumε ne piwéése ne Uléécaá icápine pikó nnéi api yénu re li nyam tε piké pikecɔpe pisoι lese piké

Πῶλι νε Parinapasi ritikise piké νε Antiyῶσι pi tū. Kei kapi πee Yuuti kapi ye kō n sée re Parisapasi νε Silasi lese. Pipicō ye πee pi waiselenle ἴσῶνε. ²³ Pianipe-i kapi rítelē tē wa. Pi rikemee wói re:

Τό νόpinémáρεcō, pitume νε piwéése, τὸ νό pimáρεcō, νόω ye áni nní Pisuifi nῶn Antiyῶσι-pō νε Sirii νε Silisii keteni-i we yáasi ἴσῶνε. ²⁴ Τὸ kō te pisoí pinyine ye kerómee nté yisipō api nó leepō, api pinsímé kémee nóanépōō caáise api kō nósinéwuū táise. Ani kō te ái tōō pi tumpō. ²⁵ Lē nnya kari kómεινε re li nyam te táké pisoí lese táké pirómáρεcō lala Parinapasi νε Πῶλι ritikise táké νε nókenémee pi tumpō. ²⁶ Parinapasi νε Πῶλι ápi nkpō iwame wa Upíima Yeesu Kirisi pikai kapi n wai nnya. ²⁷ Τὸ Yuuti νε Silasi nókenémee tumpō re piké νε pinnō nsímé mmē kari n wói nó símisi. ²⁸ Li we re tó νε Nfáasone ye yē te ái nyamí te táké ncōni féé nnyine méwoo nó rinyikise ái kō lē kai pise. ²⁹ Lelee νε n sá re táké nó pise ye nní: Ani kape ye inyóansesare née ménye née isare kápi rimpá piké ménye lese li. Ani kō nómenécíre tí, ani ye sóonne yare ke isé ii m pise. Τὸ memáρεcō νε kefa kесе nó yáasi!

³⁰ Πῶλι νε Parinapasi νε Yuuti νε Silasi api yisi api Antiyῶσι tómpō. Kapi n hápō, api kei piyómeyáhaa nnéi cápine api rítelē tē pi pa. ³¹ Kapi pinnéi keyu-i ri n kēē, ái mpá úye ikari waise ai kō piakin niñukuse. ³² Yuuti νε Silasi ricuruu ye πee antepuye le. Api nsímé nsímé Antiyῶσι pikó símaankee apí νε ikari pi kpáse re piké νε nfatene n ημόópúle. ³³ Api kei siyáa sinyine wai. Pimáρεcō api πee limemáá pi yá api πepeπe pi n tumpō kémee πeesε νε piripō. ³⁴ [Amá

Silasi pṓo rε u yé kei tonε.] ³⁵ Pṓoli ne Parinapasi pṓo ha Antiyṓasi-i tonε, pi ne picṓ pinyine pin pisoι céési pin kṓ Upiima nsímé kecirε yóólē.

Pṓoli ne Parinapasi pitúunne

³⁶ Kapi Antiyṓasi-i n tónε ai siyáa wai, Pṓoli uu Parinapasi maa rε piké silṓ sē nnéi kapi Upiima nsímé ne rinkṓónú pεεε piké ha yē te íye ke Yeesu pikó api kei we. ³⁷ Parinapasi uu n la uké ne Yohani kapi rinyiri n hε rε Mariki ripéne. ³⁸ Amá Pṓoli pṓo yúlu rε ápi kape kṓ nkpéni pikpíké u rikpá uké pi ritiki, li we rε u pεε mεfoí hái Pamflii-pṓ pi ηmeriyεle úu pi ritiki piké ha ne pipikεi ketṓ tu. ³⁹ Ai wai rε li Pṓoli ne Parinapasi símaase, hái apí ne likecáa túúnne. Parinapasi uu Mariki kpási api kúninṓi loni api Siipuru tṓmpṓ. ⁴⁰ Pṓoli pṓo Silasi kuséncṓ wéε, Yeesu pikó apí ne pi welu rε Uléecaa uké pi sarumpṓ. Api pεε ncée kpási api tṓmpṓ. ⁴¹ Api Sirii ne Silisii sitē kuwéé-mē tiki, pin Uléecaa ícápine ηmṓópúsélē te iké Uléecaa ncee kémεε papisi.

16

Timotee ye Pṓoli ne Silasi sarū

¹ Pṓoli uu yisi uu Teripu sí, uu kṓ Lisitiri tulu. Yeesu upiretiki unyine ye pεε kei welε api u séi rε Timotee. Uni ye Usuifi le un kṓ Kirisi ne kefa tenelē. Amá usáa pṓ ne Ukiréki le. ² Yeesu pikó pεε Lisitiri ne Ikoniyṓm-pṓ ní we ye pinsímé kémεε u pakarentεle hái. ³ Ai Pṓoli ripṓo wai rε uké kuséncṓ u wéε. Uu u kpási uu Pisuifi pεε kei-pṓ kapi n sí ní we nnya u ké. Pinnéi ye pεε nyule rε usáa ye Ukiréki le. ⁴ Kapi n tṓsu, ayu kémεε kapi ritiki. Api ye lē ne

lē ke pitumε ne piwéése api Yerusalem-pə n símisi áf tonε Kirisi pikó pεε kei ní we tήσε. Api kə pi maa re piké ye likecáá sónε. ⁵ Uléécaá icápine pikó api pεé ne nfatεne ne kέyu n sí pin kə núpá kεweesi kέye kulúí kpálē.

Pəoli ye Turowaasi-pə méyene menyine yē

⁶ Nfáasone nín Pəoli ne upicə ncée he re piké Asii sitē kecáá Nléécaasimé riyóó. Lē nnya kapi Firisii ne Kalasii sitē-mē titéř. ⁷ Kapi ne Miisii ketē tirikə, api Pitinii kekó-mē pihápe peeni. Amá Yeesu Nfaasone nín lincee pi he. ⁸ Api mεse Miisii kei tikipə apí ne Turowaasi sí. Kei ye áninəi kenyepe le. ⁹ Kei kai kesine Pəoli méyene menyine nyíse: Masetuwaani ukó unyine kuu yé un nyenu un u welu re uké risuúlu uké pikuyu-mē titikipə uké pi yoriye. ¹⁰ Pəoli meyene mē memáá, ari pεé n la təké Masetuwaani ketē ha. Li we re tə picére masile re Uléécaá ye ró sée re təké ha Nsímé Kεcire kei pikó símisi.

Liiti ye Filipu kuyu-i ne Uptima kefa tene

¹¹ Ari Turowaasi-i kúninəi loni arí ne míni kepáápáá ketē kapi ye n sée re Samotirasi-mē n sairilē. Ai kóso weesi, ari Neyapolisi-mē tómpə. ¹² Ari kei yisi ari Filipu tómpə. Masetuwaani ketē kuyu foí ye kpē kelō ke-i. Rəm pikó n-yəopinane ketē ye ke. Tə kei siyáa sinyine wale. ¹³ Ari kεwénteyaa tuné kuyu iyaa leepə ari nkói-mē sí, kei kari m músu yare Pisuiifi yeε cápine api keyómε yáási. Kari n hápə ari kei pinósi leepə pin cápinelē, arí tone ari Nléécaasimé pi símisi. ¹⁴ Pi ye pinósi pē use sée re Liiti. U pεε Uléécaá likó lalε. Tiyatiiri kuyu kuu léeri. Asánjáá wéé nyaii kecire kuu yái. Kuu kutu ró

n cólē, Upíima uu mesəhə u he uké ne Pəoli nsímé kō.
 15 Ari u ne ukeyə pikó nnéi míni wole. Uu pēe kusáne
 ró séi uu ró maa re: Nən mesei n yē te ne Upíima ne
 kēfa tene, ani kenéyə lomme aní tone! Uú ne kēyu ró
 mahani, ari mese ηmurei.

Pi Filipu-pə Pəoli ne Silasi akpanii wa

16 Keyáa kenyine kari keyómeyáhaa-i sí arí ne
 ukpére keikó unyine sáne. U aníri héesile uu ye ne
 lelee kóso-pə n waine yenu. Lipikei pē pin upiyəte
 siwóo wai rísəne. 17 Kei kuu yisi uu tó ne Pəoli n
 tikilē un cáái re: PISOI mpí ye Uléécaa ye mpa yo
 kecáá ní tū pikéikó le. Ncée mee ye n yóriye kapi nní
 nó nyíse! 18 Uu lē n wai aí ne siyáa kóónú. Ai Pəoli
 pelu uu ukpére uyē-mē pansəpə, uu kuníri kpēe u n
 tīkilē maa re: Ne Yeesu Kírisi rinyiri kémee, ne rinóo
 pó he re a ukpére nkó kémee le. Aku mese ne mese
 lelu. 19 Ke ukpére keikó uyē piyəte api n yē te pikulaa
 ye lē tenele, api Pəoli ne Silasi kēyaála-i tini apí ne
 kuyu piwéése leepə. 20 Apí ne Rəm pikó pitúhaane-i
 pi tómpə apí ha re: Pisui fi mpí pēe n̄cəkəi ne kuróyu
 lomme. 21 Pi wele pin inyékii inyine ró céési. Ncée
 rín kə we re tó Rəm pikó təké i ηmurei née təké i ritiki.

22 Tiwúí tē arí ne Pəoli ne Silasi wóosi rísəne.
 Pitúhaane api rinóo he re piké Pəoli ne Silasi ilú
 mahā piké iséi pi súúkke. 23 Kapi lē pi n fápii,
 api kukpaniilee pi tani api kuuméré rinóo he re
 uké pi m mé rísəne. 24 Kapi lē uyē ní ma, uyē uu
 kémee-mempə keleepi kenyine-i pi wai uu piana
 ne anakule toraankee. 25 Kai kesineco kumúnjé
 n tu, Pəoli ne Silasi api yisi api keyóme n yáasi
 pin yom pin Uléécaa pakarente, pikpaniikó picə
 pin kutu pi cólē. 26 Kei nní, ketē ake piyénjaa

loni, ai kukpaniilee rikui tiŋa-tiŋa. Ai ihánaa nnéi mēse ne mēse hánnente ai pikpaniikó akpanii nnéi fénntente. ²⁷ Ke uméré uú ha n yisi uu yénu re kukpaniilee ihánaa nnéi ye hánnentelenle, uu ritéhe kpeéume uké umécire kpu, un músu re pikpaniikó ye ηméherēele api wúrunkēe. ²⁸ Pɔɔli uu pēe unnaŋe nnéi ne cáái re: Kape líka mepócíre wa, tóo mpí nté ntónéi. ²⁹ Kei ke uméré uu pēe re piké nna u riteéle. Kapi u riŋtéle, uú ne keleepi kemēe-pɔ n tósu, uú ne iwame n terii uú ha ne Pɔɔli ne Silasi keyu-i wúla. ³⁰ Uu pi leseɔ uu pi pise re: Yo kai pise re ké wa ké ne píyulale yē, pinésáa? ³¹ Api u pēse re: A Upíima Yeesu ne kefa tene, pó píyulale yē, nó ne kepóyo pikó. ³² Api pēe u ne ukéyo pikó nnéi Upíima nsímé yóó. ³³ Uméré uyē uu kesine kē cire pi kpísi uú ha piittoi pi hēere. Lē memáa, Pɔɔli ne Silasi api u ne ukéyo pikó nnéi míni wolē. ³⁴ Uú ne Pɔɔli ne Silasi ukéyo sí uú ha kusáne pi wai. U ne ukéyo pikó nnéi akíŋ aa níŋesi re pi ne Ulééca kefa tene nnya.

³⁵ Kai n weesi, Rɔm pikó pitúhaane api pikawe tum te piké ha uméré maa re uké Pɔɔli ne Silasi riyáɔ. ³⁶ Uyē uu yisi uú ha Pɔɔli símisi re Rɔm pikó pitúhaane ye maa re uké akpanii kémēe pi lese. Lē nnya, piké nkpéni lééɔ piké nkíŋŋiŋe-i ní we. ³⁷ Kei ke Pɔɔli uu pikawe pē maa re: Kutúhaaneciré kapi riwúí kémēe ne iséi ró káii apí ha ró hánesi, tɔn kɔ ne pimēɔ Rɔm pikó. Pi nkpéni lalē piké kɔ meya tó riyáɔ, née íye? Ai yé lē wa! Piké piricuruu kam piké ró léseɔ. ³⁸ Pikawe pē apí ne anóo nyē pele apí ha Rɔm pikó pitúhaane símisi. Kapi n kó te Pɔɔli ne Silasi ye Rɔm ketē pikó le, iwame ii pi loni. ³⁹ Api pēe piricuruu sí, apí ha re pē kaí ne kpu. Api

kukpaniilee-i Pᵔᵔli ne Silasi leseᵔᵔ api pi suúluse re piké kuyu-i le. ⁴⁰ Ke Pᵔᵔli ne Silasi api kukpaniilee kpe-i n léepᵔᵔ, Liiti keyᵔᵔ kapí ha kelenε. Kapi kei Yeesu pikó n yé, api kᵔ ikari pē kpáse api pεε yisi api ncée kpísi api tᵔmpᵔᵔ.

17

Pᵔᵔli ne Silasi ye Tesaloniki-pᵔ we

¹ Kapi Liiti keyᵔᵔ-i n yisi, api Amfipoliisi ne Apolonii cᵔpu apí ne Tesaloniki tulu. Pisuifi ye kei kuyómeyáhaalee mále. ² Pᵔᵔli uu kei hapᵔᵔ yarε kuu ye n wa, u ne pεpεε kei ní we pin yói. Uu siwénteyaa sitaani nᵔᵔsεne ³ uú ne Nléécaasimé kémεε pi céési uu kᵔ pi nyíse re uyé ke Uléécaá uu n wée ye íwe píima meluke mále, uké pεε kᵔ pikpᵔkᵔ kéμεε yisi. Uu kᵔ kpá re: Yeesu kam nó n tee yeε nní Kirisí. ⁴ Pεpεε kutu u n cólē kémεε, pinyine apí ne nsímé mmē kefa tεne, api Pᵔᵔli ne Silasi tiki. Ai kᵔ ne Pikireki meᵔᵔ pεε Uléécaá n yáási péne ne pée ne pinósi yukᵔᵔ kulúí.

⁵ Kei ke Pisuifi kefa ake tᵔosi apí ha siwaiyule sinyine kᵔᵔí apí ne kuyu n lémaalē. Api kᵔ yisi api Yasᵔᵔ keyᵔᵔ-i Pᵔᵔli ne Silasi piwélaa sí, pin músu re pin pi n tí, piké ha ne riwúí kémεε pi túhaane. ⁶ Kapi pi m paa, api pεε Yasᵔᵔ ne Yeesu pikó picᵔ cᵔpii apí ne kuyu pitúhaane leepᵔᵔ pin cáái re: PISOI mpí pεε ketē nnéí cᵔkᵔí. Pi kᵔ kerómεε nté tuimεle. ⁷ Yasᵔᵔ uu pi yᵔsu pin ukeyᵔᵔ-i we! Api Rᵔm uyᵔᵔpi isé waiselē. Pi pólólē te unyine ucᵔ ye we, api ye u séi re Yeesu. Te uyεε uyᵔᵔpi wéése. ⁸ Anᵔᵔ nyē aa riwúí tē ne kuyu piwéése cᵔᵔ meᵔᵔíkyiki. ⁹ Api Yasᵔᵔ ne upicᵔ riwómε ké api hééle api kelenε pi yá.

Pṵli nē Silasi yē Peeree-i we

¹⁰ Kai kesinē n wa, Yeesu pikó api Pṵli nē Silasi Peeree-mē tón̄se. Ke pē api Peeree-i n tuiṵṵ, apí nē Pisuiṵi kuyomēyáhaalee n sairilē. ¹¹ Pisuiṵi pēe kei ní we isoi yē nyamlē ai tósu Tesaloniki pikó ikó. Api kēfa kēse nē Nléécaasimé yósu, api yē nṵpá keyáa kēye Uléécaá ritelē kēéni piké yé tē mmē kapi nní pi n símisi yē mēsei lē. ¹² Pimēyā pēe Yeesu nē kēfa tēnē, aí nē Pikirēki péne, pinósi yukóó nē pitisi kulú. ¹³ Amá kē Pisuiṵi pēe Tesaloniki-pṵ ní we api n kó tē Pṵli yē kṵ Peeree-pṵ Nléécaasimé yóólē, api yisi api sí apí ha p̄isoi tálaankee api Pṵli kápáa. ¹⁴ Kei kē Yeesu pikó api Pṵli mínimaa kuwéé-mē tón̄se, Silasi nē Timotee pṵṵ kei tonē. ¹⁵ Pēpē Pṵli n sárū yē nē Ateeni u tulē api kelenē pēese. Pṵli uu pi páái rē piké ha Silasi nē Timotee símisi rē piké mēkēe u lēpṵ.

Pṵli yē Ateeni-i we

¹⁶ Kē Pṵli uu Ateeni-i ní we un Silasi nē Timotee mē, uu yénu rē piléé ncṵpuri yē kuyu yipaalenlē. Uriṵṵ ari mēyíkíyiki caai. ¹⁷ Lē nnya, u nē Pisuiṵi nē pēpē Uléécaá n wuru api yē pēe kuyomēyáhaalee-i ní yó. Mṵpá keyáa kēye kuu yē un píyē kēyaála-i n lēpṵ, u nē pē api likēcáa n yó. ¹⁸ Mēfine simún̄jē sinyinē pikó kapi yē sēe rē Epikuriyē nē Sitoyisiyē. Pṵli nē simún̄jē sē pikpēē yēe kṵ yóólē. Api yē pēe rē: Uwóóc̄oni nkó yē mpíí rē íyē nēé? Picṵ api rē: Li nkṵpáni yarē piléé sanē pinyinē nsímé kuu símisi. Mēsei, Yeesu Nsímé Kēcirē kē Pṵli uú pēe yóólē un kṵ yóólē tē pikṵpṵkṵ yé kam api yisi. ¹⁹ Kei kapi pēe u kṵsí apí nē kecápinē kē kapi yē n sēe rē Areyopaasi sí api rē: A icélaa fale iyē kaá nē ní ka ró símisi tókē kṵ nké! ²⁰ Mēsére kaa nsímé cerémpṵṵnē nnyinē ró

símisi. Tò neni lalε tóké likεmεε ripéré tóké n̄s̄one yē.
²¹ Mεyíkíyiki κε Aτεeni pikó nnéi ne pisáne pεε kuyu-
 i n̄ we api ye n̄pá keweesi kéye n̄ tū pin nfále mεε n̄
 ka símisi née pin kutu n̄ cólē. Api lē memáá likεikei
 líka licó má. ²² Pòli uu yisi uu pikεyu-i nyεε uu re:
 Ne yē te n̄́ Aτεeni pikó, nò mεyíkíyiki piléenyóonse
 lalε hái. ²³ Ne nókunéyu-i nyéreile am n̄́sinényóonse
 yénti. Kei ricuruu kam̄ ne kenýóonse kenýine-i yē
 lin wòlaalē te: Uléécaá unýine kári n̄ nyu. Uléécaá
 uyē kani nní n̄ yáasi áni kò pεε u nyu kam̄ la ké nó
 céreise. ²⁴ Uléécaá uyεε ketē ne keyóme ne kekεmεε
 líkó wa. Uyεε Upíima ketē ne keyómεcaá-pò. Uu
 awosoo κε pisoι api n̄ wa kémεε sói. ²⁵ Líka mpuri
 ái u párlē kesoipipi keké ne u m̄ pasii un le yare
 linyine ye u cónlē. Uyεε ye n̄pá úye nfáa ne n̄pá yo
 nnéi lεε ketē kecáá n̄ we he. ²⁶ Usoi use kuu mεfoí
 wa, uú ne u tiki uú ne pisoι nnéi wai re piké ketē
 nnéi kecáá finε. Uu itunε pi kériine uu kò ketē kapi
 yé n̄ finε pi h̄one. ²⁷ U lē wale re pisoι piké fe piké
 u wéési, n̄pá pin n̄ cariinkeε, in n̄ la pi yé ha ne u
 yē. Amá mεyíkíyiki mmé, Uléécaá úu tó úka ne ketaa
 we.

²⁸ Uyεε ye nfáa ró he, uyεε kò týεse kari n̄pá yo
 wai t̄on kò we. Lē ke n̄́pinéyómeni pinyine apí maa
 re: Tó ne kò Uléécaá sipipi le. ²⁹ Kari nní usipipi
 nnya, ári yé fe tóké musí re u we yare wura née
 nwóóweni née ripare κε kesoipipi aké ne kemεs̄h̄o
 ne kekεmúnjé n̄ serí re líké n̄ nyam̄. ³⁰ Pisoι ye pεε
 kuḡmaha-i wele pin ne lē nnéi wai. Uléécaá úu
 kuḡmaha kumúnjé kpē kp̄isi uké ne linyine wa. Amá
 nkp̄eni kuu sisoipipi nnéi séi re sin yei n̄ we, siké
 mεfine conse. ³¹ Li we re u keyáa kē kuu pisoι

nnéi ne asei n túhaanenē piyekei masile, uu kō uyēē itúhaane ní tonene piwéē másu. Píkṛṛkṛṛ kémēē kuu liute yukuse uú ne mṛá úye nyíse re uyē kuu itúhaane tí.

³² Kapi n kō Pṛṛli un píkṛṛkṛṛ kémēē piyise nsímé símisi, picṛṛ api u sényi, picṛṛ api re: Mēcṛṛ mēcṛṛ kari yé ha mpósímé mmē kutu ricṛṛ. ³³ Pṛṛli uu pēē pi yá uu tómpṛṛ. ³⁴ Mṛá ne lē, picṛṛ ye ne u konlē api ḡmurei apí ne kefa tene: Pēpēē nní Areyopaasi kecápine uwéēse use kapi ye n sée re Teniisi ne unósi unyine kapi ye n sée re Tamariisi ne picṛṛ picṛṛ.

18

Pṛṛli ye Korēnti-pṛṛ we

¹ Pṛṛli uu limemáá Ateeni-i yisi uu Korēnti sí. ² Kei kuu Usuifi unyine kapi ye n sée re Akilasi ne risáne. Pṛṛnti keteni-i kapi u mari. Italii ketē kuú pēē lē leeri ne uunāsi Pirisili re uyóṛpi wéēse Kulooti ye rinóṛ he re Pisuifi nnéi piké Rṛm keteni-i le nnya. Pṛṛli uu yisi uu pi lēepṛṛ. ³ Pi pēē kesē pikónēfukēi le. Kapi nní pikēi pise n wai nnya, uu pikeméē tone api pēē kesē n keisi. ⁴ Mṛá kewénteγaa ketúnjé kéye ke Pṛṛli uu ye Pisuifi kuyomeγáhaalee-i ne Pisuifi ne Pikireki n tū, un náasi piké kō piké unkó ḡmurei.

⁵ Ke Silasi ne Timotee api Masetuwaani ketē-pṛṛ n yisime api Korēnti-i Pṛṛli leeri kuu pēē meγíkíyiki Nsímé Kēcire piyóó ne kutu ricṛṛ, un Pisuifi nyíselē te Yeesu yeē usoi uyē ke Uléecaa uu n wéē. ⁶ Ke Pisuifi apí ne u n kénene pin kō u lámisi nnya, uu uilū kuu n tanaalē nkoḡo pikuwéē-mē péipṛṛ uu pi maa re nṛ́ kaí ne tenene. Nṛn m pṛṛ, nṛṛ nṛ́menécire fóm, ái néē linyine wa. Mpuri sane pikó-mē kam

nkpéni nní lē tósu. ⁷ Kuu pikékúrí kei n yisi, uú ne utísi unyine kapi ye n sée re Tituusi Yusuusi keyo n tósu. Tituusi ye Ulééca pakarelenle, ukeyo ken kó Pisuífi kuyoméyáhaalee kekúrí we. ⁸ Kirisipuusi ye pēe kuyoméyáhaalee uwéése le. U ne ukeyo pikó nnéi api Upíima ne kefa tene. Korenti pikó meyã pēe Pòali nsímé n kó pòo kó Upíima ne kefa tene. Pòali uu míni pi wole.

⁹ Pòali uu kesine kenyine keláre-i yénu Upíima un ne u símisi re: Iwame íi kape pò wa. A nsímé ne rinmódópú. Kape riséé! ¹⁰ Ne kepókúrí wele. Uka úu fene uké pò ricóh, li we re pinésoi ye kuyu kpe-i kulúí wele. ¹¹ Lē nnya ke Pòali uu kei kuñmē kuse ne kuwélé tóne uu pisoí Nléécaasimé céési.

¹² Kumúnjé kpe-i ke Róm ukó Kaliyòo uú pēe Akayii keteni-i iyóopi n tŭ ke Pisuífi api rinóo rise wa, api yisi api Pòali kecáá nyere, api u tini apí ne pitúhaane sí. ¹³ Apí ha Kaliyòo maa re: Utisi nkó yee náasi re pisoí piké unkó kó piké ye meyáhaa féé menyine mee áme isé n tíkile Ulééca yáási. ¹⁴ Pòali uu re uké rinóo yósi, aí ne sá Kaliyòo ricuruu uu pi pēe re: Nó Pisuífi, in pēe re piyaa née mewai kópe menyine kuu wa kaní ne né u ka, né pēe níjesi am kutu nó cò yare kai m pise. ¹⁵ Amá in anóolempi née anyíri née nórinécuruu isé kecáá ikeñene, nóo yé mmē ceri ani wai. Am la ké lē ye mpuri itúhaane li! ¹⁶ Kei kuu pēe ketúhaane ke-i pi lakase. ¹⁷ Pinnéi api pēe kuyoméyáhaalee uwéése Sòsiteeni tini api ketúhaane ke-i ipépi u loni. Mpá ne lē, aí nkpáni uyóopi Kaliyòo méka wa.

Pòali mēpele Antiyòosi-pò

18 Pɔɔli uu kɔ Korɛnti-i Yeesu pikó kɛmɛɛ ketóne kpá ai siyáa kóónú. Uu limɛmáá pi yá u nɛ Pirisili nɛ Akilasi api kúninɔi loni pin nɛ Sirii ketĕ tósu. Piké kelene n tómpɔ, Pɔɔli yɛ pɛɛ Sɛnikirɛɛsi-pɔ uriyu rikoósile, rinóo kuu Uléécaá n yekei kɛcáá nnya. 19 Api Efɛɛsi tuiɔpɔ, Pɔɔli uu kei upisencɔ yá. Uu Pisuiɔi kuyomɛyáhaalee loni u nɛ Pisuiɔi api kei n yói. 20 Pĕ api u pise rɛ uké siyáa sinyine pikékúrí tone. 21 Amá úu ñmurei, uu pɛɛ pi pɛɛ rɛ: [Li pise rɛ ké ha anyá nnyé nyɛɛ nní ní wɛmɛ Yerusalem-pɔ li]. Uléécaá un n la, né nókenémɛɛ pɛɛmɛ. Uu pɛɛ kúninɔi Efɛɛsi-i loni uu tómpɔ. 22 Kuú ha Sesaree-pɔ ní suí, Yerusalem kuú nɛ risairi uu ha piyómeyáhaa yáasi uu pɛɛ kelene Antiyɔɔsi sí. 23 Uu kei tone ai siyáa wai, uu pɛɛ Kalasii nɛ Firisii sitĕ-mĕ tiki un Yeesu pikó nnéi pɛɛ kei ní wɛ ikari kpásɛlĕ tɛ piké nɛ nfatɛnɛ n ñmóópúlĕ.

Apoloosi pikɛi kuu Efɛɛsi nɛ Korɛnti-i n wa

24 Usuiɔi unyine yɛɛ wɛ api yɛ u séi rɛ Apoloosi. Alɛkisantiri-pɔ kapi u mari. U nsímé nyulɛ ñsɔnɛ un kɔ Nléécaasimé atelé nyu ái nkáripɛi. Uu keyáa yisi uu Efɛɛsi sí. 25 U Upíima nsímé nyulɛ ñsɔnɛ, un Yeesu nkó céési un kɔ símisi téi-téi yare lĕ kai n wólaalĕ. Amá lĕ kɛ Yohani uu písoi mini n wóle ñmanɛ kɛcáá kuu nyu. 26 Uu kuyómeyáhaalee-i lompɔ uu nɛ uripɔɔ n símisi. Kɛ Pirisili nɛ Akilasi api lĕ n kɔ un símisi, api u séi apí nɛ pikeyo sí apí ha Uléécaá nɛɛ u kpáiiɛ téi-téi. 27 Uu pɛɛ limɛmáá rɛ u la uké Akayii ketĕ-mĕ ha. Piyómeyáhaa api u ñmóópúɛ, api kɔ kei-pɔ pikó rítelɛ wólu rɛ un n hapɔ, piké memáreɔ ñsɔnɛ u yási. Kuu kei n tuiɔpɔ, pĕ nnéi kɛ Uléécaá uu ípɛelɛɛ n nyíɛ apí nɛ Yeesu

kefa tene kuu yóriye ái kumúné má. ²⁸ U ye pee keyu rikpáiiisele uu mpa úye keyu-i Pisuifi nsímé késu, uu ne Nléécaasimé atelé tiki uu pi cereise re Yeesu ke Ulééca uu wée.

19

Pòli ye Efesi-i we

¹ Kumúné kpe-i ke Apoloosi uu pee Korenti-i ní we, Pòli ye pee yisile uu Asii ayape silō lóo uu Efesi sí, uu kei Yeesu pipiretiki pinyine yenu. ² Uu pi pise re: Kani Yeesu ne kefa n tene, Ulééca ye Nfáasone nó hée? Api u pese re: Ticuruu ári Nfáasone nkó nka komaalé. ³ Uu ko pipise pi kpa re: Míni méye mpuri kapi pee nó wóle? Api re Yohani meni kuu pisoí n wóle kapi ró wóle. ⁴ Pòli uu pee pi maa re: Pèpee n ñmurei re pi yé mēfine conse ke Yohani uu ye pee míni wole. Uu ye ko Isirayeli pikó maa re piké Yeesu ye masi ukēpire n sánti ne kefa tene. ⁵ Ke pipiretiki pē api anóo nyē n kō, api tyyese api Upíima Yeesu rinyiri ne míni pi wole. ⁶ Pòli uu anípe pikécáá láa, Nfáasone nn pikécáá súiri. Api pee meyu mpehē mpehē pisímé loni pin ko ne Ulééca rinyiri pisoí símisi. ⁷ Pinnéi ye pee wale pitisi kefi ne pité.

⁸ Pòli uu kuyómeyáhaalee-i lompə, uu keyu kpáiiise uu iware itaani ne Ulééca iyəpi kecáá pi símisi cáká-cáká re piké kō. ⁹ Amá pinyine pōon pee yulu re ápi ne kefa tenene, pin ko Upíima icélaa iyē tiwúí kēme sēnnýi pin lámisi. Pòli uu mese upipiretiki kpísi uu ne kei nyósó, uu ye pee mpa keyáa kéye utisi unyine kapi ye n sée re Tiranuusi ripoo-i isúkuli kēme pi n céési. ¹⁰ Ai wai inmē ité

ne iriyu. Lelee tíyese ke Pisuifi ne Pikireki nnéi pεe Asii keteni-i ní we api Upíima nsímé kó.

Sefa piñmáne kecáá nstmé

¹¹ Uléécaá ye pεe kumúné kpe-i Póoli ne ritikile uú ne mewaisaηa wapisi. ¹² Lē ai tíyese ricuruu pisoi api ye ilū ne sinírípi σεε Póoli riñca kpísi apí ha pitóikó kecáá láa, api pélu, aníri aa kó lelu. ¹³ Kei ke Pisuifi pinyine pεe n kóonii pin pisoi aníri pései póo kó re pi yé Upíima Yeesu rinyiri sée apí ne pisoi aníri pései. Api ye pεe a maa re: Ne Yeesu uyē nsímé ke Póoli uu n yóólē tinyiri ne rinóo nó he re ani pisoi mpí kani nní n cónlē kémee le. ¹⁴ Pisuifi pεpεe ye Uléécaá inyóonse n wa uwéése use kapi ye n sée re Sefa piñmáne pisεei pεe mewai mē lē wai. ¹⁵ Amá kuníri aku keyáa kenyine pi pεe re: Ne Yeesu nyule, nen kó Póoli isoi nyu. Nó ní, nóo pεe mpí píye? ¹⁶ Kei ke unírihélaa uyē uu yisi uu pi kápáa, uu pinnéi rikóhó feriyε. Uu rikpákará ne íwe pi wai apí ha ne itóí yóoi, ai tósu apí ne ukeyo-i meñmane popirimε api itóó súúni. ¹⁷ Pisuifi ne Pikireki pεe Efεesi-i ní we api kóm te lē kai wa. Iwame ii pi loni, pisoi api pεe Upíima Yeesu rinyiri meýá n taáselē. ¹⁸ Pεpεe pikemεε Kirisi ne kεfa n tene meýā api ye pεe sí apí ha pisoi kecōpe lē kapi n wapisi yámnente. ¹⁹ Pεpεe pεe meñmaneiwai n wai meýā póo kó ne piataretelé sónaapó api pisoi kecōpe nna a ηmakaankeε. Pi asilalewoó kéenle aí lelu mewóropipi ákotokú kuwóo (50.000). ²⁰ Lē ke Upíima nnaηe nn tíyese unsímé nné ne mpá yei kóónú rísonε.

Ncókai ye Efεesi kuyu-i wa

21 Lē memáá, Pōoli uu pεε kemúnġē wai rε uké Masetuwaani ne Akayii sitē-mē cō uké ne Yerusalem tu. Uu rε un kei n tu, li kō pise rε uké Rōm kuyu rilóólú. 22 Uu pεε pisei pεε pikei u n léni kecōpe pité yukuse uu Masetuwaani-pō tum. Pē kuu n tū pεε Timotee ne Erasiti. Uricuruu uu nkáripī Asii keteni-i ketónε kpá. 23 Ncōkōi píima nnyine nn likumúnġē kpe-i Upíima ncee pitiki kecáá nnya Efεesi kuyu-i léeri. 24 Utisi unyine yεε pεε kei we, api yε u séi rε Temetiriisi. U pεε úyu ε. Piléé pinyine kapi yε pεε kō kei n sée rε Aritemiisi siwosoopi kuu yε pεé ne yíraane uu sisiyuke-yuke ne nwóóweni yuhu yare sítumpiwééu. Upikei pεε pεε u ne upinípekeikócō kuláa wailε n̄sone. 25 Uu keyáa kenyine upikeicō pē nnéi cápine uu pi maá re: Pinésáne, nórínécúruu yε nyule rε pirókēi mpí karí ne le. 26 Nórínécúruu yε kō nyánile n̄n kō kómēi rε ái nkpáni Efεesi nté ηmane, amá Asii ketē nnéi kecáá ke Pōoli uyġ uu pisei tálaankeε api ηmurei rε ápi yé piléé ke sisoipipi asi n̄ serí ne kutu n cōlē, tε ái Uléécaá. 27 Tōnsá piwai n ceri, mewai mē né pirókēi riyu kpu, amε piróléyaha píima Aritemiisi kapi Asii nnéi ne sitē sicō-pō n yáási físe, úka úu yε pεε pi n waiselē. 28 Ke pisei pεε n cápinelē api anóo nyġ n kō, ai kuwói pi feriyε api cáái re: Lipíima lε Efεesi piléé Aritemiisi! 29 Ncōkōi nn pεε kuyu nnéi yipu. Pisei api kómēine api ne kekprintahai n sairilē, api Pōoli piseicō Masetuwaani pikó pitē tini api ne pénepō. Pεpεε Kayusi ne Arisitariki. 30 Pōoli uú n la uké pisei pεε n cápinelē keyu-i léépō, amá Yeesu pipiretiki api ne u yulu. 31 Aí ne upisane Asii pikawe píima pinyine péne api ukemεε pisei tumpō api ne

u kesu re úu kapε kekprintahai ke-i lompō. ³² PISOI ye pEE wele pin kecápine ke-i méwoo cáái, úka úu ucō nkó kómēi, lin pi túfresente. Pimeyā ápi kō nyu lelee kei pi n cápineselē. ³³ Kei ke Pisuifi pinyine api Alekisantiri kéyu-mē titépō, pISOI api pEE m músu re uyEE ne rícākai mmē ka. Alekisantiri pōō pEE kunípe síka re u la uké uriyu heere. ³⁴ Ke pISOI api n céri re Alekisantiri ye Usuifi le, api pEE rinōō rise wai api n cáái re: EfEEsi piléé Aritemiisi pEE Lipiima! Api lē n cáái aí ne ituŋe mekóónú meté tulu.

³⁵ Kuyu utelēwale uu fe uu pISOI séese, uu pEE pise re: Nō EfEEsi pikó, wōo ye úu ketē kecáa nyu re EfEEsi kuyu pikó pEE piléeyaha píima Aritemiisi ne pikēyu kee keléécaa-pō n lóime kecáa paílē? ³⁶ Úka úu we ye yé nsímé mmē n kési. Lē nnya, ani nōanékin niŋukuse, áni kapε n-yōone-yōone ne linyine wa. ³⁷ PISOI mpí kaní ne n ka ápi kurýómeyáhaalee-i líka caai, ápi kō piróléé Aritemiisi lámaankeε. ³⁸ In te úyu Temetiriisi ne upikeicō ye unyine ne nsímé má, sitúhaaneyaa ye wele, pitúhaane pin kō we. Pi yé fe api kei ketahai u séi api ne pi túhaane. ³⁹ Nōn kō pEE n-ye ncō m má, tó ha riyōōpipoo-i mmē símisi yare kai m pise. ⁴⁰ Insá lē, lelee neni keyaa nké nní n wa yé tíyese arí n we yare pitencākai. Ari yé nka yē tóké símisi liké ne n nyíse re tō alari mále tóké nní n cápineselē. ⁴¹ Tinōō tē kuú ma uú ne pISOI kpiise.

20

Pōoli ye Masetuwaani ne KirEEsi sitē ha

¹ Ke rícākai nn EfEEsi-i riífa, Pōoli uu Yeesu pipiretiki cápine uu ikari pi kpáse, uu pEE yisi uu Masetuwaani ketē-mē tómpō. ² Kuu n tuipō, u ne

kei pikó api yói uú ne ikari pi kpáse, uu kō Kíreesi ketē-mē tómpō. ³ Uu kei tone iwáre itaani. Kai n tu re uké kúninōi lō uké Sirii ketē-mē ha kuu kō te Pisuiŋi ye kómēinele re piké u kpu. Uu re u yé mese Masetuwaani-mē peese. ⁴ Upisencō anyiri ye nnyé: Peeree kuyu ukó, Piruusi uḡmáne kapi ye n sée re Sopateeri ne Tesaloniki pikó mpí: Arisitariki ne Sekántusi ne Teripu ukó Kayusi ne Timotee ne Asii ketē pikó mpí: Tisiiki ne Torofim. ⁵ Pepee kekpeé ne ró wa apí ha Turowaasi-pō ró m mé. ⁶ Anyá nyē-i kapi ye akpónó nyee áa pite m má n li metene-máá ke tóo Filipu ha arí ha kei kúninōi loni. Siyáa sinupū kari ncée wa arí ne Turowaasi-i pi leepō. Ari kei kesé tone siyáa sisēi.

Pōoli ye Turowaasi metōrō rilóolu

⁷ Kewénteyaa ukóso kari cápinelē tōn akpónó hóone Pōoli uké ne liukóso kui. Lē nnya kuu yói kesine aké ha ne pelu. ⁸ Kéyo kecáá kulee kunyine-i karí pee cápinelē, sífiráa kulúí sin seriilē. ⁹ Ke Pōoli uu lē piyói n nōrlē, nnō píima nnyine nn uḡmáne unyine kapi ye n sée re Itiikusi kpápí. Kulee kepole kekúrí kuú pee tū. Ai u hii uú ha keléecaayo metósi táánū kulee kpe-i lóiri. Apí hapō api u yukuse un pikpō masí. ¹⁰ Pōoli uu cépipō uú ha wula uu u sakaa uu múlú uu re: Nókénéwuú áke kape tō, u ne nfáa mále. ¹¹ Pōoli uu yisi uu pítaá pele, uú ha akpónó hóone uu le. Uu kō nsímé nōḡ aí ne kpáii, uu pee yisi uu tómpō. ¹² Api uḡmáne uyē pō ne kulu ne unfaa. Mpá úye rikinḡ ari lē nnya niḡesi hái.

Pōoli ye Turowaasi-i yisi uu Miletí sí

13 Ari ntónéi kúninōi loni arí ha Asoosi-pō Pōoli méru. Uyē wéē rē u yé sōne uú ha pēē kei-pō kúninōi loni. 14 Kuu Asoosi-i ró n lēpō, ari kei kesé kúninōi loni arí nē Mitilēēni sí. 15 Ari kei yisi ari liukóso mmare Ciyoo ketē nē kō. Ari liukóso Samoosi tulu. Ai weesi ari pēē Milēti tulu. 16 Pōoli ricurūu yē pēē rē úu Efēesi-i nyereñe, ái kapē nē Asii keteni-i méwoo u n nánaisē nnya. U pēē yōñele rē un n fe, uké Pantekooti ketúnjé Yerusalem tu.

Anō tōrōō kē Pōoli uu Efēesi piwéēsē m ma

17 Pōoli uu pēē Milēti-i pisoī yukuse uu tum tē piké ha Efēesi-pō Ulééca icápine piwéēsē u séeme. 18 Kē pē api ukékúrí ní ka, Pōoli uu pi maa rē: Nórínécúruu yē nyule isoi iyē kam nē nó ní le hái keyáa fói kē-me kam Asii ketē kúna n cō. 19 Nē menécíre ricēpisele nen nē Upíima pikē wai, Pisuífi pin wéēsi piké né kpu, api íwe né wai nen ménini nē ncōñ kēmēē we. 20 Tiwúí kēmēē nē nōsinéyō-i kam lēlē yé nó n yóriyē nó símisi, am líka nó pesí. 21 Pisuífi nē Pikirēki kam séē am símisi rē piké Ulééca inipēē-i mēfine conse api Urópíima Yeesu nē kēfa tēne. 22 Nē nkpēni lē Nfáasōne rinōō tikilenle nen nē Yerusalem tōsu, am kō nyu yo yēē kei né mēmpō. 23 Amá Nfáasōne yē mpa kuyu kúye-i né símisile nn kō né nyíse rē akpanii nē íwe píima yē kei-pō né mē. 24 Nnēfáa ricurūu nn né cōñle. Nē kpére pinékei nē kēto tu, am lē kē Upíima Yeesu uu né m píse nē kēfa kēse wai, li nē né risá. Pikēi pēpēē nní rē kē riyóó rē Ulééca ipēelēē kuu ró n nyíse yē Nsímé kecire le.

25 Nē yē tē metōrōō kam nní nókenécōpe we. Nó nē picō pē nnéi kam Ulééca iyōōpi nsímé rin-yóó áni není píkaī piyēne né kpáne. 26 Lē nnya kamí

la ké neni keyaa nké nó símisi nǎké kǒ te: Nó úye un m pǎ, ái kenémee léeri. ²⁷ Li we re ne lǎ nnéi ke Uléécaá uu n yekei re uké wa nó símisile ám líka nó pesí. ²⁸ Ani nómenécíre tí rǎsone, ani kǎ Uléécaá pikó iméré ke Nfáasone nn nó rǎ tí te ani n séni kecáá m pǎilǎ. Uléécaá yee uricuruu kepipi menyene písoi pansese upikó. Ani rǎsone pi m múlǎ. ²⁹ Ne nyule re písoi kpááree pinyine yare ákpe yé menétǎmpǎ-maá nó ripime, api nókenécǎpe pinyine cǎpii. ³⁰ Pinyine ricuruu yé nókenécǎpe yisi, api nnǎǎmesimé ne Yeesu pipiretiki pinyine feriyee api pincee pi tikise. ³¹ Lǎ nnya, áni kape lǎpile. Ani kape palei re inǎmǎ itaani nnéi kam ye ketúnǎ ne kesine pinyine-i ne ménini icélaa nó m pehelente.

³² Ne nkpréni Uléécaá ne uipeeléee nsímé anipe-i nó wa. Uyee rǎnǎne má uké ne nfatene kémee nó n nǎmǎǎpúselǎ. Uyee yé kǎ lisone kuú ne upísoi nnéi m mé nó he. ³³ Am úka siwǎó née úka uwura née úka melape káipi. ³⁴ Nǎrinécúruu ye nyule re anénípe nnyé kam ne keisi tǎ ne pinésencǎ arǎ ne ntǎcǎn nnéi wai. ³⁵ Ne lǎ nó nyísele re lǎ kai pise re usoi uké keisi uú ne píwekǎǎ n léni. Ani kǎ Upǎima Yeesu rinǎo ntǎ kecáá léise. Uyǎ nmaa yee re: Uyee n he ye mpǎǎnare mále ai tǎsu uyee ihée n yǎsu.

³⁶ Ke Pǎoli uu lǎ pimáa mǎ masí, u ne pǎ api wúla api keyóme yáási. ³⁷ Pinnéi api pree limemáa ténisi apǎ ne Pǎoli pira api metǎrǎo u yáási re Uléécaá uké u sarumpǎ. ³⁸ Ke Pǎoli uú pree mǎ maa re apǎ neni píkaí piyéne u kpáne nnya ke piapǎo aa lǎ sei meyá caailǎ. Api pree yisi apǎ u saruni apǎ ne kúninǎi-i tulu.

Pōoli ye Yerusalem kuyu ha

¹ Ke tó ne pē ari kei lē icée n hōonene, ari kúninōi loni arí ne mēse ne mēse Kōōsi n sairilē. Ai weesi, ari Rootesi tómpō ari kei yisi ne Patara-pō. ² Ari kei kúninōi yenu kun Fenisii ketē-mē sí. Ari kpē loni arí ne tómpō. ³ Kari Siipuru ketē kee míni kepáápáá ní we n yēmpō, ari ke yá ari kumíi-mē tiki hái ne Sirii ketē-pō, arí ne Tiiri tulu. Kei ke kúninōi aku kuilū topilene. ⁴ Ari kei Yeesu pipiretiki leepō, ari pikekúrí tone siyáa sisēei. Nfáasone nn pi símisi api Pōoli maa re úu kape Yerusalem ha. ⁵ Amá ke siyáa sē asi n tómpō, ari yisi ari kō nsé nōj. Api pinnéi yisi ne pipinōsi ne pisiwā api ró sáruni apí ne kuyu leepō. Ari kei mínimaa ritime wula ari keyóme yáási. ⁶ Ari pēe limemáá yáhaane arí ne kpíi. Tōō kúninōi loni, pē api pisiyō kúúni. ⁷ Tiiri-i kari metórōō kúninōi lō arí ne Putolemayisi sí. Ari kei Yeesu pikó yáási arí ne keyáa keese pikeméé tone. ⁸ Kai n weesi, ari yisi ari Sesaree tulu. Arí ha Filipu ye Nsimé Kεcire ne n kóónúlē keyō-i tone. U písoi pisēei pē kapí pēe Yerusalem-pō n wée use le. ⁹ U pēe pikpére pina mále pēe ápi utisi n nyu. Pi ye pēe Ulééca rinyiri ne símisile. ¹⁰ Tōn kei lē we lin siyáa kulúu wai ke antepu uyē kapi ye n sée re Akapuusi uu Yutee ketē-pō leeme uu keróméé weri. ¹¹ Uu Pōoli kutampála kpísi uu ána ne anípe hōpu uu re: Nfáasone ye maa re nní mecō ke Pisuífi apí ha Yerusalem-pō kutampála nkú ute íñme hōpune, api pēe limemáá mpuri sane pikó anipe-i u wai. ¹² Kari anōō nyē n kō, tó ne Sesaree-pō Yeesu pikó ari Pōoli súúluisē re úu kape Yerusalem ha. ¹³ Pōoli uu pēe ró pesē re: Yo nnya kani téni nōn la nōké inépinje riyōōse? Ai pihōpe

ημανε κε νέε νε μενέčíρε cápinelē nen mē. Lin kō n wa re ké Upiima Yeesu kecáá Yerusalem-pō kpu, ne we. ¹⁴ Kari umekó m pōne, ari séé ari pēe mese maa re Upiima mēla meké wa.

¹⁵ Kari kelō ke-i siyáa sinyine n tōne, ari meróčíre cápine ari Yerusalem tōmpō. ¹⁶ Yeesu pipiretiki pēe Sesaree-i ní we kecōpe pinyine api yisi api ró sáruni apí ne Siipuru ukó unyine keyō ró sí te piké kei ró yósí. Pi ye u sée re Manasō. Háí ái neni-me kuu Yeesu tikilē.

Pōoli ye Yakupu keyō ha

¹⁷ Kari Yerusalem n tuipō, Yeesu pikó apí ne mpōonare ró yósu. ¹⁸ Kai kóso n weesi, Pōoli uu ró tíki ari Yakupu keyō sí. Piwéése picō nnéi pōō kō kei cápinepō. ¹⁹ Pōoli uu yisi uu pi yáási uu pēe lē ne lē ke Ulééca uú ne upikei rintíki uú ne mpuri sanē pikó kecōpe wai pi keenkēe kélé-kélé. ²⁰ Kapi lē n kō, api Ulééca pakare, api pēe Pōoli maa re: Pō nyánii, umáreco! Pisui fi yare píle píle ákotokú kefi kumúnjé pēe nté Upiima ne kefa tene pin kō irósé tíkilē nsonē. ²¹ Pi kō pēe pi símisile re pō ye Pisui fi pēe mpuri sanē pikó kecōpe ní we céésile re ápi kape ye Moisi isé waise, te lē nnya, ápi kape ye siwá tiké, ápi kape ye kō inyékii wa. ²² Tóké nkpéni ní-ye kpísi? Mpá liké íye wa, pi yé kō te pō ka. ²³ Lē nnya, a mmē kari nní pō m maane ritiki. Pitisi pina pinyine ye nté keróčōpe wele pēe rinóō n yekei re pi yé pimécire Ulééca pa.* ²⁴ Pirinōō tē itunje ye tōmpole. A pi kpísi, nó ne pē ani kesé píyufune inyóonse wai, aa lē kapi ne n nyóonsene kecáá héele. Kei ke písoi api yé

* **21:23** Tinóō kapi n yekei aseí re háí ne kumúnjé kunyine-pō ápi yé píta n ntí ápi ye kō nnyúpi nyai.

πρε γέ τε λέ kapi κεπόκάά n símaankee ye nnóome le, api kó yenu re pṑ ticuruu ye Moisi isé tíkilenle. ²⁵ Tṑ mpuri sane pikó πρε Kirisi pikó m pansε pṑ títelé piwóle masile ari pi símisi re tṑ símaanle aí tone re ápi kape ye inyóonsesare née ménye li. Aapi kape ye kṑ isee kápi rimpá piké ménye lese isare li. Piké kṑ pimεcire tí, ápi kape iwásá n wai.

²⁶ Kai kóso n weesi, Pṑli uu pitisi pē kpísi apí ha kesé akópe pihεere inyεkii wai uu πρε Ulééca keyṑ loni uu kumúηέ kpe-i ke inyóonse tṑrṑ siyaa así ha n tenene písoi símisi.

Pi Pṑli Ulééca keyṑ-i tí

²⁷ Siyáa siseei sē kapi ye ne áyu n fū sin ne ketóné tuine, Pisuifi pinyine πρε Asii ketē-pṑ n léeri api Ulééca keyṑ-i Pṑli yenu. Api písoi nnéí tálaankeε api u tini. ²⁸ Apí n cáái re: Isirayεli pikó, ani kam ani ró lé! Usoi uyee nṑpá yei ne nṑpá úye Isirayεli pikó kecáá nsímé kópe n símisi un kṑ tee re úka úu kape ye Moisi isé ne Ulééca keyṑ nké waise ye nkó. U nkpeni ntṑrṑ sei ne Pikireki kei lonle uu kṑ kelṑ sone kē mékperinkpe waise. ²⁹ Pi πρε kuyu kémeε Pṑli ne Efeesi ukó kapi ye n sée re Turṑfim yenle api πρέ m músu re Pṑli ye ne Ulééca keyṑ u lompale.

³⁰ Ai kuyu nnéí nókṑre, písoi api awélé nnéí n léenti pin kálaapṑ. Písoi api Pṑli tini apí ne Ulééca keyṑ iyaa leepṑ api mese ne mese ke hánesi. ³¹ Pin πρε nkpeni náasi piké u kpu. Nsímé nn Rṑm písóca uwéese kutu-i loni re Yerusalem kuyu nnéí ye nṑkṑre. ³² Uyē uu mese ne mese písóca kpéε ne písóca picṑ cápine uú ne riwúí-mē wurupṑ. Kapi usóca wéese ne písóca picṑ n γέ, api πρε Pṑli ipépi

yá. ³³ Usóóca wéése uyě uu pεε nyósópɔ uú ne Pɔɔli kɔ, uu u tini uu rinóɔ he re piké akpanii até ne u paasi. Uu pεε písoi pεε n lémaalě pise re: Uye kecire lo? Yo kuu mpíí wa? ³⁴ Amá písoi api pεε méwoo ne meɔ n cáái, úka úu kɔ ucɔ nkó kóm̄ei. Usóóca wéése úu pεε n̄ka kóm̄ei. Uu mese upisóóca rinóɔ he re piké Pɔɔli kp̄isi piké ne písoóca keyɔ ha. ³⁵ Ke Pɔɔli uu sitákui kapi ye ne kulee rińtaá n tu, písoóca api rikpákárá ke písoi apí ne u n̄ la nnya u sakaa. ³⁶ Písoi riwúí ye pεε u tikilenle pin cáái re: Ani u kpu!

Pɔɔli ye písoi kecɔpe rinóɔ yɔst uké uriyu heere

³⁷ Kapi n̄ la piké Pɔɔli ne písoóca keyɔ lɔ, uu usóóca wéése pise re: Ne ncée má ké símisii? Usóóca wéése uu u pise re: Pó Mékireki kóm̄eileε? ³⁸ Lě nnya, ái p̄ó Esipiti ukó uyεε sé nní n̄cɔkɔi ne n̄ ka uu písoi k̄ó ákotokú ana kp̄isi uú ne kucesi kóima loni re piké at̄opi u lěε? ³⁹ Pɔɔli uu u pεε re: Ně ne Usuifi le. Silisii ketě-pɔ, Tarisi kuyu-i kapi né mári. Mpá yei-pɔ kaku kɔ ríyu má. Ne p̄ó we re a ncée né he ké risoiwúí ntí rinóɔ maa. ⁴⁰ Usóóca wéése uu ncée u he re uké símisi. Pɔɔli uu sitákui kecáá nyεε uu písoi p̄ε kunípe sika re piké risée. Api pinnéí sée keu. Pɔɔli uu pεε pim̄eyu kapi ye n sée re Mé-epiree ne rinóɔ pi maa re:

22

¹ Pinésáa ne pinémárɔɔ, ne la ké nk̄p̄eni rinéyu heere. ² Kapi n céri re pim̄eyu kapi ye n sée re Mé-epiree kuú ne pi símisi, api pisée nyóɔnse. Uu re: ³ Ne Usuifi le, Silisii ketě-pɔ, Tarisi kuyu-i kapi né mári. Amá Yerusalem nté kapi né rimúlú. Kamaliyεeli yeε pεε unécélaa. Uyεε né céesi lě kam yé pirósáa isé rintíki kélé-kélé. Am ye pεε Uléécaá

likó ne akpéri wa, yare káni ye nní ne akpéri li n wa meco. ⁴ Ne ye pēpē Yeesu n tíkile n wéekuselēnle amí ha ne pi kóni. Ne ye pēē pitisi ne pinósi cópiile am pahaankēē am kukpaniile wai. ⁵ Uléécaá usina ne kuyu piwéése yé fe apí ne nnénóó símisi re ám kiraase. Piricuruu ye átelé ne Tamaasi né tumaalenle re ké fe ké Yeesu pikó pēē kei ní we cópii ké pahaankēē ké ne Yerusalem ha ké ha íwe pi wa.

*Póoli ye umefine meconse nkó símisi
(UPM 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ Kam pēē keyáa kenyine ncée kpísi, ké ne Tamaasi n nyahaiṗo, itunje in la iké kecíre tu. Kei ke metéi píima menyine ame keyómēcaá-pṗo mēse ne mēse leeme ame tapu amé ne né kóónú. ⁷ Am keteni-i lolu, am kóm lin né tee re: Sṗoli, Sṗoli, yo kecire nnya kaa lē né wéekuselē? ⁸ Am pēē pise re: Póó úye, Upíima? Uu rinóó né yósu re: Néē Nasarēti ukó Yeesu kaa nní ní we pṗon wéekuselē. ⁹ Pinéséncṗo api metéi mē yenu, amá apí pēē uyēē ne né n símisi rinṗo ríka kṗo. Kei kam pēē re: ¹⁰ Ké íye wa, Upíima? Upíima uu né pēse re: A yisi, a Tamaasi ha. Pi yé ha kei-pṗo pṗo símisi lē kaa yé n wa. ¹¹ Ke metéi píima mē ame né n nyiinse nnya, pinéséncṗo api kunípe né múlú api tṗrṗi apí ne Tamaasi sí.

¹² Utisi unyine ye pēē kei wele api ye u séi re Ananiyasi. U pēē Uléécaá isé tíkilenle nṗone. Pisuiṗi nnéi pēē Tamaasi-i ní we ye pēē ukecáá anóó sṗone símisile. ¹³ Uu kenékúrí weri uu né maa re: Unémáreco Sṗoli, ipónípeē iké nkṗéni wúkule. Kei nní ke inénípeē ii wúkule am u yenu. ¹⁴ Uu kṗa kṗa re: Pirósáa Uleecaá ye tíyesele re a umela ceri aa kṗo aseí ute ceru aa liute nkó kóm, ¹⁵ te li we re pṗo yé

masí písoi nnéi inipεε-i uiseérakóó li aa lē kaa n yé ne kaa n kó pi símisi. ¹⁶ Uu pεε né pise re: Yo nnya kaa nképéni kó pεε náηaise? A yisi piké míni pó wole aa Yeesu rinyiri séi uké apókópe pó sárei.

Póoli ye lélee n ttyese kuú ne mpuri sane pikó-i ní ha stmisi

¹⁷ Póoli uu kó kpá re: Kam Yerusalem m pele, ne Ulééca keyó-i hale am keyóme yáasi. Kam ní we nen keyóme yáasi, am lolu yare kenípeεhee kee né tí.

¹⁸ Upíima kam yé uu né maa re: A mekeε Yerusalem kuyu-i le. Pisuífi ápi yé mmē kaa kenécáá n símisine ηmurei. ¹⁹ Kei kam pεε u pεse re: Piricuruu ye nyule, Upíima re ne pεε Pisuífi ayomeyáhaalee kalenle nen pεpεε pó n tíkilē cópii nen kukpaniilee wai nen kó pi kaiinkeε. ²⁰ Tinécúruu ye pεε wele kumúnjé kpe-i kapí pεε úseérakóó Etiyεeni menyε n kōni. Pimewai mee péé ne né risále am pεpεε nní u n kópu ilū múlú. ²¹ Upíima uu pεε né maa re: A yisi, ketaa-pó kam la ké pó tū, mpuri sane pikó kέmεε.

Póoli ye Róm usóóca wééσε stmisi re uyē ne kó Róm ukó le

²² Písoi riwúí tē ari Póoli kutu n cōlē aí ne kumúnjé kpe-i kuu anóó nyē mí ma tulu. Kei kapi sicááila lō te: Ani kpu. Ai ne sá re nkó uké nfáa m má! ²³ Ai kuwóí pi wai api pεε m pupukεε pin piilū máhani pin fónεε pin nkonjo yukuse. ²⁴ Kei ke Róm pisóóca uwééσε uu pεε rinóó he re piké Póoli ne pisóóca kekale-i lompo piké iséi u súúkeε uké símisi úu la. Péé uye-i, pi yé pεε céri lē nnya ke písoi api n cáái pin ne u téni. ²⁵ Amá kapi u m paasi re piké u kaii, uu usóóca kpéé pise re: Nō ncée má re nóké Róm ketē ukó ke nsímé ín kahanε n kpu iséi súúkeε? ²⁶ Ke usóóca kpéé uyē

uu lē n kō, uu sī uú ha usóóca wéése símisi re: Usoi uyεε Róm ukó le, íye kaa nképéni wainε? ²⁷ Kei ke usóóca wéése uyē uu pεε Póoli kekúrí hápa uu u pise re: A né símisi ké kō te pō Róm ukó leε. Póoli uu re: Eεε! ²⁸ Usóóca wéése uu kō kpá re: Siwóó píima ke née héεle amí ne pansε keyupipi. Póoli uu re: Né ne hái kenémare-me keyupipi le. ²⁹ Pεpεε pεε ní la piké u n káii uké símisi apí mεεε ne mεεε ukekúrí yisi. Iwame ii usóóca wéése ricuruu loni, kuu n yé te u tíyεεε apí Póoli paasi apí káii un kō ne Róm ukó nnya.

Pi Póoli ne ketúhaane píima ha

³⁰ Kai kóso n weesi, usóóca wéése uú n la uké yé lē ke Póoli uu n wa ke Pisuifi apí ne pitele u n sélé. Uu akpánii kémεε u lese uu pεε rinóó he re pεpεε ye Uléécaá inyóónse n wa piwéése ne pitúhaane píima nnéi piké cápine. Uu pεε tíyεεε apí ne Póoli hapō uu pikεcōpe u nyεεεε.

23

¹ Póoli uu pitúhaane píima pē inípeε tapu uu pεε re: Pimáreco, ne inésoi kémεε Uléécaá inipeε-i nšone keisile hái ne neni-me. Kefa keεε kamí ne u tikilē. ² Kei ke Uléécaá usina Ananiyasi uu pεε pεpεε Póoli kekúrí ní we rinóó he re piké nnóó kecáá u pi. ³ Póoli uu pεε re: Pś ke Uléécaá uu pépune, pó mmele tomé mmú. Pō kei tū te pōké isé ritiki pōké ne né túhaane, ái pōké isé rikéjéé aa rinóó he re piké né káii! ⁴ Pεpεε ne u n kólē apí re: Uléécaá usina yeε Uléécaá pikéi n wai kaa nní lámaankeε! ⁵ Póoli uu re: Am nyu re Uléécaá usina lo, pimáreco. Li Uléécaá ritelé-i wólaalē te kape kupóyu uyukóó kecáá nkópe n símaankeε.

6 Pōoli ye pēe picéere máálenle re Pisatusee ne Pifarisi pēe ketúhaane ke-i kesé we. Lē nnya kuu ketúhaane ke-i ricáái re: Ne Ufarisi le, pimáreco! Unésáa pó kō Ufarisi. Kam n tálē te Ulééca ye nkpō kēmēe pikpōkpō yukusene nnya kapí ne nté né túhaane. 7 Uké ne lē pimáa ní masí, Pifarisi ne Pisatusee pin nsímé pipásaine rikápáá, písoi api kéné, mǐpá piye ne pikunai. 8 Pisatusee ápi ye ηmurei re pikpōkpō yèè nkpō kēmēe yisi, ápi ye kō ηmurei re piléécaatumē ne lifáakó leē ái nní kúyene ní we ye we. Amá Pifarisi pó ne ye linnéi ηmureile. 9 Iwóó ii cōni, isé picélaa pinyine pēe Pifarisi kunai-mē ní we api yisi api késu apí ne ketē kpeeni api re: Ari usoi nkó nkópe níka nyáni. In n la, lifáakó leē ái kúyene ní we néē uléécaatumē unyine yeē ne u símisi. 10 Iwóó íi taá, hái ái ne usóóca wéése iwame wai re ápi kape nté lē n wai apí ne Pōoli céériine. Uu lē nnya písóóca rinóó he re piké riwúí-i lompō piké Pōoli lesepō piké ne písóóca kekale u ha. 11 Kesine ake wai, Upíima uu Pōoli kekúrí nyósópō uu re: A ikari wa. Lē kaa nní Yerusalem nté inéseérakó n li, li we re pōké limecō Rōm-pō i li.

Pisui fi ye riηmulaane re piké Pōoli kpu

12 Kai kóso n weesi, Pisui fi pinyine api cápine apí ηmulaane api Ulééca keyu-i wéeri re pinsá Pōoli n kpu, ápi líka melélé má. 13 Pēpēe lē tíriηmulaane ye písoi afeena rifaule. 14 Api yisi apí ha pēpēe ye Ulééca inyóonse n wa piwéése ne kuyu piwéése léepō, api pi maa re: Tō meróóire kpísile ari he, ari Ulééca keyu-i wéeri re tōnsá Pōoli n kpu, ári líka melélé má. 15 Lē nnya, nó ne pitúhaane tōrōó, ani n̄sane kómēine, ani kpárá aní ha usóóca wéése pise re

uké ne Pɔ̀li nó kam nɔ̀ké nsímé mmē tipérese nɔ̀ké yé nké. Tó ne merócíre picápine máálenle re tɔ̀ké ncé u riké tɔ̀ké u kpu.

¹⁶ Kei ke Pɔ̀li umerepi unyine uu nsímé mmē kɔ̀, uu yisi uu písóca kekae sí, uu lompo uú ha Pɔ̀li kutu-i wai. ¹⁷ Pɔ̀li uu pee usóca kpéē use séi uu u maa re: A uhmáne nkó usóca wéése kéme sárumpɔ̀. U lale uké nnyine u símisi! ¹⁸ Usóca kpéē uyē uú ne usóca wéése kéme Pɔ̀li umerepi sí uú ha re: Ukpaniikó Pɔ̀li ye né sée uu né maa re ké uhmáne nkó ne kepóme kam te u nnyine mále uké pó símisi. ¹⁹ Kei ke usóca wéése uyē uu uhmáne uyē sée, uu kunípe u tini apí ne iyaa leepɔ̀. Uu pee u pise re: N-ye kaá la pɔ̀ké né símisi? ²⁰ Uhmáne uyē uu re: Pisui fi pee rinó rise wa re piké rikpára piké kóso pó pise re a Pɔ̀li ne ketúhaane píima-i hapɔ̀ keké unsímé mmē nsone ripérese piké yé nké. ²¹ Pin n ka, kape ne kutu pi ricɔ̀. Li we re pikecɔ̀pe, pisei ye afeena rifaau pee ní la piké Pɔ̀li tí. Pi wéérilé re pinsá u n kpu, apí líka meluke née meníré má. Pi pimécire picápine máálenle, tipónó hmane kapi nkpéni mé. ²² Usóca wéése uu pee uhmáne uyē maa re: Kape tiye unyine uké kɔ̀ te pɔ̀ mmú né símisi. Uu pee re uké nkpéni n hme uké tómpɔ̀.

Pi Pɔ̀li ne uyópi píima Felikisi leepɔ̀

²³ Usóca wéése uu pee limemáá písóca kpéē pité séi uu pi maa re: Ani písóca píle píle meté ne pisantone kuwó ne afeéré ne pipáhkó píle píle meté cápine piké n nyu re pi yé fe apí kesine mese áme we kefi kumúhéné Sesaree tómpɔ̀. ²⁴ Ani kɔ̀ isá nyónse ye yé ne uyópi píima Felikisi kéme Pɔ̀li n tu líka ái yé u n wa. ²⁵ Usóca wéése uu kɔ̀ rítelé

wólu uu pi múise re piké ha Felikisi pa. Lẽ kuu n wói ye nní.

²⁶ Ne pó yáasi, Upíima Felikisi. Née Kulooti Lisiyaasi. Née rítelé ntí pó wólu. ²⁷ Pisui fi ye usoi nkó kam nní pó m pápələ́ tinle re piké u kpu. Kei kam pee kó te u Róm keté ukó le, am pee ne pinésóóca hapə am u come. ²⁸ Am pee re ké kó te ní-ye keciré ke Pisui fi apí ne u cési, am pee u kpísi aní ne piketúhaane píima sí. ²⁹ Kei kam pee céri re piisé kecáá kapi nsímé pásaine. Am unkópe níka yé kapi yé ne usoi ní kpu née kapi yé ne akpanii u n wa. ³⁰ Am kə limemáá kóm te Pisui fi ye ηmúlaanke re pi yé u kpu. Lẽ nnya kam mese ne mese pó u papələ́, am kə upiteecə símisi re piké ha kepómee ketahai u sée.

³¹ Pisóóca apí usóóca wéése rinə kuu n he tiki, apí Pəəli kpísi apí kesine ne Antipatiriisi u tómpə. ³² Kai kóso n weesi, pisóóca pee ána n sónne apí pikekale-i peese, pisantone ηmane apí ne Pəəli tómpə. ³³ Kapi Sesaree n tuipə, pisantone apí rítelé uyóəpi píima Felikisi pa, apí kə Pəəli u nyíse. ³⁴ Ke uyóəpi píima uu rítelé pikéé ní masí, uu Pəəli pise re u kuwélé kúye ukó le? Kuu n kó te Silisii ukó lo, ³⁵ uu u maa re: Pipóteecə pin n ka, né pee pó píseise am kóm. Uu pee rinəə he re piké Pəəli kpísi piké ha Erooti keyə-pə hánesi.

24

Pisui fi ye Felikisi keyu-i Pəəli ne nstímé rikpárá

¹ Ai wai siyáa sinupū, Uléécaá usina Ananiyasi ne kuyu piwéése pinyine ne usíméyóó unyine kapi ye n sée re Terituluusi apí Sesaree-i hapə. Apí uyóəpi píima Felikisi-i sí te piké ha Pəəli ketahai

sée. ² Uyóopi uu Póoli séipó, Terituluusi uu yisi uu picé u kápáá, uu uyóopi maa re: Urósáa, uyóopi píima! Póo tíyese kari nkíninje-i we hái ái neni-me. Ketē kaa n̄sone m múlĭ nnya ke nconse meyā nn kerótē nké kecáá wa re liké ne ke sonesi. ³ Tó pakare! Ne pipókēi ne lē kaa meséere ne n̄pá yei ró n wai. ⁴ Am la ké kó picón̄ pó rikpá. Amá ne rikón̄ pó wúkule re a kó ne kefa ró fénne, aa nkáripī kutu ró cō. ⁵ Tó yē te utisi nkó ye likpááree linyine le. Uyee Nasareti pikó mekóole icápine uyukáó. Ketē nnéi Pisuiŋi kecōpe kuu n̄cōkōi tanaalē. ⁶ Ticuruu u p̄ee náásile uké Ulééca keyó mékperinkpe waise, kari p̄éé ne u tī. [Tó p̄éé lalē tóké ne u túhaane yare ke irósé ii m pise. ⁷ Amá usóca wéese Lisiyaasi uú weri uú ne n̄nan̄e arón̄ipe-i u yósu. ⁸ Uu p̄ee Póoli piteecō p̄ē maa re piké ne nsímé pó leeme.] P̄on tipócuruu Póoli m p̄iseise, pó yē te mmē karī ne u n cési ye aseī le. ⁹ Pisuiŋi t̄arōo api yisi api Terituluusi kecáá kpá api re mesei, lē kai li.

Póoli ye Felikisi keyu-i uriyu heere

¹⁰ Kei ke uyóopi píima Felikisi uu p̄éé ne kunípe Póoli rinóo he re uké unkó símisi. Póoli uu re: Urósáa uyóopi, ne nyule re hái ái neni-me kaa kerótē nké kecáá itúhaane le. Lē nnya kam̄ ne kefa keese kepóyu-i rinéyu heere. ¹¹ Pó fe aa ripócuruu pise aa kóm te kam̄ ne Yerusalem-i n̄ ka, siyáa kefi ne sité ye nsí. Ulééca kam̄ piyáhaa ka. ¹² Uka úu keyáa kenyine né leepó, tó ne unyine t̄on Ulééca keyó-i n̄ee kuyómeyáhaalee-i n̄ee kuyu-i we t̄on yóí n̄ee t̄on pisoī kupakareciré tálaanke. ¹³ Pisoī mpí ápi yé n̄ka yē piké re mmē kapí ne nk̄p̄eni nté né cési. ¹⁴ Amá né kepóyu-i aseī símisi re ne ncée fale mmē

kapi nní n kpíilē te mēkóole icápine ukó le. Amá pirósáa Uleecaa kam pēe yáasi nen kō lē nnéi leē isé ne antepuye atelé kémee n wólaalē ne kefa tenelē.

¹⁵ Lē kam n tálē ke pē ticuruu pōō kō tálē te Ulééca yē pīsoi sōne ne pikópe pēe n kpí nkpō kémee yukuse.

¹⁶ Lē nnya kam mesére ημόópulē te ké Ulééca n tikilē ne kefa kēse.

¹⁷ Kamí ne nté n yisi, li inmē kulúí wale. Ne neni pēeme re ké nnépuri pikó linyine he, ké kō nyóōnse ké ne Ulééca yáasi. ¹⁸ Lē kamí pēe ne Ulééca keyō-i kparálē kapí ne né leepō, nen akópe piheere inyekií piwai máame. Tisoiwuí ríka ári pēe kenékúrí cápinelē. Am kō pēe n̄cōkōi n̄ka wai.

¹⁹ Pisuífi pinyine pēe Asii ketē-pō leeme api kei né leeri. In pēpēe pēe nnyine má piké ne né cési, pē kai pēe ne sá re piké kepómee kam. ²⁰ Néee pēpēe nté nní n̄ we piké símisi nké te kari ketúhaane pīima-i pitúhaane n̄ ha, nkópe n̄-ye kapi kenécáa yé?

²¹ Néee nnékópe kam neni n wa mee lē kam ketúhaane kecōpe rin-yóó re: Kam n ηmurei re pikpōkpō yèè nkpō kémee yisile nnya kapi nkpeni ne nókenéyu-i né túhaane.

²² Felikisi yē pēe Kirisi ncee kecáa nyule. Uu nsímé piké ne yá uu pitúhaane keyáa téhse, uu pēpēe Pōoli ketahai n sée maa re: Usóca wéése Lisiyaasi un píyei n ka, né pēe nónnésímé ripérese n̄sōne. ²³ Uu pēe usóca kpéē tinóō he re uké Pōoli kukpaniilee-i wa uké ukēcáa m paílē, amá uké ne kēyu u m purú, úu kape ye yè re upikó ápi kape u lē.

Pi ne Pōoli Felikisi ne uunōsi Turisii kémee ha

²⁴ Pōoli uu kei lē n we aí ne siyáa sinyine kóónú. Uyóopi píima Felikisi ne unósi Turisii apí hapō.

Unósi uyεε Usuifi λε. Uyóopi Felikisi uu tum api Póoli u séipó, uu u pise re uké u símisi, yo kapi ye re usoi ye Kirisi Yeesu ne kefa tenε? ²⁵ Ke Póoli uu aseí pitiki ne lē ke usoi uu yé umεcire rimmúlú ne lē ke Uléécaá uu pisoí n túhaanεne nsímé ní lō, ai Felikisi cóη. Kei kuu pεε Póoli maa re: Pó fe aa nkpéni lē tómpo. Nen píyei kéyu n yē, né kó pó sée. ²⁶ U pεé lē tálē te Póoli uké siwóó u he. Lē nnya kuu meséρε u séleipó pin yóí. ²⁷ Ai lē n we inmē ité íí ne tómpo. Pórisuusi Fesituusi uu Felikisi ripóhó iyóopi tone. Felikisi uu Pisuífi mpóonare n la, uu lē nnya Póoli kukpaniilee-i n yálē.

25

Póoli ye uyóopi píima Fesituusi kémεε pitúhaane ha

¹ Fesituusi uu Sesaree keteni-i hapó uu siyáa sitaani wai, uu pεε limemáá yisi uu Yerusalem tómpo. ² Kei ke pεpεε ye Uléécaá inyóonse n wa píwéése ne Pisuífi pεε kuyu iwéése n tú api yisi api ukeméé Póoli ketahai séi. ³ Api kó u welu re uké ne pi kō uké ncée pi he piké Póoli ne Yerusalem pεεpó. Tipine kapi lē wa piké ne ncée u ní kpu. ⁴ Fesituusi uu pi pεε re Póoli ye Sesaree-pó kpaniilenle. Uyē ticuruu yé kó nfáani kei pεle. ⁵ Uu kó pi kpá re: Nópínyukóó piké né ritiki. In te usoi nkó ye linyine caai, piké ha ketahai u sée. ⁶ Fesituusi uu Yerusalem-i tone siyáa sipaha née kefi kumúnjé uu pεε kelenε Sesaree pεle. Kai kóso n weesi, uu ketúhaane-i sí uú tone, uu tum api Póoli kpíipo. ⁷ Kuu n hápó, Pisuífi pεε Yerusalem n léépo apí hapó, api u kálisi api nsímé píima nnyine ne ketahai u séi. Nn kusa kulúí we. Amá piuka úu fe uké nyíσε re aseí

kapi símisi. ⁸ Pòli pòò késu uu rε: Am ne Pisuifi isé nées Ulééca keyò nées Ròm uyòopi Sesaa púnne.

⁹ Fesituusi uu Pisuifi mpòonare n la, uu lē nnya Pòli pise rε: Pò ηmurei rε piké ne Yerusalem pò ha piké ha kei-pò kenéméé ne nsímé mmú pò túhaane?

¹⁰ Pòli uu u pese rε: Sesaa ripoo-i kam nní nyenu, kei kai ne sá rε piké ne né túhaane. Tipóóruu ye nyule rísonε rε ám Pisuifi líka caai. ¹¹ Nen ncaai nnyine n wa kapi ye ne usoi ní kpu, ám nkpò kesu. Amá in te pi ne né rikpárále, úka úu ncée má uké pianipe-i né ritépò. Ne pise rε piké ne nnésímé Sesaa kémεε tu. ¹² Fesituusi ne pepεε mesòho u n kpáriise api símaane, uu pee Pòli maa rε: Pò rε mpósímé nké Sesaa kémεε tu. Lē nnya, Sesaa kémεε kaa yé kò ha.

Fesituusi ye Pòli nsímé uyòopi Akiripa símisi

¹³ Ai siyáa kulúí kóónú, uyòopi Akiripa ne uyéi Pereniisi api Sesaree-i Fesituusi piyáhaa sí. ¹⁴ Kapi siyáa kulúí n wa, Fesituusi uu Pòli nsímé mmē kpísi uu Akiripa símisi. Uu rε: Felikisi yεε pee nté iyòopi n tónε uú ne né tise ye ukpaniikó unyine kulee wailenε ne neni-mε. ¹⁵ Kam Yerusalem ní ha, pepεε ye Ulééca inyóonse n wa piwéése ne Pisuifi pee kuyu iwéése n tú api kenémεε ketahai u séi api rε ké wa unsímé nké kpu. ¹⁶ Kei kam pee pi pese rε: Ròm pikó kémεε, usoi un linyine n caai, ncée ín we rε piké u kpu, pinsá kahanε u n túhaane. Li pise rε u ne upiteecò piké tone kelenε uké uriyu hεεε. ¹⁷ Lē nnya kapi nté né ritikimε. Am nkpáni nánaisε. Kai kóso n weesi, am ne mese ne mese ketúhaane n tósu am ha tone, am tum api utisi nkó kpíiri. ¹⁸ Ke upiteecò api ní ka, ápi fe piké nkópe nnyine kamí pee ne u m músu nyíse. ¹⁹ Amá piinyekii nsímé

ne utisi unyine ye n kpu api ye u séi re Yeosu ke Pōoli pōo n tee re u nfāa málē nkó ηmanē kecāá kapi kēηene. ²⁰ Ai méwoo né wai, ám pēe céru íye kam yé ne li wa. Lē nnya kam te ké Pōoli pise re un n la, uké Yerusalem ha piké ha ne kei-pō u túhaane.

²¹ Amá Pōoli uu yúlu uu re u la re Rōm uyōopi Sesaa ricuruu uké nsímé kecāá ripái. Lē nnya kam te piké kukpaniilee-i u n yálē ké kam ké ne Sesaa u papō.

²² Kei ke Akiripa uu pēe Fesituusi maa re: Ne pēé la ké rinécúruu utisi nkó kutu ricō. Fesituusi uu u pēse re: Kóso kaa yé kutu u ricō.

²³ Kai kóso n weesi, Akiripa ne Pereniisi api meyoōpilape tani, pi ne pipipiretiki api kenōηla wai apí ne kutúhaanelee lompō, pisóōca wéése ne kuyu piyukóo pin tikilē. Fesituusi uu rinóo he api Pōoli krípō. ²⁴ Fesituusi uu pēe re: Uyōopi Akiripa ne nó pitōrōo mpí nóo nní n ka, ani utisi nkó ripái nsone.

Pisuiifi riwúí nnéi ye kale api Yerusalem-pō ne nté kenémee ketahai u séi, pin cáái re ái ne sá re usoi nkó uké kō nfāa rikpá. ²⁵ Ne nsímé mmē tipérelē am yénu re úu ncaai nka wa kapi ye ne usoi n kpu.

Amá ke uricuruu uu m pise re piké ne unsímé Rōm uyōopi kémee tu nnya kam ηmurei re piké ne kei u ha. ²⁶ Am nyu íye kecire kam yé utisi nkó kecāá wóí ké ne upíima símaapō. Lē nnya ricuruu kamí ne nókenémee u ka. Pō, uyōopi Akiripa kémee kamí ne u ka re pōn pipíseise u m masí, né nnyine yē am títelé-i wólu. ²⁷ Ai ne sá re ké méwoo ukpaniikó ne Rōm uyōopi-i ha, kám pēe lē nnya kapi pitele u n wai n wóí.

26

Pōoli ye Akiripa keyu-i uriyu heere

¹ Akiripa uu pɛɛ Pɔɔli maɔ rɛ: Pɔ nkɛpɛni ncɛɛ málɛ pɔkɛ rɪpɔyɪ hɛɛɛ tɔkɛ kɔ. Pɔɔli uu pɛɛ kunɪpɛ sɪka, uu nsɪmɛ kpɪsi uu rɛ: ² Uyɔɔpi Akiripa, li nɛni keyáa nkɛ né láárú rɛ né ncɛɛ yɛ am nsɪmɛ nnɛí kɛ Pisuiɪ apí nɛ né rɪnkpárá kɛpɔyɪ-i sɪmisi. ³ Li wɛ rɛ pɔ Pisuiɪ inyɛkii nɛ piisɪmɛ kɛcáa kapi n kɛnɛnɛntɛ mɛyíkíyiki n̄sɔnɛ nyulɛ. Lɛ nnya, nɛ rikɔn pɔ wúkule rɛ a niɛsi aa kutu né cɔ.

⁴ Pisuiɪ nnɛí yɛ nyulɛ lɛ kam hái inɛnmáne-mɛ nnɛpuri pikɔ kɛcɔpɛ nɛ Yerusalem kɛmɛɛ inɛsoi n li. ⁵ Hái aí nɛni-mɛ kapi né nyu. Pin n la, piricuruu yɛ nɛ pinncɔ sɪmisi rɛ nɛ pɛɛ Pifarisi kɛmɛɛ wɛɛ. Tɔɔ yɛ ári pɛɛ pirɔyómeyáhaa isé nɛ akpéri wai. ⁶ Kam n tálɛ tɛ Ulééca yɛ lɛ kuu pirɔsáayaha m̄ ma wa nnya kapi nɛ nté nní né túhaanɛ. ⁷ Isirayɛli pikɔ ipuri kɛfi nɛ itɛ iyɛ pɔ nɛ kɔ mɛsɛɛ kɛsinɛ nɛ ketúnjɛ Ulééca yáásilɛ in nɛ tálɛ tɛ i yɛ lɛ kuu mɛkɛɛ-mɛ pirɔsáayaha m̄ ma yɛ. Kam likɛcáa n tálɛ nnya kɛ Pisuiɪ apɪ pitele né wai, uyɔɔpi Akiripa! ⁸ Yo nnya kɛ n̄ Pisuiɪ áni pɛɛ la nɔkɛ n̄murei rɛ Ulééca yɛ fɛ uu mɛyíkíyiki pikpɔkpɔ yukusɛ? ⁹ Tinécúruu n̄ma yɛ pɛɛ musilɛ rɛ kɛ n̄naɛ nɛ tápaankɛɛ úka úu kapɛ Nasarɛti ukɔ Yeesu rinyiri nɛ kɛfa tɛnɛ. ¹⁰ Lɛ kam Yerusalem-pɔ n wa yɛ lɛ. Nɛ rinécúruu n̄ma Ulééca pikɔ mɛyá kukpaniileɛ tanɛ. Pɛpɛɛ yɛ Ulééca inyɔɔnɛ n wa piwéɛɛ pɛɛ yɛ ncɛɛ né hɛ rɛ kɛ lɛ wa. Pin kɔ n la pikɛ pi kɔ, li yɛ pɛɛ nɛ né risále. ¹¹ Nɛ yɛ pɛɛ ayómeyáhaaleɛ rikalɛ am̄ ha kei íwɛ pi n wai, nɛn náasi rɛ pikɛ pinfatɛnɛ kɛsi. Kunéfatoi yɛ pɛɛ pikɛcáa tɔsilɛ, hái ricuruu am yɛ pi n wéékusɛlɛ nɛ acɔyɪ-pɔ.

Pɔɔli yɛ umɛfɪnɛ mɛconɛ Akiripa s̄misi

12 Limékó-i ke pēpē ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése api keyáa kenyine rítelē né rimúise api ncée né he am yisi am Tamaasi sí. 13 Ituḡe kecíre kumúnjé, nen ncée-i we, uyóopi Akiripa. Kei kam metéi menyine yē men keyómēcaá-pō leeri, men tapaalē, men ituḡe metéi fe amé ne tó ne pinéséncō kóónú. 14 Ari ntónéi keteni-i lólu, am pēe kóm, lin ne Mē-epiree né tee re: Sōoli, Sōoli, yo nnya kaa né wéékuselē? Méwoo kaá ne né tōpiriinkēe yare kemināa. 15 Kei kam pēe piḡe re: Póó úye, Upíima? Uu né pēse re: Née Yeesu kaa ní we pōn wéékuselē. 16 A nkpéni yisi aa nyere. Lē nnya kam menécíre pó n nyíse ye nní: Ne la re a panse unékeikó, aa ye kóónú aa lē kaa neni nní né n yé ne lē kam n sónti ke pó n nyíse piçō símisi. 17 Mpópuri pikó, Pisuiḡi kecōpe kam pó lesene ké mpuri sane pikó kémēe pó tū. 18 Ne pó tum te a ha piinipee wúkule aa kuḡmaha-i pi lese aá ne metéi-i pi sí. A kō Setani anipe-i pi lese aá ne Uléécaá kémēe pi sí. In te pi ne kefā né tenelē, Uléécaá yé piakópe pi sárēi uu kō lisōne kuú ne upikó m mé pi he.

Pōoli ye uliwaiwai kecáá símisi

19 Lē kémēe, ám pēe lē kai keyómēcaá-pō né n nyíseme keḡi, uyóopi Akiripa! 20 Amá Tamaasi pikó ne Yerusalem pikó kam Nléécaasimé mēfoí riyóó, am pēe limemáá Yutee ketē tōrōo pikó nnéi ne sitē siçō pikó yóó. Ne pi símisi re piké mēfine conse piké Uléécaá-mē pansepō apí n wai liké n nyíselē te pi mēfine consele. 21 Nsímé mmē nnya ke Pisuiḡi api Uléécaá keyō-i né tī, pin wéési piké né kpu. 22 Amá hái ne neni-mē, Uléécaá ye né nen ne we nen

uiseérakó le, mḗpá úye, siwá ne piwéése siyu-i. Am ye nféé nka ma, lē ke antepuye ne Moisi api mekeε-me n yé api símisi re li weme memáá. ²³ Ne ye maa re: Uyē ke Uléécaá uu n wéε yé kam uu íwe le, uu kpi uu ufoí pikpəkpə kέmεε yisi. Uyεε yé nsímé mεε metéi mḗ má Pisui fi ne mpuri sanε pikó he.

Pḗoli ye Akiripa maa re uké Yeesu ne kefa tene

²⁴ Pḗoli un lē we un uriyu heεre, Fesituusi uu cááipə re: Pə isəhə torile, Pḗoli! Mepónyuwe píima ye isəhə pḗ tóroisele. ²⁵ Kei ke Pḗoli uu pεε rinóo u yosí re: Am isəhə tori, urósáa! Mmú kam nní n símisi ye meníne nsímé sone le nn kə ase i tikilē. ²⁶ Ne nyule re uyḗopi Akiripa ye nní nnéi lee nní ní wa pikómε máálenle. Lē nnya kamí ne rinéḗpḗo ukeyu-i símisi. Ai mepíílú menyine-i kai kelḗ kuḗmah-a i lē wa. ²⁷ Pə antepuye nsímé ne kefa tenelēε, uyḗopi Akiripa? Ne nyule re pə ne kefa n tenelenle. ²⁸ Akiripa uu pεε Pḗoli pεε re: Pə lalε pəké né feriyε kέ nté nní pansε Kirisi ukó! ²⁹ Pḗoli uu re: Lin yé nfáani néε lin yé píyei-pə, li kpére lē wa! Ne Uléécaá welu re ái kapε pḗ ḗmane, amá liké nónnénéi mmú nóo neni nní kutu né n cólē, nóo yé menéεo n we. Akpanii nnyé ḗmane aké nó riparí.

³⁰ Kei ke uyḗopi Akiripa ne uyḗopi píima Fesituusi ne Pereniisi ne pē nnéi pεε kei kesé ní we api pεε yisi, ³¹ api iyaa leepə, api pεε pimεcəpεcire n tee re: Usoi nkó úu líka caai kapi yé ne usoi ní kpu néε kapi yé ne akpanii u n wa. ³² Kei ke Akiripa uu pεε Fesituusi maa re: Usoi nkó unsá pεé m pise re piké ne Rəm uyḗopi Sesaa kέmεε u ha, pi yé pεε fe api u yápə.

27

Pisóóca ye Póoli ne Róm kuyu ha

¹ Kai n símisi aí tonē re kúninōi kari yé lō arí ne Italii sí, api Póoli ne pikpaniikó picō pinyine kpísi api usóóca kpéē unyine kapi ye n sée re Yuliisi anipe-i wai. U Róm kutōpilee kpē kapi ye n sée re Róm uyōōpi kutōpilee kémēē úyukōō use le.

² Atiramiiiti kuyu ke kúninōi kpē kari n lō aku léeri kun Asii sitē aninōi sinyere kanēi. Ari ku loni ari tōmpō. Masetuwaani ukó unyine yee Tesaloniki-pō ní we api ye u séi re Arisitariki ye pēē kerómēē welē.

³ Ari liukóso Sitōō kuyu tulu. Yuliisi ye pēē Póoli rínare wailē. Uu ncée u he re uké upisane rilóólú, un ye yo n la, piké fe piké ye ne kutu u ricō. ⁴ Kari kei n yisi tōn tōsu, kuyō aku kerōyu-mē m pepuri, ari pēē Siipuru kuwéē kpē mē ke kuyō áku ní we tiki.

⁵ Ari pēē Silisii ne Pamfilii menimaa téj arí ne Lisii keteni-i Miiri kuyu tulu. ⁶ Róm usóóca kpéē uyē uu kei kúninōi kucō kunyine yenu kpēē Alekisantiri n léeri kun Italii-mē sí. Uu kpe-i ró tani. ⁷ Siyáa kulúí kari nnánári ne kúninōi sōne. Iwe píima kari li ari kelene Kiniiti tulu. Kuyō áku ηmurei tóké lē n tikilē tóké ne kēyu-mē ha. Ari pēē mēse Salimonee kuwéē-mē míni kepáápáá ketē kapi ye n sée re Kirēeti mecáa tiki. ⁸ Ari íwe píima le arí ne rikóitime kanēi arí ne kelō kenyine tulu. Pi ye kei sée re Aninōi-Kenyere-Sōne. Lasee kuyu kaí ne kolē.

⁹ Ai kusa ró nánaise. Anóōpahaa keyaa ye pēē pitōmpō masile. Kúninōi pilone ne ncée pinōj yé fe apí ne nkpō weri. ¹⁰ Lē nnya ke Póoli uu kúninōi pikeikó símisi rísone piké kō. U pi maa re: Pinésáne, ne yē te ntócéē mmú pitiki yé ne nkpō ró kam.

Kúninōi ne ilū kaku n topori ye meḡã caainkεενε. Ai nkpáni ilū ne kúninōi ŋmanε, amá ne tóopi. ¹¹ Amá Róm usóca kpéε uyē uu kúninōi utíkíi ne kuute nkó ne kutu n cōlē ai tósu Póoli nkó kuu mí ma. ¹² Ai kō yá, áninōi kenyeε áke péε nyamí te piké kei nnyiyε píima kumúnjé-i siyáa wa. Kúninōi pikó meḡã api pεε lē nnya re pi yé kei yisi. Pi lē pεε náásile re lin íye n we, piké Kírεeti aninōi kenyeε kē kapi ye n sée re Fenikisi tu, áninōi kenyeε keε ituŋε kelólé awélé keté-mē kényu palenlē. Kei kapi la piké nnyiyε píima kumúnjé-i siyáa wa.

Meḡo maamaa menyine mee míni kecáa ní pépu

¹³ Ke kúninōi aku lē n nyenu lin nánai, keyōpi keniyine ake ituŋε kumii-mē pepuri, api músu re pi yé fe api nkpéni lē kapi ní la wai. Api pεε kesáu kapi ye ne kúninōi n nyereεe sakaa api ncée kpísi. Api míni kepáápáá keté kapi ye n sée re Kírεeti n kanεi. ¹⁴ Mese ne mese, kuyō kunyine kapi ye n sée re Erakilōo aku míni kepáápáá keté-mempō pepuri ne ínane. ¹⁵ Ai kúninōi kpáú lin ne tósu, ái kunyerεεe we. Ari mese yá aí ne ró n tósu. ¹⁶ Ari míni kepáápáá keté sínsápi keniyine kekúrí tómpō. Pi ye kē sée re Kulotaa. Ari pεε náási arí ne fe ari kenóipi kapi ye ne pisoí n léise lese. ¹⁷ Kúninōi pikεikó api kúninōi kémεε ke tampō. Api pεε limemáá inme pahaankeε apí ne kúninōi kóónú. Iwame ii pi wai re ápi kape ha Lipii menimaa ritime rinyenetū tinyine rikam. Api pεε kusánjáá maamaa kpeε kuyō n wai cepise. Api nnánnári n sōne pin kuyō tikilē. ¹⁸ Kuyō aku lē tó m pepu kun mparε kpálē aí ne ró weesi, api pεε mese ilū ke kúninōi aku n topori n hasu pin míni-i sariipō. ¹⁹ Kai kō piweesi rinkpá, api kúninōi ikeilū

inyine pifónēe kápáá. ²⁰ Ai wai siyáa kulúí, itunje ne awárepi áa kúyene wa, meyo men lē ne rínanje pepu, ari peé m músu re ntókó ye tenele.

²¹ Ai nánai, tó úka úu iluke li. Póoli uu pee yisi uu písoi kecōpe nyere uu re: Pinésáne, non pee nnékó kutu rincō, tō yee pee Kireeti-pō tone ári ye ásáláú píima nnyé ne risáne toké ne ilū fónēe. ²² Lē nnya, ké nkpeni nó símisi ani rikín tápisi rísone. Nó úka úu kpíne. Kúninói nmanē kpee ásáláú wainē. ²³ Ulééca uyee né n te nen kō u keisi Uleecaatumē ye kesine nké kenémee kale. ²⁴ Uu né maa re: Iwame li kape pó wa, Póoli! Pō Sesaa kémee pitúhaane sinle pái! Pó ke Ulééca uu n la nnya, u yé kō pipósencō nnéí nfáa tíye. ²⁵ Lē nnya, aní ikari wa, pinésáne. Ne ne kefa tenelē te lē ke Ulééca uu m ma kai lenē. ²⁶ Amá kuyō yé ró lese aku míni kepáápáá ketē kenyine ritime sá.

²⁷ Karí ne n weme, sisine kefi ne sina kari lē Metiteranee menimaa kémee wa, meyo men tó kpáúlē. Ai kesinēcō kumúnjé kúninói pikeikó wai yare tō ne ketē kóima kenyine nnyáã wale. ²⁸ Api mēnme kapi ye ne míni mecímá ní musí kpísi api fóm, api yénu re simetiri afēetaani ne sisēi kame címú. Api kéyu-mē nyōsópō api kō pimúnjé kpá, api yénu simetiri sité ási we afēetaani. ²⁹ Api peé n wuru re kúninói áku kape aparecaṅaa anyine rikam. Api pee lē nnya sisáú sina kapi ye ne kúninói n nyere se kepire-mē cepisepō, api pee m mé pin yōne re liké weesi. ³⁰ Kúninói pikeikó ye pee lalē piké léepō piké wuri. Lē nnya kapi kenóipí kē kapi ye ne písoi n léise míni-i ricepise api pee kpárá re pi lalē piké ha ne kesáú kéyu-mē ku nyere se. ³¹ Póoli uu Rōm usóóca kpéé ne písóóca picō maa re: Písoi pē pinsá kúninói

kémee n tone, áni nkpo-i mélele má. ³² Pisóóca api pēe mēnme mēe kenóipi kapi ye ne n léise m múlĭlĭ sem, api ke yá ake lólu.

³³ Liké kelenē n weesi, Pōoli uu pinnéi maa re piké iluke li. Uu re: Siyáa kefi ne sina ye nsí kani ne mpóócaai tū nōn mē áni kō líka li. ³⁴ Ne la ké nó símisi re ani iluke li. Li pise re nōké li nōké ne nfáa m má. Nó úka nnyúpi ricuruu rín ríyu kecáá wehene. ³⁵ Kuu lē m ma, uu kukpónó kpísi, uu pinnéi inipēe-i Uléécaá pakare uu pēe ku kpókóri uu piluke kápáa. ³⁶ Kei kapi pēe pinnéi ikari wa api iluke le. ³⁷ Ntónéi ye pēe kúninōi kpe-i wale písoi píle píle meté ne kuwóó ne afereé ne pikpuulū (276). ³⁸ Ke mpa úye uu piluke m masí uu lepu, api melukepi mēe kúninōi-i ní we n hasu pin mínimaa-i sariipō re kúninōi kuké nkáripī fakasi.

Kúninōi mēfore

³⁹ Kai n weesi, kúninōi pikéikó ápi ketē kē ceri, amá api ketaa-pō ketenpampi kenyine yenupō ne kekecáá kunyene laii aí ne sí. Api pēe re pin n fe, pi yé wa kúninōi akú ha kei tasi. ⁴⁰ Lē nnya kapi sisáu fénne api mínimaa-i sariipō. Api kō ánme kapi ye ne kúninōi ketíkí m paasi fénne. Api kō lē memáa kúninōi keyu-mē kusánáa tóresi api síka, kuyō aku pēe kúninōi n télē lin ne kenyenepampi kē-mē sí. ⁴¹ Amá api sí apí ha ínisā ité kepáápáa rinyenetū tinyine takári, kúninōi riyu ari kei lompō aí tini sím, aí pēe kunyókō-nyókō we. Aniwalé nanje-nanje anyine pōo pēe kepire-mē ku n foresi. ⁴² Kai pisóóca iwame n wa re pikpaniikó yé wéeri api wúrunkēe nnya, api pēe n la piké pi kō. ⁴³ Ke Rōm usóóca kpéé uu ní la uké Pōoli riyu lō nnya, uú ne pi yulu

re ápi kape lē wa. Uu peē rinóo he re pepeē piwéeri n nyu piké mefoí rikpuu apí ne rikóitime tēj. ⁴⁴ Amá pitóroo piké akpénkpélé ne kúninōi siwélépi kecáá túnti apí ne pi tiki. Lē kari mesei ntónéi wa arí ne ketē kóima tulu ái úka ríka kpu.

28

Pōoli ye Maliti keteni-i we

¹ Kai nkpō-i ró n lése memáá kari peē kō te pi ye míni kepáápáá ketē kē sée re Maliti. ² Kei pikó api kefa fénne api nsone ró yósu. Ke ikónne ii picuú n kóri nnyiyē nn wai nnya, api nna píima nnyine wai api ró yósu, ari kekále wai arí ne n kóónú. ³ Pōoli uu peē yisi uú ha sinaapi paálame re uké nna-i risápo, tikpurii rinyine tin sinaapi se-i we. Ke nna kutoi aku ri n leepo, ari léeri ari Pōoli kunipe yéu. ⁴ Ke ketē kē pikó api n yé iwáa iyē in Pōoli kunipe sanjárilē, api peē pimεcεpεcire n tee re: Mπά liké íye wa, usoi nkó ye usoikō unyine le. Míni-i kuu nní nkpō-i ημέhereri. Amá Uléécaá yeē aseí n tíkilē uu ηmurei uké nfáa li. ⁵ Amá Pōoli póo iwáa nna-i mépépo, ái ko nkpáni méka u wa. ⁶ Api peé m mé yarē piké u yē un píni un ne sí néē u yé mese ne mese kei nní loole uu kpi. Api méresi ai nánai, líka ái u wa. Api peē mese kemúnjé conse api re piléé pinyine ye pi.

⁷ Kei kekúrí ke ketē kē uyukóo foí keyo aké peé we. Pi ye u sée re Pupiliyuusi. Uyē uu kei nfanare ne kusáne ró wai, ari kei fine siyáa sitaani. ⁸ Pupiliyuusi usaa ye peē kumúnjé kpe-i póólúle un ne kupinjetoi ne nlure yarē ákpasehé finu. Pōoli uu sí uú ha u lóólú, uu ukεcáá keyóme yáasi uu anípe ukεcáá láa uú ne u paise. ⁹ Lē memáá, ketē kē pitóikó

picō apí weri api Pōoli yenu, uu pi pōise. ¹⁰ Api nḗpá yo ne ríyu ró waise hái. Kari n tósu, api lē kai ró m pise tóké ne ncée rintíki nnéi ró pásii.

Pōoli metuipō Rōm kuyu-i

¹¹ Iwáre itaani kari kei wa. Ari pēe limemáá kúninōi kunyine kpēe Alekisantiri n léeri loni arí ne tómpō. Nnyiyē kumújé-i kakú pēe Maliti-i nyere. Pi kukecáá písika ayu lesele. ¹² Kari Sirakuusi n tu, ari kei tone siyáa sitaani. ¹³ Ari kei yisi ari mínimaa mecáa kanēi arí ne Rekiyo tulu. Kuyō aku liukóso itunē kumii-mē pepuri, ari pēe siyáa sité ḡmanē kpísi arí ne Pusoli tulu. ¹⁴ Ari kuyu kpē-i pirócō Yeesu pikó yénu, api ró pise re tóké kei siyáa sisēei pikemēé tone. Kei kari pēe yisi arí ne Rōm tulu. ¹⁵ Yeesu pikó pēe Rōm-i ḡ we ye pēe kerócáá nyule. Api hái Apiyusi kuyaa-i ne kei kapi ye n sée re Sisáneyō Sitaani-i ró tépei. Ke Pōoli uu pi n yé, uu Ulééca pakare, ai kō ikari u kpáse. ¹⁶ Kari Rōm-i n tuipō, usóca kpéē uu usóca wéése anipe-i pikpaniikó wai api Pōoli ncée he re uké umecire kelō tone ne usóca yee yé u m mé.

Pōoli ye Rōm-i Nléécaasimé yóólē

¹⁷ Kapi Rōm-i n tuipō siyáa sitaani memáá, Pōoli uu Pisuifi piyukó pēe kei ḡ we cápine. Kapi n cápinepō, uu pi maa re: Pimárecō, am akópe áka ntópuri mmú wa, am kō pirósáa isé íka rilóó, nḗpá ne lē, pi Yerusalem-pō né tīnle api Rōm pikó anipe-i wai. ¹⁸ Rōm pikó apí ne né túhaane, ápi níka yē kapi yé ne né ḡ kpu. Api pēe re piké né riyápo. ¹⁹ Amá Pisuifi api yúlu, am pōne am mēse re Sesaa karí la uké ha ne né túhaane. Ai re nnépuri pikó karí

la ké pitele wa. ²⁰ Lē nnya kam te ké nó yé ké kō rinóó nó maa nōké kō te lē ke Isirayēli pikó api n tálē nnya kam nté nní akpanii-i we. ²¹ Kei kapi pēē u pēē rē: Api mpókó ríka kecáá Yutee-pō rítélé ríka ró wóime, urómárecō úka úu kō kei-pō leemē uké kam uké kepócáá nnyine ró kēē néē uké mpókópe nnyine ró símisi. ²² Amá tō la rē pō hmaa a nkpēni mmē kaa m músu ró símisi. Tō kō te nḡpá yei kapi mpóyómeyáhaacee mmē kaa nní n tíkilē yulu.

²³ Pi ne Pōli api keyáa yekei. Kai likēyaa kē n tu, api sī kulúí api Pōli lepō kēyō ke-i kuu n sói. Uu mmare hái ne kesinecō-pō Ulééca iyōpi kecáá pi símisi, uu ye Moisi isé ne antepuyē atélé ne tiki un ne pi náási rē piké Yeesu ne kefa tene. ²⁴ Picō apí mmē kuu pi n símisi hmurei, picō api pikómē yulu. ²⁵ Kapi lē n tōsu ápi kómēine, Pōli uu pēē kekéripi pi maa rē: Asei ke Nfáasōne nḡ ne antepu Esayi ritiki nḡ ne nópinesáa maa rē:

²⁶ A mpuri mmú pikó-i ha, aa pi maa rē:

Nó ye nḡsōne kutu rícō
amá áni yéé asei kō
nó ye nḡsōne nyáneí
amá áni yéé yē.

²⁷ Li we rē mpuri mmú pikó akij ye takasile,
pi pimēcire atu tápisile,
api inípeē wúkēsi
rē piatu áa kapē ye kō,
piinipeē íi kapē ye kō yē.
Pimesōhō áme kapē ye kō líka ceri nnya.

Pēé uye-i, ápi ye pēē nē Ulééca kēmēē kam ké pi pōise.

²⁸ Pɔli uu kɔ pimáa pi kpá re piké kɔ te mpuri sanɛ pikó pɛɛ ní-yulalɛsimé kɛ Ulééca uu m páme te. Pɛ né kutu n ticɔ. ²⁹ [Kuu lɛ pimáa m masí, Pisuifi api ncée kpɔu apí n kɛɲɛnɛpɔ pin nɛ tɔsu.]

³⁰ Pɔli uu inɛ ité kɛyɔ kɛ-i kuu ní we un héele kémeɛ tonɛ. Uu kei pɛpɛ ukeméɛ n sɔnaapɔ nnéi yóó. ³¹ Ulééca iyɔɔpi nsímé kuú pɛɛ yóólɛ un kɔ Upíima Yeesu Kirisi nkó písoi céési nɛ uripɔɔ, líka ái kɔ u pɛkesi.

Nkomine Fal Ritɛlé **Sola New Testament**

copyright © 2010 UEEB/SIM au Benin

Language: Sola (Miyobe)

Translation by: SIM International

Sola, Nkomine Fal Ritɛlé

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

xcv

1bac8ff9-a7c9-52ef-bb5e-7155dd6ba1a1